

TULEVAISUUDEN ASUINALUEKONSEPTI ELÄMÄNKAARIASUMISEN NÄKÖKULMASTA

TEKIJÄ: Hanna-Mari Koponen

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä Hanna-Mari Koponen	
Työn nimi Tulevaisuuden asuinaluekonsepti elämäнкаariasumisen näkökulmasta	
Päiväys 19.05.2014	Sivumäärä/Liitteet 104/2
Ohjaaja Jarmo Ruokonen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani -	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä tutkitaan asumista eri ikäryhmien ja elämänvaiheiden kautta sekä mietitään asumisen tulevaisuuden mahdollisuuksia. Opinnäytetyössä pohditaan, mitkä ovat asuinalueen viihtyvyyteen ja houkuttelevuuteen vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi perehdytään muutamiin asuinalueisiin Suomessa ja muualla Euroopassa tutustuen samalla puutarhakaupunkien historiaan. Elämäнкаariasumiseen perehdytään eri ikäryhmien kautta; lisäksi pohditaan miksi elämäнкаariasuminen olisi hyvä lähtökohta suunnittelulle. Tutkittujen aineistojen pohjalta suunnitellaan konsepti elämäнкаariasumiseen soveltuvasta asuinalueesta, jossa asumisen tulevaisuuden näkymät otetaan huomioon.</p> <p>Konseptia suunniteltaessa pyritään luomaan monipuolinen alue, jossa erilaiset asukkaat ja asuinrakennukset sekoittuvat keskenään. Suunnitellusta asuinalueesta tehdään havainnollistavia 3D-mallinnuksia sekä suuntaa antavia kaavoituksia.</p>	
Avainsanat elämäнкаariasuminen, asuinalue, konseptisuunnittelu, tulevaisuus	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author Hanna-Mari Koponen			
Title of Thesis The concept of futuristic residential area from the aspect of life time housing			
Date	19.05.2014	Pages/Appendices	104/2
Supervisor Jarmo Ruokonen			
Client Organisation /Partners -			
<p>Abstract</p> <p>In this thesis housing is researched through different age groups and the phases of life. Also, the possibilities of the future living are taken into account. The factors which have influence on the habitability and the attractiveness of the residential area are considered in the thesis. Also, a couple of Finnish and European residential areas are familiarized with among the history of garden suburbs. The life time housing is familiarized with through different age groups. Additionally, the question why lifetime housing would be a good basis for design was considered.</p> <p>A concept of a futuristic residential area which is suitable for life time housing is based on professional literature. The goal of the design is to create a diverse residential area, where different inhabitants and residential buildings are mixed together. The designed concept is visualized with 3D illustrations and approximate plans.</p>			
<p>Keywords</p> <p>life time housing, residential area, concept design, future</p>			

A stylized, minimalist illustration of a city skyline in a light yellow color. It features various building shapes, including tall skyscrapers and smaller houses, interspersed with circular shapes representing trees. The illustration is positioned above a solid yellow horizontal band.

TULEVAISUUDEN ASUINALUEKONSEPTI ELÄMÄNKAARIASUMISEN NÄKÖKULMASTA

Hanna-Mari Koponen

Opinnäytetyö
2014

SISÄLLYS

1. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET	9
1.1 KÄSITTEET	9
1.1.1 ASUINALUEITA	10
1.1.2 ASUMISMUOTOJA	12
1.2 TYÖN TAVOITTEET JA TYÖSKENTELY	14
2. ASUMINEN	17
2.1 ASUMISEN ONGELMAT	17
2.1.1 VÄLIMUODOT	18
2.1.2 RISTIRIIDAT	19
2.1.3 ASUNTOKUNNAT	20
2.2 MIKSI SUUNNATA KOHTI ELÄMÄNKAARIASUMISTA?	22
2.3 ERI IKÄRYHMÄT JA ERILAISET ASUJAT	24
2.3.1 LAPSUUS	24
2.3.2 AIKUISET	25
2.3.3 IKÄÄNTYVÄT	26
2.3.4 ERILAISET ASUJAT	28
3. ERILAISIA ASUINALUEITA	30
3.1 PUUTARHAKAUPUNGIT	31
3.1.1 LETCHWORTH GARDEN CITY	32
3.1.2 TAPIOLAN PUUTARHAKAUPUNKI	33

3.2 UUSIA ASUINALUEITA	35
3.2.1 SUURPELTO	35
3.2.2 ASPERN	37
3.2.3 KALASATAMAN KEHITYSKORTTELI	39
3.3 MIKÄ VAIKUTTAA ASUINALUEEN VALINTAAN?	41
3.3.1 PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	41
3.3.2 MAINE JA KIINNOSTAVUUS	42

4. TULEVAISUUDEN ENNAKOINTI 45

4.1 ERILAISTUVA ASUMINEN	47
4.2 SUOMI 2040	48
4.2.1 LIIKKUMINEN	50
4.2.2 HYVINVOINTI	51
4.2.3 YMPÄRISTÖ	53
4.3 ASUINALUE 2040	55
4.3.1 ESTEETTÖMYYS JA SOSIAALISUUS	56
4.3.2 PALVELUT	58
4.3.3 ALUEEN RAKENNE	60

5. ASUINALUEEN SUUNNITTELU 62

5.1 LAINSÄÄDÄNTÖ ELÄMÄNKAARIASUMISEN NÄKÖKULMASTA.....	62
5.1.1 YLEISKAAVA	64
5.1.2 ASEMAKAAVA	64

5.1.3 MUUTA HUOMIOITAVAA	65
5.1.4 YHTEENVETO	66
5.2 VISIOIDEN SIIRTÄMINEN ASUINALUEESEEN.....	66
5.3 IDEOITA JA LUONNOKSIA	68
5.3.1 ALKUIDEOINTIA	68
5.3.2 JATKOKEHITTELYÄ	72
5.3.3 VIIMEISTELYÄ	74
5.4. ASUINALUE	75
5.4.1 RAKENNE	76
5.4.2 PIHAPIIRI	81
5.4.3 PALVELUT	84
5.4.4 JATKOKEHITTÄMINEN	85

6. POHDINTA JA TYÖN ONNISTUMISEN ARVIOINTI 87

6.1 POHDINTA	87
6.2 ELÄMÄNKAARIASUMISEN TOTEUTUMINEN	88
6.3 TULEVAISUUDEN ENNAKOINTI JA SEN HYÖDYNTÄMINEN ASUINALUEESSA	88

LÄHTEET

LIITTEET

LIITE 1 GARDEN CITY GREENWAY

LIITE 2 VISUALISOINNIT ASUINALUEKONSEPTISTA

1. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

1. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön aiheena on tutkia ja analysoida erilaisia asuinalueita ja niiden tulevaisuuden suuntauksia ottamalla erityisesti huomioon elämäntapa-asuminen. Tarkoituksena on luoda tulevaisuuden asuinaluekonsepti perustuen työskentelyn aikana syntyviin päätelmiin.

Opinnäytetyön aihe syntyi mielenkiinnostani asumista ja siihen liittyviä aiheita, kuten asuntoja ja asuinpaikkoja, kohtaan. Tästä lähtökodasta alkoi hahmottua opinnäytetyöni aihe, jossa yhdistyy kiinnostukseni aiheeseen ja halu tutustua tarkemmin siihen ja sen tulevaisuuden näkymiin. Asumisen tutkiminen on tärkeää, sillä se koskettaa jokaista maapallolla asuvaa ja vaikuttaa siten kaikkien hyvinvointiin. Aihe on myös ajankohtainen, sillä erilaisten ympäristöongelmien ja väestön lisääntyessä asumisen täytyy kokoajan kehittyä voidakseen vastata tuleviin haasteisiin. Elämäntapa-asumisen tutkiminen puolestaan edesauttaa uusien ratkaisujen syntymistä väestön ikääntymisen ja uusien elämäntapavaiheiden myötä syntyviin ongelmiin.

1.1. KÄSITTEET

ELÄMÄNTAPA-ASUMINEN, käytetään myös nimeä elinkaariasuminen, pyrkii vastaamaan mahdollisimman hyvin ihmisten eri elämäntapavaiheisiin, esimerkiksi asunnoissa tämä näkyy esteettömyytenä ja asunnon toimintojen muokattavuutena. ”Elämäntapa-asumisessa eri-ikäisten ja toimintavalmiuksiltaan erilaisten ihmisten tarpeet otetaan huomioon siten, että asukkaalla on edellytykset toimia ja asua samassa asuinympäristössä läpi elämänsä (TEKES 2012, 10)”. Onnistuessaan se merkitsee myös sitä, että asuinalueella olisi mahdollista asua koko elämänsä ilman pakottavaa tarvetta muuttaa muualle.

Elämäntapa-asumisen mukaan suunniteltava kohde toteutetaan jo valmiiksi mahdollisimman kauaskantoisesti, jottei ylimääräisiä remontteja tarvitsisi tehdä esimerkiksi ikääntymisen takia. (Junnonen ja Puhto 2013, 3.)

Olellisesti siihen liittyvät palvelut ja niiden saavutettavuus, varsinkin ikääntyville palvelujen hyvä läheisyys vaikuttaa asuinpaikan valintaan. Elämäntapa-asuminen koskettaa monia sidosryhmiä, kuten alueiden asukkaita, palveluidentuottajia, rakennuttajia ja rakennusliikkeitä sekä kuntia ja yhteiskuntaa. (Junnonen ja Puhto 2013, 3.)

Jotta saavutetaan elämänkaariasumiselle olennaiset ominaisuudet, on suunnittelun lähtökohtana hyödynnettävä Design for All-ajattelua. Sen tärkeimpiä ominaisuuksia ovat käyttäjälähtöisyys, esteettisyys ja muunneltavuus. (Junnonen ja Puhto 2013, 11.)

ERILAISTUVA ASUMINEN, josta käytetään myös termejä moninaistuva ja monimuotoistuva asuminen, johtuu useista eri tekijöistä, jotka yhdessä muokkaavat tulevaa asumista ja siihen liitettäviä odotuksia. Asumisen muuttumiseen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa harrastukset, etätyöskentely, muuttuvat perherakenteet, kallistuva energia ja ympäristö, kaupungistuminen ja ikääntyminen. Myös elämäntavoissa ja -tyyleissä, asumispreferensseissä, asumisvalinnoissa ja asumisen arjessa tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat asumiseen. Esimerkiksi tällä hetkellä etätyöskentelyä yritetään yleistää, mikä luonnollisesti vaikuttaa siihen, että kotona tai lähiympäristössä on oltava työskentelytilaa. (Kyttä, Pakkasalo ja Vaattovaara 2010, 96; Lahti, Halonen, Heinonen ja Sinivuori 2007, 8.)

KONSEPTISUUNNITTELUSSA ei tehdä tarkkoja yksityiskohtia sisältäviä suunnitelmia, vaan tarkoituksena on saada aikaan suuntaa antavia esimerkkejä. Tavoitteena on luoda ymmärrettävä ja perusteltu hahmotelma suunniteltavasta asiasta. Konsepti tarkoittaa hahmotelmaa (Nurmi,

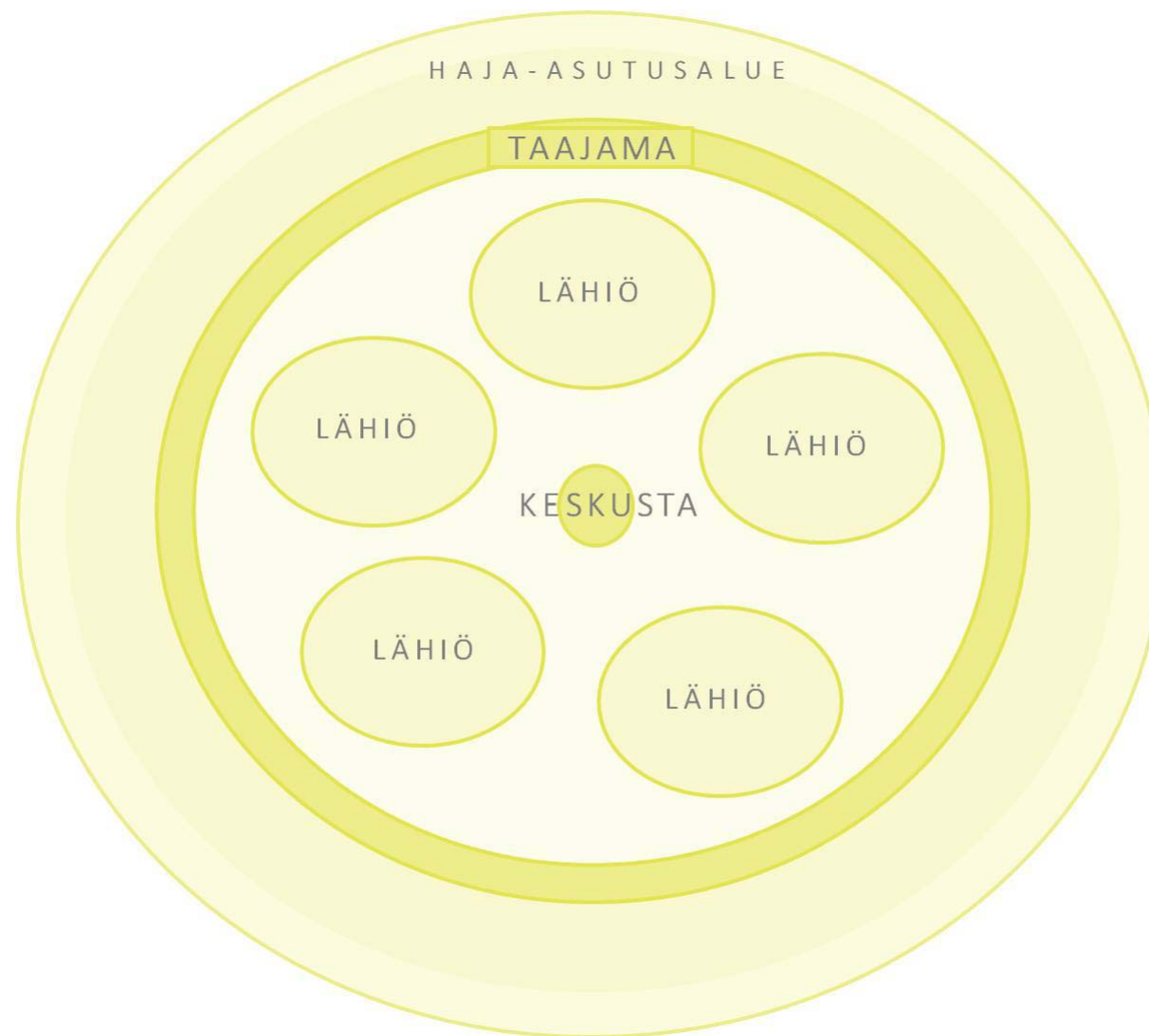
Rekiaro ja Rekiaro 1995, 204), mikä viittaakin hyvin konseptisuunnittelun periaatteeseen.

1.1.1 ASUINALUEITA

ASUINALUE on tietty alue, jolla asutaan ja sen läheisyydessä on usein työpaikkoja, kouluja ja palveluja. Asuinalueiden ominaisuuksilla on suuri vaikutus ihmisten valintoihin, muutettaessa muun muassa asunon sijainti saattaa maksaa enemmän kuin asunto itse (Heinonen ja Ratvio 2007, 18). Sen kiinnostavuuteen vaikuttavat myös naapurusto, muut sosiaaliset suhteet, liikkuvuus, palvelujen läheisyys sekä alueen maine ja vetovoima. Tarkemmin erilaisista asuinalueista seuraavaksi (ks. KUVIO 1., 11). (Juntto 2010, 47.)

TAAJAMAKSI luetaan kaikki yli 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välimatka ei ole yli 200 metriä. (Tilastokeskus s.a.)

LÄHIÖN tavoittena oli syntyessään tarjota tiivistä, mutta luonnonläheistä asumista hyvien kulkuyhteyksien äärellä. Suomalaisen yhteiskunnan kaupungistumisen ja teollistumisen myötä 1960- ja 1970-luvuilla tarvittiin nopeasti ja helposti rakennettavia taloja maalta kaupunkiin muuttaville asukkaille. Lähiö syntyi vastaamaan tähän tarpeeseen.

KUVIO 1. Erilaisia asuinalueita (Koponen 2014-04-19.)

Sillä tarkoitetaan pääasiassa kerrostalovaltaisia tai pien- ja kerrostalo- ja käsittäviä asuinalueita, jotka on suunniteltu ja rakennettu yhdeksi kokonaisuudeksi. Lähiön yhteydessä on yleensä peruspalveluja, kuten kauppa ja posti. (Lähellä kaupungissa s.a. Mikä on lähiö? ; Lähellä Kaupungissa s.a. Asuinalue keskellä luontoa.)

HAJA-ASUTUSALUEET ovat enintään 200 asukkaan rakennusryhmitelmiä. Yleensä rakennusten välinen etäisyys alueella on pidempi kuin 200 metriä. Haja-asutusalueiden ongelmana varsinkin syrjäisemmillä seuduilla on väestön vanheneminen ja väheneminen sekä palvelujen siirtyminen suurempiin asutuskeskuksiin. Palvelujen turvaamiseksi valtio myöntää haja-asutusalueille rahallista tukea vähittäiskauppapalveluille. (Laki haja-asutusalueiden...1974, §1; Wikipedia 2013.)

KESKUSTA on taajaman ydin, johon taajaman tai kaupungin asutus ja palvelut ovat keskittyneet. Alueella rakentaminen ja asuminen on tiivistä. Hyvät palvelut ja toimiva julkinen liikenne sen lähialueilla ovat oleellinen osa keskustaa.

1.1.2 ASUMISMUOTOJA

Jotta elämäntapa-asuminen voitaisiin mahdollistaa asuinalueella, on suunnittelussa huomioitava myös eri asumis- ja hallintamuotojen moninaisuus. Ihmisten taloudelliset tilanteet ja asumiseen kohdistuvat tarpeet ovat varsin erilaisia eri elämäntilanteissa ja tästä johtuen on tärkeää tarjota monipuolista asuntokantaa erilaisilla rahoitusvaihtoehtoilla, jotta asunnon vaihtaminen alueen sisällä sujuu joustavasti omien tilanteiden ja mieltymysten mukaan. (Junnonen ja Puhto 2013, 12.)

VUOKRATTAESSA asuntoa asunnon omistaja vuokraa toiselle henkilölle omistamaansa asuntoa yleensä kuukausittain maksettavaa vuokraa vastaan. Vuokrasopimus on yleensä joko toistaiseksi voimassa oleva, joka jatkuu kunnes se irtisanotaan, tai määräaikainen, jolloin se sitoo molempia osapuolia sovitun ajan. Vuokra-asunnoista on suuri kysyntä, mutta tarjontaa ei ole tarpeeksi. Noin neljäsosa koko väestöstä asuu vuokralla ja se on etenkin nuorten asuntokuntien suosima asumismuoto. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2010. Vuokraaminen; Suomen virallinen tilasto: Asunnot ja asuinolot; Suomen virallinen tilasto: Asuinhuoneistot hallintaperusteen mukaan.)

OMISTUSASUMINEN on vuokralla asumisen lisäksi Suomen yleisin asumuoto. Vuoden 2012 laskelmien mukaan omistusasuntoja oli 58,7 prosenttia. Omistusasunto on monen unelma ja se monesti vaatii pitkäaikaista säästämistä ja asuntolainaa. Oma maksukyky täytyykin arvioida huolella ennen ostopäätöstä. Osakehuoneistoa ostaessa asukas ostaa osakkeet, jotka oikeuttavat asunnon hallintaan. Asukkaat omistavat ja hallinnoivat asunto-osakeyhtiötä ja päättävät asioista yhdessä yhtiökokouksissa. Omakotitalo puolestaan on omistajansa itsensä vastuulla ja myös sen mahdollisista korjauksista vastaa talon omistaja. Omakotiasuminen mielletään yleisesti suomalaisten ihannoimaksi asumismuodoksi. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2010. Asunnon ostaminen; Suomen virallinen tilasto: Asunnot ja asuinolot; Suomen virallinen tilasto: Asuinhuoneistot hallintaperusteen mukaan.)

OSAOMISTUSASUMINEN tarkoittaa, että asukas asuu asunnossa ensin vuokralla, josta tietyn määräajan kuluessa hän voi lunastaa asunnon omakseen. Kyseisessä asumismuodossa asukas lunastaa asunnosta omakseen yleensä 10-15 % osuuden asunnon hinnasta. Asukkaan maksama alkusijoitus ja mahdollisesti vuokra-aikana ostetut lisäosuudet vähennetään lunastamishinnasta asuntoa lunastettaessa omaksi. Lunastuksen jälkeen asunto vastaa perinteistä asunto-osakeyhtiöasuntoa. Osaomistusasunnot voi tarvittaessa käyttää asuntolainan vakuu-

tena. Vapaa rahoitteisessa osaomistusasunnossa tuloilla ja varallisuudella ei ole merkitystä, kun taas valtion korkotukemiin asuntoihin kyseiset asiat vaikuttavat asukasta valittaessa. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2010. Osaomistusasunto.)

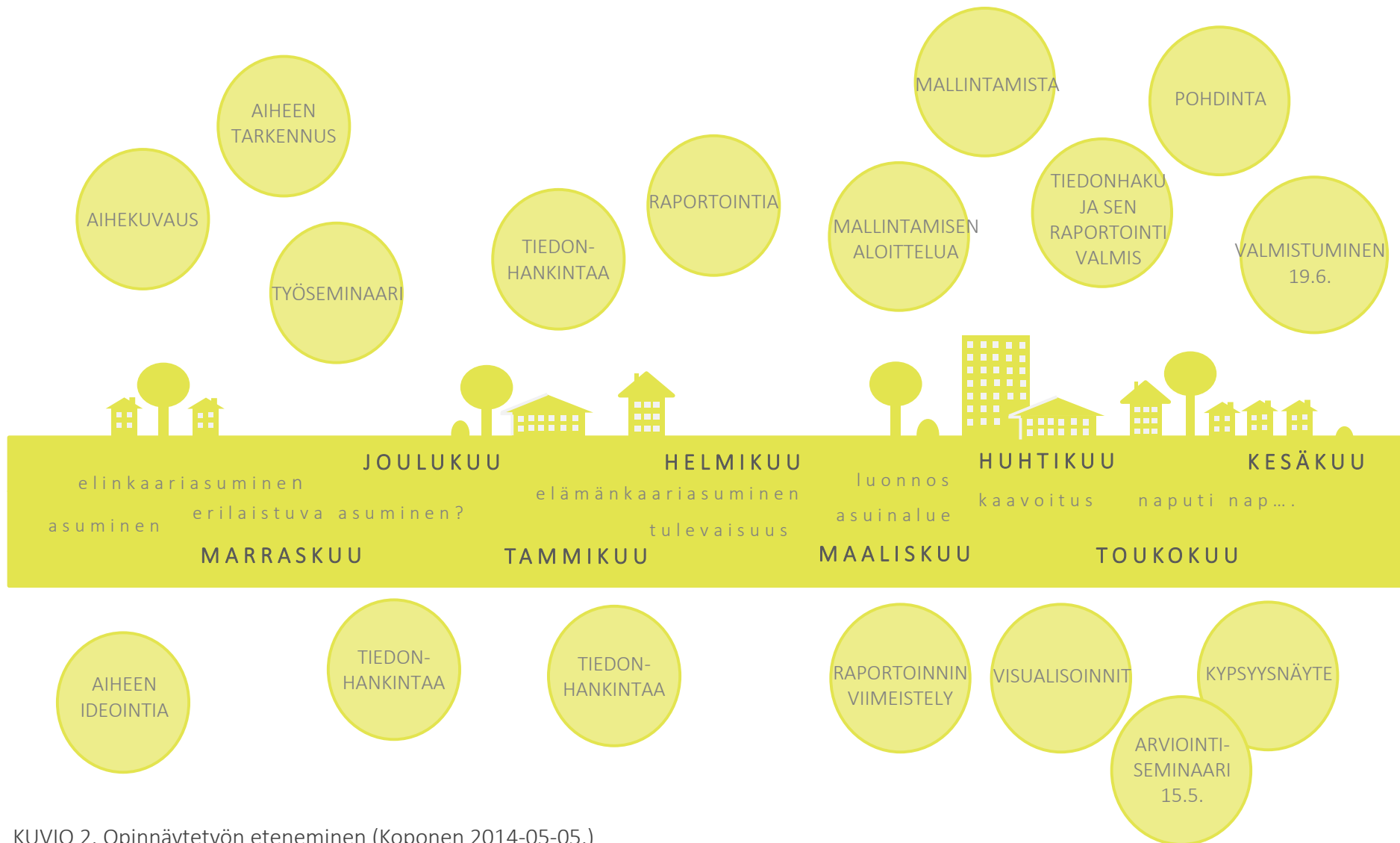
ASUMISOIKEUSASUMINEN (Aso) on vuokra- ja omistusasunnon välimuoto, jossa asunnon saajan on maksettava asunnosta ensin yleensä 15 % asumisoikeusmaksu asunnon hankintahinnasta. Näin asukas saa oikeuden hallita asuinhuoneistoa. Asunnosta maksetaan kuukausittain käyttövastiketta. Se on varsin harvinainen asumismuoto; vain 1,3 % asuinhuoneistoista ovat sellaisia. Asumisoikeusasunto ja osaomistusasunto eroavat siinä suhteessa toisistaan, ettei asumisoikeusasuntoa voi lunastaa omakseen. Asuntoja haetaan jonotusnumerolla, joita saa kunnasta, jonka alueelta asuntoa haetaan. Asunnon talonomistaja vastaa asunnon kunnossapidosta, asukas voi kuitenkin kunnossapito- ja korjaustöitä ilmoittamalla niistä omistajalle. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2010. Asumisoikeusasunto; Laki asumisoikeusasunnoista 1990/650, § 1; Suomen virallinen tilasto: Asunnot ja asuinolot; Suomen virallinen tilasto: Asuinhuoneistot hallintaperusteen mukaan.)

1.2. TYÖN TAVOITTEET JA TYÖSKENTELY

Suunnittelen asuinalueen noin 30 vuoden päähän 2040-vuosikymmennelle. Luon konseptin muutaman sadan asukkaan asuinalueesta hyödyntämällä tutkimiani aineistoja ja asuinalueita Suomessa ja muualla Euroopassa. Asuinalue sijoittuu Suomeen ja se saa vaikutteita muun muassa puutarhakaupungeista ja kestävästä kaupunkirakenteista.

Perehdyn opinnäytetyössäni erilaisiin aineistoihin ja tutkin niiden avulla tulevaisuuden asuinalueiden mahdollisuuksia, tulevaisuuden ennakkointia ja elämäнкаarisuunnittelun hyödyntämistä asuinalueen suunnittelussa. Aineistojen ja niiden perusteella tehtyjen päätelmien tuotoksena luon konseptin tulevaisuuden asuinalueesta, jota aion havainnollistaa luonnosmaisilla kuvilla. Perustelen tekemäni valinnat selittämällä muun muassa miten asuinalue vastaa moniin elämänvaiheisiin ja mitkä ovat asuinalueen vahvuudet ja heikkoudet.

Pyrin työssäni objektiiviseen työskentelyyn eli suunnittelemaan tulevaisuuden asuinalueen antamatta henkilökohtaisten näkemysteni vaikuttaa työn lopputulokseen. Täten varmistan, että työni ja siitä syntyvä lopputulos perustuvat tutkimiini aineistoihin ja niistä tehtyihin päätelmiin. (ks. KUVIO 2., 15)

KUVIO 2. Opinnäytetyön eteneminen (Koponen 2014-05-05.)

2. ASUMINEN

2. ASUMINEN

Asumisen kokonaisuuden ymmärtäminen antaa hyvän pohjan lähteä myöhemmin perehtymään tulevaisuuden ennakointiin ja sen soveltamiseen lopulta asuinalueen suunnitteluun. Kun ymmärretään asumista ja sen osatekijöitä, kuten historiaa ja asumiseen liittyviä ongelmia, pystytään myös näkemään asiat, jotka on hyvä ottaa huomioon suunnittelussa, jotta saadaan luotua mahdollisimman ehjä kokonaisuus. Asumiseen sisältyy paljon asioita, kuten asukkaat, asuinalueet ja asuinalueen valintaan vaikuttavat tekijät. Jotta voidaan keskittyä elämäntapa-asumisen vaikutukseen asuinalueessa, voidaan ajatella, että terveellisyys ja ekologisuus ovat perusedellytyksiä, joista asumista kehitetään eteenpäin (Heinonen ja Ratvio 2007, 16).

Anneli Juntto kirjoittaa, että "Asuminen on asukkaalle aina henkilökohtainen kysymys, johon liittyy usein vahvoja toiveita ja tuntemuksia. Samalla se on julkinen kysymys, johon nivoutuvat taloudelliset ja tekniset näkökohdat sekä kaupalliset intressit." (Juntto 2010, 7.) Asumiseen sisältyy siis paljon mielipiteitä ja tunteita, unohtamatta arjen tuomia realiteetteja, kuten asumiseen sijoitettavaa varallisuutta. On todennäköistä, että asuinpaikasta tulee osa ihmistä ja tämän muistoja, toivottavaa tietysti olisi, että asuinalue herättäisi siten positiivisia mielikuvia ja ajatuksia. Asuinalueen valinnalla asukas voi myös kuvas-

taa omia arvojaan ja persoonallisuuttaan. (Heinonen ja Ratvio 2007, 14.)

2.1 ASUMISEN ONGELMAT

Nykymaailman huolenaiheina ovat jo jokaiselle tutuksi tulleet ilmastomuutos, ekologisten arvojen tärkeys, matkustamisen ja ruoantuotannon jättämä hiilijalanjälki sekä fossiilisten polttoaineiden, kuten öljyn, väheneminen. Näihin kaikkiin liittyen tehdään jo nyt työtä, jotta maapallo välttyisi muun muassa ympäristökatastrofeilta ja puhtaan veden puutteelta. Tulevaisuudessa pyritään entistä enemmän kiinnittämään näihin asioihin huomiota. Asumisenkin täytyy muuttua muiden mukana kiinnittämällä huomiota rakennusmateriaaleihin ja-jätteiden kierrätykseen. Oleellisinta tässä kaikessa on kuitenkin, että ihmiset haluavat vaikuttaa asioihin ja tekevät päätöksensä sen mukaan. Ihmisten on tehtävä elämäntapamuutoksia asumisen ja liikkumisen suhteen, ja näitä tukemaan tarvitaan erilaisia tukitoimia ja säädöksiä (Lahti ja Heinonen 2010, 250). Valintoihin voidaan myös vaikuttaa tarjoamalla paremmin suunniteltuja kaupunkeja ja asuinalueita, samalla voidaan yrittää ratkaista yhteiskunnallisia epäkohtia, kuten asuinalueiden asukkaiden vakioitumista (Lahti ja Heinonen 2010, 248).

Hyvänä esimerkkinä uusien säädösten teosta on Joensuun kaupunki, joka kehittää palvelujaan elämäntapaajattelun mukaisiksi.

Kaupungin tavoitteena on ollut selvittää, millaisia tarpeita eri-ikäisillä asukkailla on ja mihin joensuulaisten veroeurot menevät. Näiden selvitysten pohjalta eri ikäryhmille, kuten lapsille ja nuorille, työikäisille ja ikääntyville, on luotu omat palvelukokonaisuudet, joiden myötä kaupunki pyrkii kohdentamaan palveluitaan entistä paremmin. Yksittäisten pilottihankkeiden avulla elämäнкаareen pohjautuvia palveluita aiotaan kehittää entistä toimivimmiksi. (Kauhanen 2014, 5.)

Elämäнкаariasumisen suurimmista haasteista on ennakointi. Sekä suunnittelijoiden että asukkaiden tulisi kyetä arvioimaan elämänsä ja asumisensa muuttuvia tarpeita siten, että myöhemmässä elämänvaiheessa tarvittavat asunnon ominaisuudet saisivat riittävän painoarvon nykyasuntoa valittaessa (Hasu 2010, 74). Tällainen ennakointi on haasteellista ja tarkkaa ennakointia on lähes mahdoton tehdä. Asuinalueita suunniteltaessa on pyrittävä siihen, että se palvelisi asukkaidensa tarpeita mahdollisimman pitkään. Tulevaisuuden tutkimisella pystytään jonkin verran päättelemään mitä asukkaat haluavat asumiseltaan tulevana vuosina. On kuitenkin tärkeää tiedostaa myös aiempina vuosikymmeninä tapahtuneet muutokset ja asumisen toiveet, jotta voi hahmottaa muuttuvan asumisen kokonaisuuden ja siirtää sen tiedon suunnittelutyöhön.

Asumisen ongelmiin kuuluu myös, ettei asukkaiden toiveita kuunnella tarpeeksi, jonka tuloksena ihmiset äänestävät jaloillaan ja pyrkivät parantamaan asumistilannettaan käytettävissään olevin keinoin. Anneli Junton mukaan asukasmielipiteiden sivuuttaminen voi kostautua esimerkiksi yhdyskuntarakenteen hajanaisuutena, kun ihmiset yrittävät ratkaista toiveidensa ja asuntotarjonnan vastaamattomuutta. Asukkaiden toiveista tulisikin ottaa enemmän selvää, jotta niihin voitaisiin vastata paremmin. (Juntto 2010, 287, 291.) (vrt. luku 4.1 Erilaistuva asuminen.)

2.1.1 VÄLIMUODOT

Suomessa tulisi olla enemmän erilaisia välimuotoja kuten rivitaloja, pienten tonttien kaupunkipientaloja tai pieniä muutaman asunnon kerrostaloja kuten muissa Suomea aiemmin kaupungistuneissa Euroopan maissa. Välimuodoilla pyritään tarjoamaan mahdollisimman monipuolista asuntokantaa asukkaiden eri elämäntilanteisiin. Tilastokeskus ryhmittelee asuinrakennukset erillisiin pientaloihin, rivi- ja ketjutaloihin, asuinkerrostaloihin ja vapaa-ajan asuinrakennuksiin. Erilliset pientalot ovat yhden ja kahden asunnon taloja, paritaloja ja muita erillisiä pientaloja, kun taas rivi- ja ketjutaloiksi luokitellaan vähintään kolmen asunnon talot, jotka on kytketty toisiinsa. Asuinkerrostaloja ovat luhtitalot ja vähintään kolmen asunnon talot, joissa ainakin kaksi asuntoa sijaitsee päällekkäin. (Tilastokeskus s.a.)

Haasteena uusille rakennuksille on kuitenkin se, että asuntoja pitäisi rakentaa kevyesti ja joustavasti, mutta kuitenkin myös pysyvästi, energiaa ja materiaalia säästävästi. Asunnoilta toivotaan yhä enemmän joustavuutta ja muunneltavuutta, jotta niitä voidaan muuttaa erilaisien tarpeiden mukaan. Esimerkiksi nykyään lisääntyneissä uusioperheissä tilan tarve saattaa olla hyvinkin erilainen eri aikoina, erityisesti jos molemmilla puolisoilla on lapsia aiemmista suhteista. Asuntojen tulisi myös kestää pitkään, toisin kuin aiemmin rakennetut elementtilähiöt, jotka suunniteltiin kestämaan vain 30-40 vuotta. Elementtilähiöitä rakennettiin pääasiassa 1960- ja 1970-luvuilla tarjoamaan asuntoja maalta kaupunkiin muuttaville asukkaille. Muun muassa juuri asuntojen muunneltavuutta lisäämällä rakennusten elinkaarta voitaisiin pidentää, näin on tehty esimerkiksi Ruotsin Malmöön suunnitellulla Länsi-sataman alueella. (Haapola 2011, 8; Heinonen ja Ratvio 2007, 18; Juntto 2010, 12, 228-299; Lahti ja Heinonen; Lähellä kaupungissa s.a Mikä on lähiö?.)

2.1.2 RISTIRIIDAT

Ihmisten toiveet asumista kohtaan ovat monesti ristiriidassa keskenään, esimerkiksi halutaan asua lähellä palveluja, mutta myös omaa rauhaa ja luonnonmukaisuutta kaivataan samanaikaisesti. Jotta nämä kaksi asiaa voidaan yhdistää, vaatii se kaupunki- ja asuinalue-suunnit-

telulta viheralueiden ja tiheän kaupunkimaisen asumisen yhdistämistä kokonaisuudeksi, joka näkyy myös puutarhakaupunkien yleisilmeissä. (vrt. luku 3.1 Puutarhakaupungit.)

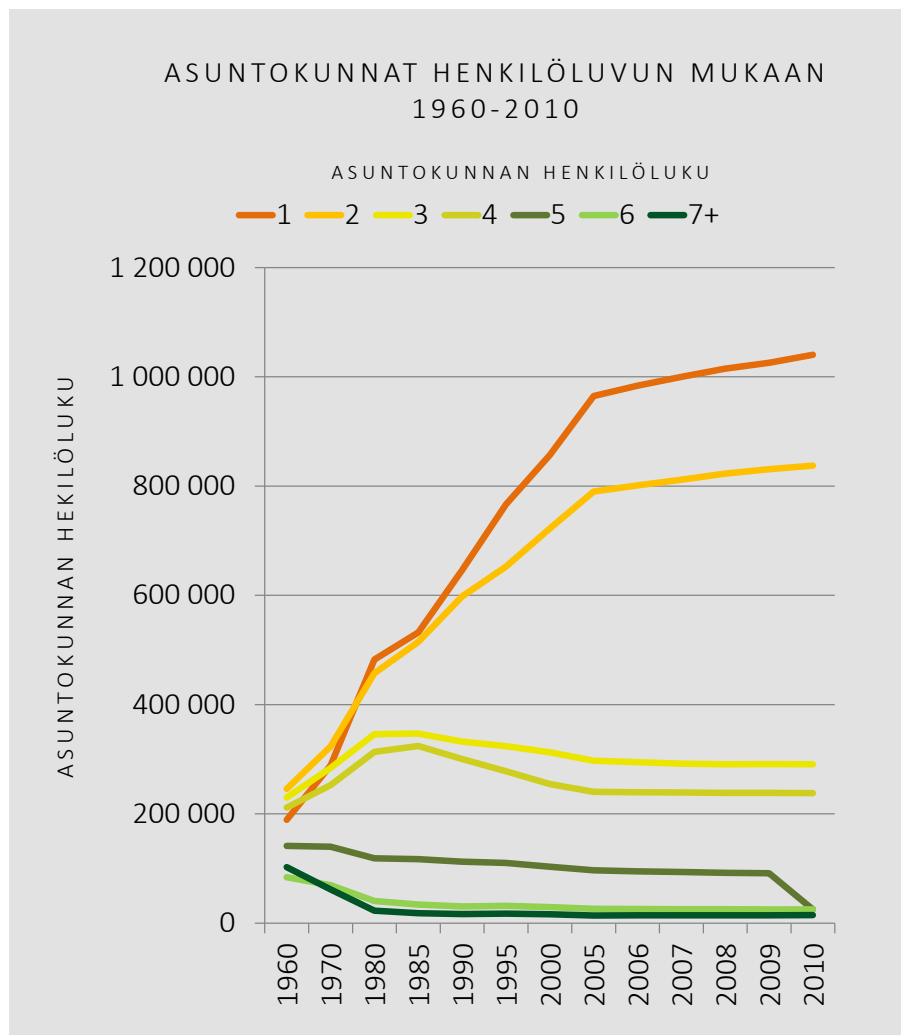
Asukkaat muuttavat monesti omakotitaloon tai kerrostalon ylimpään kerrokseen saadakseen omaa rauhaa. Tämä saatiin selville kerrostaloasumista kartoittaneessa tutkimuksessa (Silvennoinen & Hirvonen 2002, 189–190). Suomalaiset eivät tunnetusti ole sosiaalisinta kansaa, minkä takia monesti toivotaan, että naapurit ovat lähellä, mutta heistä ei niin sanotusti häiriinnyt. Asuinalueen suunnittelussa tulisi siis pyrkiä turvaamaan jokaisen oma rauha, mutta samalla mahdollistaa ja kannustaa jokapäiväisiin kohtaamisiin naapureiden kanssa. Tuomalla haluttua luonnonläheisyyttä, voidaan mahdollisesti myös luoda niin sanottuja näköesteitä luomaan tunnetta, etteivät naapurit näe mitä tv-kanavaa katsellaan missäkin asunnossa. Junnonen ja Puh-to toteavat Elämänkaariasumisen kehittämisen lähtökohtia – raportissa eri lähteiden pohjalta, että asumisen tiiviyttä ei koeta hallitsevana tai negatiivisena, jos asuntojen ikkunoista avautuvat näkymät ovat avaria ja sisältävät luonnonelementtejä. Väljyydestä ollaan valmiita tinkimään myös monipuolisen ja läheisen palelutarjonnan takia. (Hur & Morrow- Jones 2008; Junnonen ja Puhto 2013, 28, 32; Koistinen & Tuorila 2008; Kyttä 2004, Permentier et al., 2010, Wiik 2005.)

Yleisesti ottaen viheralueista halutaan luonnollinen osa kaupunkimaisemaa. Asuinalueelta toivotaan myös, etteivät rakennukset olisi liian tiiviisti sijoitettu toisiinsa nähden ja asuminen olisi väljää. Yhtenä ratkaisuna voidaan ajatella parkkipaikkojen uudelleen sijoittamista ja autoilun vähentämistä. Vaubanin asuinalueella Freiburgissa, alueen asukkaista 40: %:lla ei ole omaa autoa ja autojen parkkipaikat ovat sijoitettu pääasiallisesti alueen laitamille. Parkkipaikkojen tilalle on toteutettu leikkikenttiä, puutarhoja ja leveämpiä kävelykatuja. Tämä esimerkki voisi olla myös hyvä ottaa käyttöön muuallakin, pelkästään parkkipaikkojen uudelleensijoittelulla alueista saataisiin turvallisempia ja asuntojen lähelle saataisiin toivottua luonnonmukaisuutta esimerkiksi puistojen muodossa. Jo nyt on havaittu, että missään asukasryhmässä omaa autoa ei pidetä ihanteena eikä itsestään selvyytenä. Tulevaisuudessa yksityisautoilu tulee varmasti vähenemään erilaisien uusien ratkaisujen myötä, kuten autojen yhteisomistuksella ja toimivalla julkisella liikenteellä. (Haapola 2011, 7-10; Junnonen ja Puhto 2013, 28.)

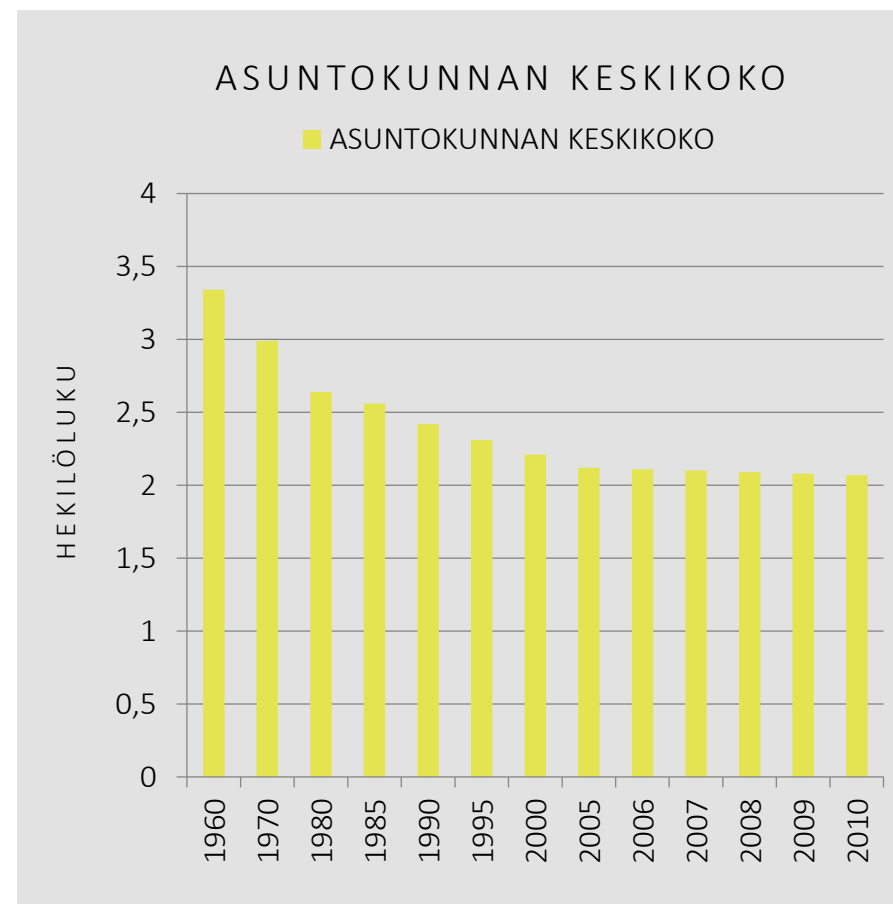
2.1.3 ASUNTOKUNNAT

Yksinasuvien määrä on kasvanut tasaiseen tahtiin vuosien mittaan ja vuodesta 1980 lähtien yhden hengen asuntokunnat muodostavat enemmistön asuntokunnista (ks. KUVIO 3, 21). Asuntokunnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkia samassa asunnossa vakituisesti asuvia henkilöitä, asuntokuntia sen sijaan eivät muodosta vakituisesti laitoksissa asuvat henkilöt. Vuoden 2010 laskelmien mukaan Suomessa asuu yli miljoona asukasta yksin, heistä suurin ikäluokka on 64-vuotiaat naiset, mikä rikkoo yleisen käsityksen siitä, että yksinasuvat olisivat aina nuoria. Vuonna 2008 tehdyn laskennan mukaan yksinasuvien määrä oli kasvanut 42 prosentilla vuodesta 1990. Pienten asuntokuntien määrää lisäävät nuoruusiän piteneminen, avio- ja avoerot, ikääntyminen sekä yksilöllistyminen. (Juntto 2010, 261, 271-274; Suomen virallinen tilasto: Perheet.)

Samaan aikaan kun yksinasuvien määrä on kasvanut, suurempien asuntokuntien määrä on laskenut, tosin jakauma on pysynyt kohtuullisen samana 2000-luvun aikana. Niin sanottu neljän henkilön normiperhe on kokenut suuren muutoksen vuosikymmenten aikana; 1960-luvulla se oli yksi yleisimmistä asuntokunnista ja nykyään taas se kuuluu vähemmistöön. Asuntokunnan keskikoko Suomessa on 2,07 henkilöä vuoden 2010 laskelmien mukaan (ks. KUVIO 4., 21).

KUVIO 3. Asuntokunnat henkilöluvun mukaan (Koponen 2014-05-05.)

KUVIO 4. Asuntokunnan keskikoko (Koponen 2014-05-05.)

Tulevaisuudessa onkin mielenkiintoista nähdä, vaikuttaako muun muassa suositaan kasvattava kommuuniasuminen suurempien asuntokuntien määrään. (Lapintie ja Hasu 2010, 153; Suomen virallinen tilasto: Perheet.)

Yhteisöllisyys on kärsinyt paljon vuosikymmenten aikana, kun monet eivät edes tiedä ketä naapurissa asuu. Monilla on se tilanne, että naapurit ovat ystäviä, mutta ystävät eivät asu naapurissa (Juntto 2010, 269). Juntto perustaa näkemyksensä Granovetterin ja Jacobsin ajatuksiin kirjoittaessaan, että asuinympäristössä tärkeitä ovat myös satunnaiset säännölliset kohtaamiset, niin sanotut heikot sosiaaliset suhteet, jotka perustuvat saman tilan toistuvaan jakamiseen: esimerkiksi sama naapuri kohdataan aina samalla lähikioskillä ja joku toinen naapuri koiraa ulkoiluttamassa (Granovetter 1982; Jacobs 1961; Juntto 2010, 265). Tällaiset heikot sosiaaliset suhteet ovat yllättävän tärkeitä ja voivat joillekin olla jopa niitä ainoita kohtaamisia päivän aikana. Vaikkei yhteisöllisyyttä haluttaisikaan elvyttää takaisin entisaikojen tasolle, pitäisi ihmisiä kannustaa edes pieniin sosiaalisiin kohtaamisiin.

2.2 MIKSI SUUNNATA KOHTI ELÄMÄNKAARIASUMISTA

Elämänkaariasuminen pyrkii vastaamaan kaikkiin ihmisen elämänvaiheisiin mahdollistamalla asumisen esimerkiksi samalla asuinalueella koko elämän ajan (vrt. luku 1.1 Käsitteet). On tavoiteltavaa, ettei asukkaan tarvitsisi muuttaa asuinalueelta elämäntilanteiden muuttuessa, vaan asukas voisi löytää samalta alueelta uuteen tilanteeseensa sopivan asunnon. Tällöin asukkaan aiemmin syntyneet sosiaaliset suhteet säilyvät ja hän voi halutessaan jatkaa elämäänsä kuten aiemmin ilman suuria muutoksia.

Elämänkaariasumista huomioidaan jo jonkin verran suunnittelussa ja tällä hetkellä se on rakennus- ja kiinteistöalan yrityksille mahdollisuus luoda kilpailuetua ja erottua joukosta. Tulevaisuudessa elämänkaariasuminen on kuitenkin todennäköisesti itsestäänselvyys ja yksi suunnittelun lähtökohdista. (Junnonen ja Puhto 2013, 9.)

Kun puhutaan asuinalueesta, joka on suunniteltu elämäнкаarisuunnittelun periaattein, ajatellaan ensimmäisenä todennäköisesti asuntoja ja niiden joustavaa pohjaratkaisua. On kuitenkin tärkeä kiinnittää huomiota myös asunnon ulkopuolella vaikuttaviin tekijöihin, kuten rakennusten sijoitteluun, piha-alueiden suunnitteluun, kulkuyhteyksiin sekä alueen ikäjakaumaan. Asuinaluetta suunniteltaessa onkin ennen kaikkea tärkeää se, kenelle uudet asunnot ja ympäristöt suunnitellaan (Juntto 2010, 291). Elämäнкаariasumisen ollessa päälinjana suunnittelussa, kohderyhmänä toimivat useamman eri ikäluokan edustajat. Tämä tarkoittaa, että suunnittelussa huomioidaan mahdollisimman monien ja erilaisten asukkaiden tarpeet ja mieltymykset. Jotta tämä saavutettaisiin, suunnittelussa tulee hyödyntää Design for All –suunnittelua.

Elämäнкаariasumisen periaate takaa siis kaikille samanlaiset ja tasa-arvoiset mahdollisuudet. Vaikka yleensä ajatellaankin, että esteettömyyttä tavoitellaan vain ikääntyvän väestön takia, on totuus kuitenkin se, että kaikki ihmiset ovat liikkumis- ja toimintaesteisiä noin 40 prosenttia ajastaan (Wiik 2005). Esimerkiksi kauppakassien ja matkalaukkujen kantaminen tai lastenvaunujen kanssa kulkeminen vaikeuttavat normaalia liikkumista ja muun muassa ovien avaaminen hankaloituu. Esteettömyyttä tavoiteltaessa myös erilaiset rajoitteet on tärkeää ottaa huomioon. Esimerkiksi henkilöt, joilla on kuulon, näön

tai liikkumisen suhteen rajoitteita, tulisi myös huomioida suunnittelussa, unohtamatta allergisia ja astmaatikkoja. (Junnonen ja Puhto 2013, 47, 55.)

Asuinalue, joka noudattaa elämäнкаariasumisen periaatteita tulee siis yhdistämään erilaisia henkilöitä samalle alueelle. Alueiden monipuoliseen asukaskantaan suhtaudutaan kuitenkin ristiriitaisesti; Anneli Juntto (2010, 19) kirjoittaa, että vähäiset sosiaaliset erot vaikuttavat myönteisesti asuinalueiden turvallisuuteen ja viihtyvyyteen. Riskejä ja leimautumisuhkia sisältyy etenkin pienituloisten tai syrjäytymisvaarassa olevien asuinalueilla (Juntto 2010, 290). Junnonen ja Puhto (2013, 37-38) puolestaan vetoavat tutkimustietoon kirjoittaessaan, että ympäristön lapsi- tai vanhusystävällisyyttä lisäävät ominaisuudet vahvistavat myös muiden ikäryhmien viihtymistä ja hyvinvointia. Elämäнкаariasuminen edesauttaa myös sosiaalisten kontaktien syntymistä eri ikäluokkien välille ja tuo siten rikkautta myös asuinalueiden sosiaalisiin verkostoihin. Monipuolinen asukaskanta yhdistettynä tiiviiseen asumiseen lisää myös palvelujen alueellista kannattavuutta ja tarjoaa monipuolisia joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen vaihtoehtoja, unohtamatta tehokasta infrastruktuurin käyttöä, kuten energia- ja vesihuoltoa. (Lahti ja Halonen 2007, 89.)

2.3 ERI IKÄRYHMÄT JA ERILAISET ASUJAT

Eri elämävaiheet vaikuttavat asumiseen kohdistuviin päätöksiin ja vaatimuksiin oleellisesti. Jotta asuinalueesta voidaan suunnitella elämäntapa-asumisen mukainen, on ajateltava kaikkia ihmisen elämäntapa- vaiheita. Elämäntapa- vaiheiden myötä tulevia toiveita asumisen suhteen voidaan tarkastella myös eri ikäryhmien ja perhetyyppien kautta. Muun muassa asukkaan ikä vaikuttaa oleellisesti siihen, millaisessa elämäntapa- vaiheessa eletään. Elämäntapa-asumisen kehittämisen lähtökohtia -raportin mukaan eri ikäryhmien jaottelu on seuraava: lapsuus, nuoret aikuiset, aikuiset, ikääntyvät työssäkäyvät ja ikääntyneet. Lapsuus on jaettu vielä kahteen alaryhmään, jotka ovat lapset ja nuoret, samoin aikuiset jakaantuvat lapsiperheisiin ja lapsettomiin aikuisiin. Raportin ovat kirjoittaneet Juha-Matti Junnonen ja Jukka Puhto ja se liittyy Elämäntapa-asumisen palvelullistaminen (ELMO)- tutkimushankkeeseen. (Junnonen ja Puhto 2013, 22.)

Edellä mainitun raportin lisäksi myös Anneli Juntto määrittelee toimittamassaan Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa-julkaisussa toisenlaisen ikäryhmien jaottelun brittiläisen historian tutkijan Peter Laslettin (1996) ajatuksiin perustuen. Laslett jakoi elämäntapa- vaiheet neljään kategoriaan, jotka ovat lapsuus ja nuoruus, aikuisuus, hyväkuntoiset eläkeläiset ja ikäihmiset. Hänen

mukaansa eliniän piteneminen on luonut uuden elämäntapa- vaiheen, niin sanotun kolmannen iän. Neljänteen ikään puolestaan ovat siirtyneet ikääntyneet. Laslett näkee siis erityisesti vanhempien ikäluokkien muuttuneen. Myös Sirpa Kärnä kirjoittaa Laslettin ideoimasta kolmannesta iästä, sekä tuo esille muiden kirjoittajien näkemyksiä artikkelissaan osaaja.netissä. (Juntto 2010, 270-271, 289; Kärnä 2009.)

2.3.1 LAPSUUS

Nuorimmat ikäluokat ovat lapset, 0-12-vuotiaat, ja nuoret, 13-18-vuotiaat, joista yhdessä muodostuu lapsuusaika, jonka aikana elinympäristö on varsin pieni erityisesti alkuvuosina, mutta laajenee vuosien myötä suuremmaksi muun muassa harrastusten myötä. Elinympäristön laajenemiseen vaikuttaa suuresti myös hyvän joukkoliikenteen tuomat liikkumismahdollisuudet. Koska lapset viettävät myös varsin paljon aikaa asuinalueellaan, he tietävät asuin ympäristöstään paljon ja ovat sen intensiivisiä käyttäjiä. Lapsille mieluisaan ympäristöön kuuluvat leikkipuistot, pyörätiet ja metsä muun muassa. Lapsuusaikana turvallisuus ja esteettömyys ovat tärkeimpiä ominaisuuksia asuinalueella ja sitä monet lapsiperheet toivovatkin asuinalueeltaan. Alle kouluikäiset lapset liikkuvat noin 50 metrin ja alakoululaiset noin 300 metrin säteellä kodistaan, minkä takia lähiympäristöllä tulisi olla runsaasti monipuolista pihatoimintaa.

Monipuolisella pihatoiminnalla tarkoitetaan valmiita leikkipaikkoja, mutta myös luontoa ja niin sanottuja rakentamiselta vapaita alueita.

Lasten ja nuorten, yhteisiä tekijöitä ovat vanhempien luona asuminen ja autottomuus, jonka myötä he ovat riippuvaisia vanhempiensa avusta tai julkisesta liikenteestä. Nuoret tapaavat toisiaan mieluiten nuorisolle suunnatuissa paikoissa, kuten nuorisotiloissa, mutta suosittuja kohtaamispaikkoja ovat myös julkiset alueet, kuten puistot ja ostoskeskukset, joita ei ole varsinaisesti suunnattu millekään yksittäiselle käyttäjäryhmälle. He ovatkin ahkeria lähipalvelujen hyödyntäjiä. Nuorten elinympäristö on myös monesti huomattavasti laajempi verrattuna lapsiin, johtuen paljon vapaudesta liikkua itsenäisemmin esimerkiksi polkupyörällä tai mopolla. Tiivistetysti voi sanoa, että lapsuusaikana turvallisuus ja monipuolinen lähiympäristö ja riittävät lähipalvelut ovat oleellisimmassa osassa asuinalueella. (Junnonen ja Puhto 2013, 23, 36-39.)

2.3.2 AIKUISET

Nuoret aikuiset, 19- 29-vuotiaat, etsivät usein edullisia vuokra- ja perheasuntoja, johtuen matalasta tulotasosta ja muuttuvien elämäntilanteiden takia. Tähän ikäryhmään liittyy monesti erilaiset elämäntilanteet kuten opiskelijaelämä tai oman perheen perustaminen. (Junnonen ja Puhto 2013, 23-24.)

Aikuiset, on varsin monipuolinen ryhmä ja sen takia se on jaettu kahteen ryhmään, jotka ovat lapsiperheet ja lapsettomat aikuiset. Lapsiperheillä, 25-49 –vuotiailla, toiveasumismuoto on yleensä omakotitalo ja heille koti on tärkeä perhekeskeisyyden ja lasten turvallisuuden johdosta. Lapsiperheet ovat hyvin riippuvaisia useista julkisista palveluista, joissa painoarvo on lasten tarpeissa, kuten lasten päivähoito ja koulut. Varsinkin nuorilla perheillä asuinpaikan löytämiseen voi kulua hetki, mutta yleensä viimeistään lasten mennessä kouluun on löydetty kiinteä asuinpaikka. Lapsettomat aikuiset, 30-49-vuotiaat, puolestaan valitsevat yleensä keskusta-asumisen parhaimmaksi vaihtoehdoksi hyvien palvelujen ja aktiviteettien johdosta. Keskusta-asumista voi selittää hyvin se, että tällä ryhmällä on yleisesti ottaen enemmän rahaa käyttää esimerkiksi asumiseen ja palveluihin, kuin esimerkiksi lapsiperheillä.

Tämän ryhmän kasvua voi selittää viivästyneellä lasten hankinnalla, mutta myös sillä, että yhä useammin päätetään myös olla hankkimatta lapsia. (Junnonen ja Puhto 2013, 24-25, Wiik 2005, 30-31.)

Ikääntyneet työssäkäyvät, 50-64-vuotiaat, muistuttavat ryhmänä lapsettomien aikuisten ryhmää. Mahdolliset lapset ovat mitä todennäköisimmin muuttaneet pois ja siten vapautuu myös rahaa omien halujen ja tarpeiden täyttämiseen. Ikääntyvillä tosin terveyteen ja sen ylläpitoon kuluu enemmän kuin aiemmilla ryhmillä. (Junnonen ja Puhto 2013, 25.)

Ylipäätään aikuiset ovat valmiita panostamaan laadukkaan asumiseen ja palveluihin ja he arvostavat rauhallista ja väljää elinympäristöä. Toiveena on myös, että kaikki löytyy tarpeeksi läheltä ja yllättävää kyllä, auton käyttöä ei ihannoida, vaan toivotaan toimivaa julkista liikennettä. Yksinasuvat tai lapsettomat aikuiset kaipaavat monesti enemmän yhteisöllisyyttä ja seuraa, mihin ratkaisuna voisi olla niin sanotut aikuisten kimppekämpät. (Junnonen ja Puhto 2013, 39-41.)

2.3.3 IKÄÄNTYVÄT

Ikääntyneiden osuus tulee kasvamaan sekä Suomessa, että muissa Euroopan hyvinvointivaltioissa paljon ja täten asunto- ja palvelumarkkinoiden täytyy muuttua vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla kasvavan ikäryhmän tarpeisiin. Tämä ei ole kuitenkaan vain Euroopan ongelma, vaan maailmanlaajuinen ilmiö. (Junnonen ja Puhto 2013, 26; Kärnä 2009.)

65-vuotiaat ja vanhemmat kuuluvat Junnoson ja Puhdon (2013, 25-26) jaottelun mukaan ikääntyneisiin. Ikääntyneet voidaan puolestaan jakaa kolmeen ryhmään, jotka ovat nuoret eläkeläiset, toimintakyvyltään heikentyneet vanhukset ja jatkuvaa hoitoa tarvitsevat vanhukset. Niin sanotuilla nuorilla eläkeläisillä, joilla on paljon vapaa-aikaa ja toiminta-kykyä hyödyntää sitä monipuolisesti, elinpiiri ei ole vielä pienentynyt. Jos verrataan Laslettin (1989) teoriaan, voidaan ajatella, että edellä mainitut nuoret eläkeläiset ovat Laslettin ”kolmannen iän” edustajia. Laslett kuvailee tätä ikää henkilökohtaisen hyvinvoinnin ajaksi sen jälkeen, kun palkkatyö on tehty ja perhevelvoitteet ovat vähentyneet. On tärkeää huomioida, etteivät tämän ryhmän edustajat ole perinteisen käsityksen mukaisia vanhuksia. (Kärnä 2009.)

Kolmannen iän edustajat tai toisin sanoen nuoret eläkeläiset Suomessa elävät tutkimuksien mukaan hyvää elämää ja ovat pääasias-
sa terveitä ja toimintakykyisiä. Tällä ikäryhmällä on hyvät mahdollisuu-
det aktiiviseen toimintaan omassa elinympäristössään. Myös ryhmän
sosiaalinen hyvinvointi on todettu hyväksi. Eri talouksissa asuvien las-
ten, sukulaisten ja ystävien kanssa syntyneet sosiaaliset suhteet ovat
kiinteät ja niistä pidetään kiinni ja niihin halutaan panostaa. Erityinen
voimavara on vapaa-aika ja siihen panostetaan paljon ja useimmiten
harrastusten kautta halutaan myös kehittää itseään. Tulevaa elämää
uhkaamassa ovat tärkeiden asioiden menettämisen lisäksi muun
muassa toimettomuus, vaikutusmahdollisuuksien väheneminen ja
terveys on uhanalaisin voimavara ikääntymisvaiheessa. (Kärnä 2009.)

Junnosen ja Puhdon (2013, 25-26) mukaan toimintakyvyltään
heikentyneiden vanhusten elinympäristö on todennäköisesti pienen-
tynyt ja esteettömyys on noussut oleelliseksi arvoksi. Palveluntarve
kasvaa täten jonkin verran. Jatkovaa hoitoa tarvitsevat ovat riippuvai-
sia toisten avusta ja tarvitsevat sitä päivittäin. Elinpiiri on myös pienen-
tynyt, kuten aiemmalla ryhmällä. Laslettin (1989) määrittelemä niin
sanottu ”neljäs ikä” sijoittuu todennäköisesti juuri näiden ikäryhmien
kohdalle, erityisesti samankaltaisuutta on jatkuvaa hoitoa tarvitsevien
kanssa. Neljännen iän edustajat käyttivät vuonna 2006 sosiaalipalve-
luja noin viisi kertaa enemmän kuin kolmannessa iässä olevat, mikä

kertoo paljon näiden ryhmien välillä olevista eroista. Asuinympäris-
töön toivotaan päivätoimintaa, korttelikahviloita tai lähiryhmiä, joissa
voidaan tavata muita ihmisiä ja osallistua erilaiseen toimintaan.
(Kärnä 2009.)

Ikääntyvät viettävät paljon aikaa kotona ja sen takia mielek-
kään asumisen takaamiseksi heille tulisi antaa mahdollisuus vaikuttaa
paremmin omaan asumiseensa. Erityisesti tämän tulisi koskettaa
sijaintia, jottei ikääntyneitä vahingossa eristetä muusta yhteiskunnas-
ta. Jotta iäkkäät voisivat asua haluamallaan asuinalueilla, tulisi palvelu-
ympäristöä kehittää paremmaksi ja laajemmaksi. (Junnonen ja Puhto
2013, 26.)

Elämäntapa-asumisen myötä myös ikääntyneet voivat asua
entisellä asuinalueellaan ja säilyttää siten elintärkeät sosiaaliset ver-
kostot. Myös tuttu ympäristö ja asunto antavat paremmat mahdolli-
suudet itsenäiselle liikkumiselle ja suotavaa olisikin, että alueella olisi
erilaista yhteistoimintaa, joka kannustaa liikkumaan. Esteettömyys on
oleellinen asia jokapäiväisessä elämässä, mikä on yhteinen tekijä las-
ten kanssa. Asuinalueella tulisi olla mahdollisuus palveluasumiseen tai
muuten tuettuun asumiseen. Luonnonläheisyys ja oma piha ovat tälle
ryhmälle tärkeitä, erityisesti lapsuuden aikaisen kaltainen ympäristö
koetaan mieluisaksi.

Ikääntyvät käyttävät paljon alueen lähipalveluita autottomuuden ja liikkumisen vaikeutumisen takia. Olisi suotavaa, että peruspalvelut, kuten julkisen liikenteen pysäkit ja lähikauppa olisivat noin 500 metrin päässä. Ylipäättään hyvä lähiympäristö ikääntyneille, on sellainen, joka tukee itsenäistä suorittamista. (Junnonen ja Puhto 2013, 41.)

2.3.4 ERILAISET ASUJAT

Nykyään Suomessa on paljon asukkaita erilaisilla taustoilla ja tulevaisuudessa tämä määrä ei tule laskemaan. Erilaisista taustoista huolimatta kaikilla tulisi olla mahdollisuus asua haluamallaan alueella, tulematta leimatuksi tai vältellyksi. Eri taustoilla tarkoitan tässä esimerkiksi tulotason aiheuttamia eroja sekä syntyperän myötä erilaisen kulttuurien yhteentörmäystä. Tulevaisuuden avainkysymyksinä onkin esimerkiksi maahanmuuttajien kotouttaminen ja integroiminen muuhun yhteiskuntaan (Tuohimaa, Haapola, Kauppi, Kettunen, Kivelä, Laitinen ja Meristö 2011, 25). Toisena esimerkkinä voidaan miettiä, miten varautua muun muassa varakkaiden maahanmuuttajien, kuten venäläisten tarpeisiin (Heinonen ja Ratvio 2007, 39). Vaikkakin maahanmuutto monipuolistaa asumistapoja ja -toiveita, ei silti monikulttuurisuus liity vain maahanmuuttoon, vaan myös suomalaisten elämäntapojen erilaistumiseen (Juntto 2010, 275).

Elämänkaariasuminen koskettaa kaikkia riippumatta koulutuksesta, tulotasosta tai syntyperästä. Silti esimerkiksi uusilla pientaloalueilla asuu harvoin ikääntyneitä, sairaita, vammaisia, yksinasuvia, yksinhuoltajia, maahanmuuttajia tai pienituloisia (Juntto 2010, 290). Onkin tärkeää suunnitella asuinalue, jossa erilaiset ihmiset voivat kohdata luontevasti ja turvallisesti (Jacobson ja Pirinen 2010, 229). Tällainen vuorovaikutus on tärkeä asuinalueella viihtymisen kannalta, erityisesti eri ikäryhmien kohtaaminen on todettu hyväksi ja palkitsevaksi. Mielenkiintoinen kysymys onkin, ovatko ihmiset valmiita joustamaan ja olemaan suvaitsevia erilaisten ihmisten suhteen.

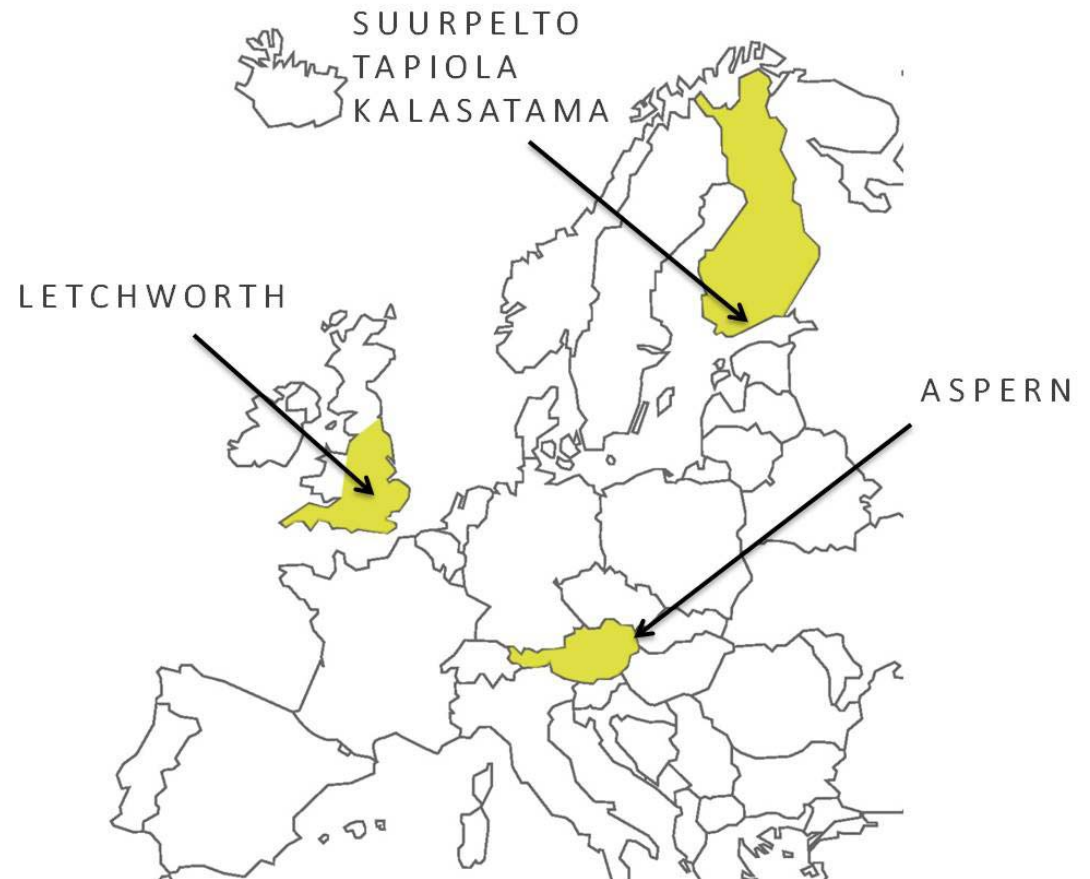

3. ERILAISIA ASUINALUEITA

3. ERILAISIA ASUINALUEITA

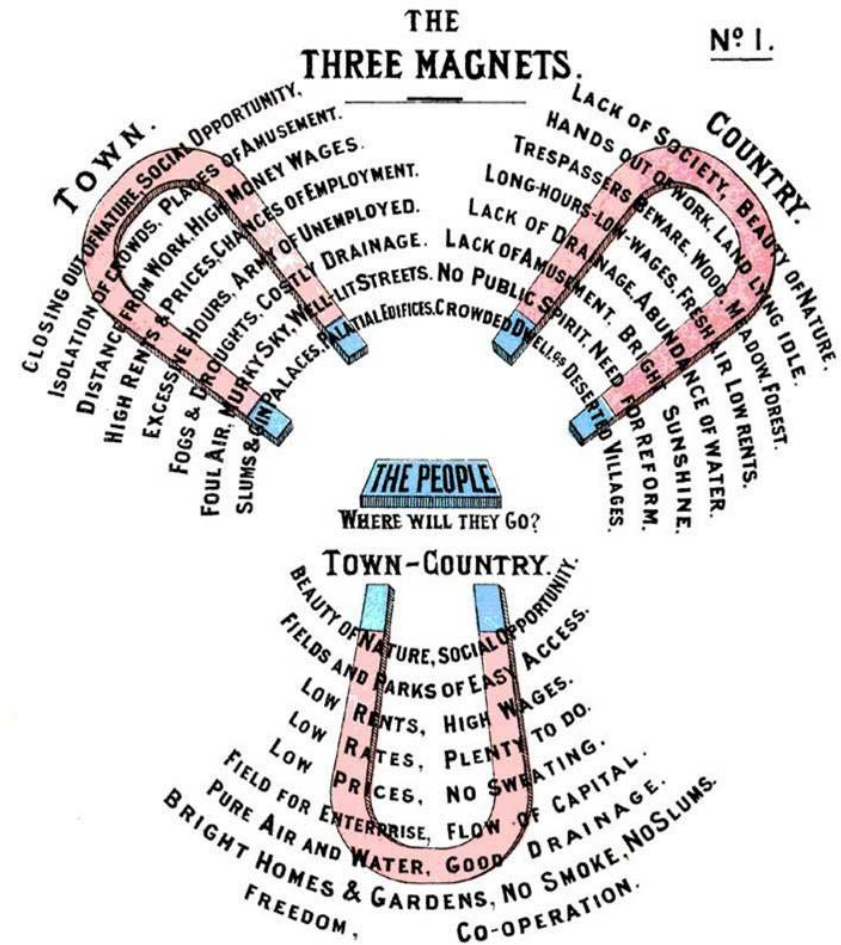
Jotta voi suunnitella asuinaluekonseptin, on hyvä ensin perehtyä olemassa oleviin esimerkkeihin erilaisista asuinalueista. Esimerkkejä olisi hyvä löytää sekä Suomesta, että myös muualta maailmasta. Olisi myös suotavaa, että perehdyttäisiin uusien asuinalueiden lisäksi myös muutamaan hieman vanhempaan asuinalueeseen. Näin toimiessa saadaan kerättyä hyviä ja monipuolisia esimerkkejä, joista voidaan ottaa mallia tai todeta mahdollisia kehittämisen kohteita. Asuinalueisiin tutustuminen myös alustaa hyvin suunnitteluun ja synnyttää mahdollisesti ideoita jatkokehittelyyn.

KUVIO 5. Kartta esiteltävien asuinalueiden sijainnista
(Koponen 2014-05-05.)

3.1. PUUTARHAKAUPUNGIT

Monet 1900-luvun asuinalueet, erityisesti lähiöt, ovat suunniteltu niin sanotuiksi puutarhakaupungeiksi. Puutarhakaupunki-idea toteutettiin eri puolilla maailmaa, myös Suomessa ja sen vaikutus heijastuu myös nykyisten asuinalueiden suunnitteluun. Kaupunkimalli perustuu englantilaisen kaupunkisuunnittelija Ebenezer Howardin ideaan, jossa kaupunkielämä ja maaseutu yhdistyisivät. Ideansa Howard hahmotteli Kolmen magneetin kaaviossaan (ks. KUVA 1.). Kaaviossaan hän esittää erilaisia ominaisuuksia, jotka synnyttävät puutarhakaupungin. Mallissa on havaittavissa paljon ominaisuuksia, joita nykypäivänkin kaupunkisuunnittelussa tavoitellaan ja joita asukkaat toivovat asuinalueeltaan. Howardin suunnitelmien mukaan alueen rakenne menee seuraavasti: alueen keskellä ovat julkiset rakennukset ja puisto, seuraavaksi koulut ja asuntoalueet sitten maatalous ja teollisuus. Ravintoa Howardin mukaan saataisiin lähipelloilta ja jätteet käsiteltäisiin peltojen lannoitteeksi. Puutarhakaupungin ominaisuuksiin kuuluisi myös nopeat yhteydet suurkaupungin keskustaan, alueella sijaitsevia palveluita, työpaikkoja ja sosiaalisia mahdollisuuksia huvitteluun ja muuhun kanssakäymiseen. Howardin ideologiaa on käytetty pohjana monien asuinalueiden suunnittelussa maailman laajuisesti. (Lähellä kaupungissa s.a, Puutarhakaupunki esikuvana.)

KUVA 1. The three magnets (Spatial Agency, s.a.)

3.1.1 LETCHWORTH GARDEN CITY

Maaailman ensimmäinen puutarhakaupunki Letchworth sijaitsee Hertfordshiressä, Iso-Britanniassa, 35 mailin päässä Lontoosta.

Kaksi arkkitehtia, Barry Parker ja Raymond Unwin, suunnittelivat vuonna 1903 perustetun Letchworthin. He noudattivat suunnittelussaan Ebenezer Howardin ideologiaa puutarhakaupungista. Nykyään yli 30 000 asukkaan kaupungissa on paljon kuuluisia rakennuksia, kuten Broadway Cinema (ks. KUVA 3), jossa on yksi Britannian suurimmista teatterisaleista. Alueella on runsaasti viheralueita ja puiden reunustamia katuja. Kaupunkiin on rakennettu myös Iso-Britannian ensimmäinen liikenneympyrä vuonna 1909 (ks. KUVA 2). (Letchworth Garden City 2012.)

Kaupunkia kiertää noin 21 kilometrin pituinen reitti, Greenway, joka tarjoaa paljon erilaisia ulkoilumahdollisuuksia ja antaa mahdollisuuden tutkia maaseutua lähtemättä kauas kaupungista (ks. KUVAT 4 ja 5). Suunnittelussa on otettu huomioon myös liikuntarajoitteisten mahdollisuus liikkua alueella. (Katso Liite 1.) Greenway avattiin käyttöön vuonna 2003 kaupungin satavuotis-juhlan yhteydessä, sen tarkoitus on edistää eläinten ja kasviston monipuolisuutta sekä antaa paremmat mahdollisuudet vapaaseen liikkumiseen maaseudulla.

KUVA 2. Letchworth Garden City (Letchworth Garden City 2012.)

KUVAT 3, 4 ja 5. Broadway Cinema (kuva 3) ja Greenway (kuvat 4 ja 5) (Broadway Cinema s.a; Garden City Greenway s.a.)

Tällä projektilla kaupunki on selvästi halunnut vaalia Howardin alkuperäistä ideaa puutarhakaupungista, jossa kaupunki ja maaseutu kohtaavat ja sekoittuvat osittain toisiinsa. (Garden City Greenway s.a. About the... ; Garden City Greenway s.a. Countryside... ; Garden City Greenway s.a. History.)

Vaikkakin Howard on parhaiten tunnettu puutarhakaupungin rakenteen ja ominaisuuksien isänä, hänen työpanoksensa näkyy myös puutarhakaupungin yhteiskunnallisten ja taloudellisten rakenteiden kehittämisessä. Hän perusti First Garden City Ltd (FGC)-yrityksen rakentamaan kaupunkia tavoitteenaan se, että asukkaat voisivat omistaa maat seitsemän vuoden jälkeen. Alunperin FGC vuokrasi tontteja asukkaille ja vuokratuloja käytettiin kaupungin kehittämiseen. Nykyään alueen omistaa Letchworth Garden City Heritage Foundation. Koska kaikki kaupunkilaiset olivat osakkeenomistajia, he pystyivät vaikuttamaan, mihin rahat käytettiin. Nykyisin Letchworth on osittain täyttänyt Howardin alkuperäisen idean, että kaupunki voisi olla taloudellisesti itsenäinen. (Spatial Agency s.a.)

3.1.2 TAPIOLAN PUUTARHAKAUPUNKI

Suomessa varmaankin tunnetuin puutarhakaupunkisovellutus on Espoossa sijaitseva Tapiolan kaupunginosa, jonka pääorganisaattorina toimi Heikki von Herzen. 1950- ja 1960-luvuilla rakennetun Tapiolan tavoitteet vastaavat Howardin alkuperäisiä näkemyksiä puutarhakaupungeista; kohtuuhintainen, kokonaisvaltaisesti toteutettu alue, jossa yhdistyy hyvät palvelut ja luonnon läheisyys. Alue on hyvä malli suomalaisen maisemasuunnittelun alkuvaiheista, se antoi myös alkaneelle lähiörakentamiselle malliesimerkin. Eräs alueen tavoitteista oli myös eri sosiaaliluokkien sekoittuminen alueella, mutta tavoite saavutettiin vain osittain. (Arkkitehtuurimuseo 2012. Johdanto.)

Mallia suunnitteluun saatiin muun muassa Englannista, Ruotsista, Yhdysvalloista ja Saksasta. Sodanjälkeisen asuntopulan ja alueen luomien houkuttelevien mielikuvien takia kiinnostuneista asukkaista ei ollut pulaa. Arkkitehti Otto-I. Meurman laati alueen rakennussuunnitelman, jossa on pääkeskuksen lisäksi kolme lähiötä omilla palveluillaan. Puistojen lisäksi katualueiden ja tonttien välissä on vihervyöhykkeitä, joiden suunnitteluun panostettiin paljon, sillä alue haluttiin säilyttää vehreänä ja väljänä. Puistojen ja puutarhojen tarkasta suunnittelusta kertoo myös se, miltä maisema näyttää eri vuodenaikoina.

Maisemasta saadaan helposti miellyttävän näköinen eri vuodenaikoina valitsemalla esimerkiksi oikeanlaiset istutukset. Alueella sijaitsee monipuolisesti erityyppisiä asuntoja, kuten omakoti-, rivi-, lamelli- ja kerrostaloja, jotka muodostivat vapaasti maastoon sijoittuvia sommitelmia. Tämä poikkeaa alkuperäisestä Meurmanin suunnitelmasta siten, että rakennukset eivät ole tasaisissa jonoissa, vaan ne tulevat esille vaihtelevan sommittelun ja maaston korkeuserojen takia. (Arkkitehtuurimuseo 2012. Asemakaava; Arkkitehtuurimuseo 2012. Johdanto; Arkkitehtuurimuseo 2012. Puutarhasuunnittelu.)

Tapiolan puutarhakaupungin suunnitteluun vaikuttivat monet suunnittelijat, kuten Aulis Blomstedt, Viljo Revell ja Alvar Aalto. Eniten ja näkyvimmin kaupungin ilmeeseen vaikutti kuitenkin Aarne Ervi, joka voitti Tapiolan keskuksen yleisen arkkitehtikilpailun vuonna 1954. Hän suunnitteli myös Tapiolassa sijaitsevan kauppakeskus Heikintorin, joka on samalla Suomen ensimmäinen kauppakeskus. Heikintori ja muu vanhempi Tapiola kuuluu museoviraston valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen listalle. (Arkkitehtuurimuseo 2012. Suunnittelijat; Tapiola 2014. Tapiolan historia.)

Koska Tapiolan asuinalue on maineeltaan ja ominaisuuksiltaan ainutlaatuinen, uudet muutokset suunnitellaan tarkoin Tapiolan alkuperäistä henkeä noudattaen. Alueen keskustaa onkin uudistettu ja uudistetaan paraikaa monin tavoin, rakennustyöt tulevat valmistumaan 2020 vuoteen mennessä. Tavoitteena on elävä ja monipuolinen kaupunkikeskus, jossa yhdistyvät korkeatasoiset joukkoliikenneterminaalit, toimivat pysäköinti- ja huoltojärjestelyt, monipuoliset palvelut sekä viihtyisät jalankulkualueet ja kohtaamispaikat (ks. KUVA 6., 35) (Tapiola 2014. Kaavoitus...). Tarkoituksena on muun muassa uusia Merituulentien bussiterminaali, metrotunnelin rakentaminen ja Leimuniityn puiston uudistaminen. Muutosten jälkeen Tapiolan keskusta tulee olemaan Suomen suurin kävelykeskusta, sillä keskus pyritään pitämään täysin autottomana (ks. KUVA 7., 35). Metro mahdollistaa myös entistä useammille elämisen ilman autoa. Tapiolan keskuksen uudistaminen on tärkeää, sillä siten voidaan ottaa huomioon nykyajan ekologiset tavoitteet ja muuttuvat asumisen toiveet. (Tapiola 2014. Tapiolan keskuksen...; Tapiola 2014. Pääprojektit...; Kotimaisema 2013, 4-6.)

KUVA 6. Tapiolan viitesuunnitelma (Tapiola 2014.)

KUVA 7. Tapiolan keskuksen kävelyalue. (Tapiola 2014.)

3.2 UUSIA ASUINALUEITA

Nykyajan asuinalueissa näkyy vahvasti ekotehokkuuden tavoittelu ja siten ympäristön säästäminen. Se on osa tämän hetken maailmankuvaa oleellisesti ja sen myötä myös yksityisautoilun vähentämiseen ja julkisten liikennevälineiden käyttöön kannustetaan. Esittelen suomalaisina esimerkkeinä Suurpellon asuinalueen Espoossa, sekä Helsingin Kalasataman kehityskorttelin. Lisäksi esittelen Aspernin asuinalueen Itävallasta.

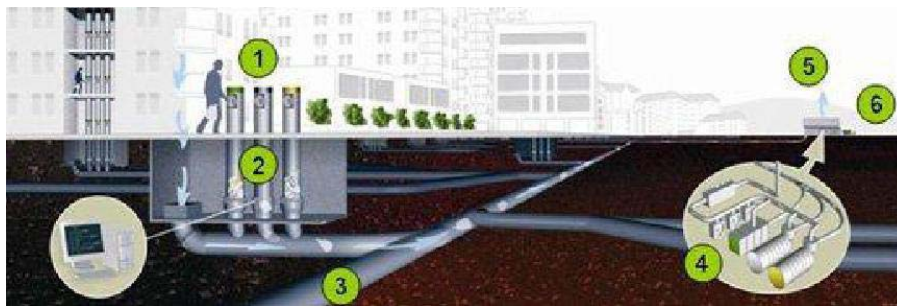
3.2.1 SUURPELTO / STORÅKERN

Suurpelto on Espoon asuinalue, joka sijaitsee lähellä aikaisemmin mainittua Tapiolan kaupunginosaa. Suurpellon asuinalue on rakennettu jo muutaman vuoden ajan ja rakentaminen jatkuu vuoteen 2020 saakka. Noin 90 hehtaaria alueen 325 hehtaarista on kaavoitettu virkistyskäyttöön ja puistoiksi, Suurpellon aluetta kuvaillaankin puisto-kaupungiksi. (Suurpellon markkinointi Oy 2013, 2-3.)

Suurpellon tavoitteena on tarjota asukkailleen omaan elämäntilanteeseen sopiva koti, mitä on edesautettu monipuolisilla asuin- vaihtoehtoilla. Alueen asunnot ovat kerrostaloja, joissa on asumisoikeus-, vuokra- ja omistusasuntoja (ks. KUVAT 9. ja 10., 36).

Omistusasuminen tulee olemaan alueen pääasiallinen asumismuoto, kuitenkin kysyntä ja markkinatilanne tulevat vaikuttamaan vielä 43 % asuinrakennuksista, joiden suhteen ei ole vielä tehty päätöksiä rahoitus- tai hallintamuodoista. Kerrostalojen suunnittelussa on otettu huomioon myös nykyaikaiset tarpeet lisäämällä jokaiseen taloon palveluteinen, jonka tarkoitus on edesauttaa verkkokauppojen suurempaa hyödyntämistä. Peruseriaatteena on, että muun muassa päivittäistavarat voitaisiin toimittaa palveluteisessä sijaitsevaan lukittavaan kaappiin, josta asukas voi ne noutaa. (Suurpellon markkinointi Oy 2013, 2-3; Suurpelto. Asuminen s.a.)

Alueen jätteenkeräys hoidetaan vuonna 2010 käyttöön otetulla, Suomen ensimmäisellä, automaattisella jätteenkeräyksellä, joka toimii maan alla (ks. KUVA 8.). Asukas lajittelee jätteensä ja laittaa ne oikeisiin syöttöaukkoihin, josta ne automaattisesti tyhjennetään putkistoa pitkin keräysasemille, joista taas ne toimitetaan eteenpäin kuorma-autoilla.

KUVA 8. Jätteenkeräys Suurpellossa (Suurpelto s.a.)

KUVA 9. Suurpelto, Puna-apila (Suurpelto s.a.)

KUVA 10. Suurpelto, Klariksentie (Suurpelto s.a.)

Samankaltainen jätteenkeruujärjestelmä on käytössä myös Helsingin Jätkäsaarella. Uudenlainen jätteenkeräysjärjestelmä vähentää roska-autojen liikkumista talojen pihoissa ja täten parantaa pihojen turvallisuutta antamalla samalla mahdollisuuden pihojen suunnitteluun uudella tavalla. Pihat on otettukin tehokkaasti käyttöön siirtämällä suurin osa autopaikoista maan alle. (Suurpellon markkinointi Oy 2013, 2-3; Suurpelto. Palvelut. s.a.)

Suurpellon alueelle ollaan suunnittelemassa myös uutta kaupan ja palvelujen keskusta, jonka tarkoituksena on lisätä kattavien lähipalvelujen määrää alueen asukkaille. Alueella on jo yksi ruokakauppa, joka avautui talvella 2013. Joukkoliikenteen vuorotarjontaa kasvatetaan asutuksen ja työpaikkojen määrän kasvun mukaan. Tavoitteena on tarjota asukkaille hyvien joukkoliikenne yhteyksien avulla mahdollisuus liikkumiseen ilman omaa autoa. Autojen yhteiskäyttöpalvelu on otettu myös käyttöön alueella. Alueella on jo päiväkoteja ja vuonna 2015 alueelle valmistuu myös Opinmäen kampus, johon keskittyy varhaiskasvatuksen tilat, suomenkielinen peruskoulu ja kansainvälinen koulu, tarjolla on myös opetusta monilla eri kielillä. Samalla se tarjoaa runsaasti monenlaisia vapaa-ajan palveluita, kuten kirjaston ja tiloja nuorisotoimelle ja työväenopistolle. (Suurpellon markkinointi Oy 2013, 2-3; Länsiväylä 2013.)

3.2.2 ASPERN

Aspern sijaitsee Itävallassa, lähellä sen pääkaupunkia Wieniä. Aluetta on suunniteltu ja rakennettu kestävien periaatteiden mukaisesti ja tulevaisuuspainotteisesti vuodesta 2009 lähtien ja se tulee jatkumaan vuoteen 2028 saakka. Asuinalue on suunniteltu entiselle lentokentälle ja sen esimerkkeinä on käytetty muun muassa Tukholmaa ja Hampuria. Sen rakentaminen toteutetaan kolmessa eri osassa. Alueen keskukseen sijoittuva suuri tekojärvi ja sitä ympäröivä julkinen keskuspuisto tarjoavat hyviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ympäri vuoden alueen asukkaille ja siellä työskenteleville. Kadut ja pyöräilyreitit suuntaavat kohti tätä kaupungin vihreää sydäntä. (ks. KUVA 12., 38) (Aspern 2008, 2, 11, 19; Haapola 2011, 8-9.)

KUVA 11. Luonnos Aspernista (Aspern 2008.)

Aspern on suunniteltu noin 20 000 asukkaalle ja sen tavoite on tarjota saman verran myös työpaikkoja alueella. Alueen keskellä on suuri tekojärvi ja paljon avointa julkista viheraluetta. Pohjoisessa on juna-asema ja asutus tulee keskittymään alueen länsiosaan. Asuinrakennusten korkeus vaihtelee kahdesta seitsemään kerrokseen (ks. KUVA 11., 37). Alueen eteläosaan on kaavailtu tiede- ja koulutuskeskusta teollisten alueiden sijoittuessa idän puolelle.

KUVA 12. Aspernin luonnosmainen kartta (Aspern 2008.)

Yksi kaupungin tavoitteista on olla lyhyiden välimatkojen kaupunki, tähän tullaan vaikuttamaan muun muassa hyvin suunnitellulla tieverkostolla. Kävely ja pyöräily on tehty helpoksi ja miellyttäväksi, alueen päämääränä onkin kannustaa jalankulkuun ja pyöräilyyn. Tavoitteena on myös maksimoida julkisen liikenteen hyödyntäminen ja mahdollistaa siten yksityisen autoilun valinnaisuus.

KUVA 13. Mallinnus Aspernista (Aspern brandbook 2010.)

Julkinen liikenne tarjoaakin monipuoliset vaihtoehdot kulkemiseen, tarjolla on metro-, juna-, raitiovaunu- ja bussiyhteyksiä. (Aspern 2008, 10-14; Hageneder 2009, 2-15; Haapola 2011, 8-9.)

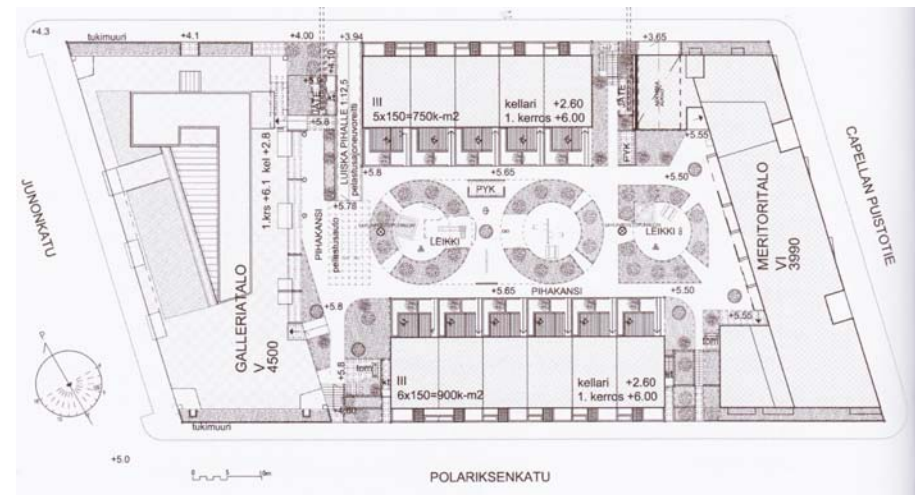
Eräs aluetta määrittelevä yksityiskohta on ring road, tie, joka kulkee kehänä ydinkeskustan ympärillä. Se linkittää kaikki päätiet alueelle luoden ympyrämäisen kulkuväylän keskustan ja reuna-alueiden väliin. Keskustassa sijaitsevan suuren tekojärven ympärillä olevat rantakadut tarjoavat erilaisia virkistysmahdollisuuksia, kuten esimerkiksi ravintoloita ja ulkoilmakahviloita (ks. KUVA 13.,38). Laajan keskuksen lisäksi alueella on useita pienempiä puistoja asutuksen seassa ja vihreyttä on tuotu myös katukuvaan. Niin sanottuja vihreillä alueilla pyritään kannustamaan asukkaita ja naapureita lähialueilta hyödyntämään erilaisia tarjolla olevia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. (Aspern 2008, 10-14.)

3.2.3 KALASATAMAN KEHITYSKORTTELI

Teoksessa Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen Esko Kahri (2011, 97) kirjoittaa ”Erialaisten asuntojen tarvetta voidaan toteuttaa nykyistä toimivammin ja taloudellisemmin käyttämällä rinnakkain erilaisia rakennustyyppejä, jotka optimoidaan tärkeimmille asukasryhmille.-- Asuntojakautumaa ja yhteistilojen sijoitusta on parempi säädellä korttelikohtaisesti valitsemalla tarpeeseen soveltuvin rakennustyyppien

yhdistelmä.” Muun muassa näistä lähtökohdista Kalasataman kehityskorttelin suunnittelu lähti liikkeelle. Kehityskorttelilla haluttiin vastata asumisen ongelmiin, kuten erilasituvat asukasryhmät ja pienasuntojen suuri kysyntä. Korttelia suunniteltaessa haluttiin mahdollistaa myös asukkaiden mukana vaikuttaminen. Kortteliin päädyttiin valitsemaan kolme eri talotyyppiä: Galleriatalo, Meritoritalo ja Kantakaupunkihuvi-lat. (ks. KUVAT 14., 15. ja 16., 40) (Kahri 2011, 116-117.)

Galleriatalo on uudenlainen talotyyppi, joka koostuu pääosin vuokrattavista pienasunnoista. Asunnot sijoittuvat lasikatteisen keskiaulan, niin sanotun gallerian, ympärille. Talotyyppin parhaita puolia ovat yhteisöllisyys ja yhteistilojen parempi käytettävyys. Pienasunnot, jotka ovat suunniteltu vuokra-asunnoiksi, ovat yhdistettävissä tarpeen mukaan avoimen rakentamisen periaatteen ansiosta.

KUVA 14. Kalasataman korttelin 10585 rakennukset ja piha-alue (Kahri 2011.)

Avoimen rakentamisen periaateella tarkoitetaan, ettei kantavia rakenteita ole asuntojen sisällä. Suuremmat päätyasunnot ovat suunniteltu omistusasunnoiksi, jonka myötä asukasrakenteen yksipuolisuus on vältettävissä. Samalla myös vältetään monesti vuokra-asuntoihin mieltäväältä huonolta leimalta. Galleriatalolla voidaan edistää asukkaiden monipuolisuutta ja parantaa viihtyisyyttä ja toimivuutta asuinalueilla. (Anttonen ja Viita 2011, 122-123; Kahri 2011, 99, 101, 117.)

Meritoritalo on suunniteltu sopivaksi suurille perheasunnoille, joissa voi helposti muuttaa huoneistojen pohjaratkaisuja. Asuntojen muokattavuus ja monipuolisuus mahdollistavat asuntojen monipuolisen soveltamisen esimerkiksi ikääntyvien tai opiskelijoiden ryhmäasumiseen. Se mahdollistaa siis yksilöllisten ja yhteisöllisten asumistarpeiden toteutumisen. (Ilonen 2011, 133; Kahri 2011, 117.)

Kantakaupunkihuvilat ovat urbaaneja pientaloja, jotka on suunniteltu soveltumaan kaupunkiympäristöön. Ne ovat kolmikerroksisia ja niiden yhteydessä on myös omat, pienet, terassimaiset pihat. Asukkaat saavat paljon vaikutusvaltaa julkisivun suhteen ja tavoitteena onkin, että kukin asunto on erilainen. Näihin Townhouse-asuntoihin on pyritty yhdistämään omakotiasumisen haluttuja ominaisuuksia ja tarjoamaan siten uudenlaista omakotiasumista kaupunkialueilla. (Kahri 2011, 117; Kämäräinen 2011, 136-137, 138.)

KUVA 15. Kalasataman kortteli (Kahri 2011.)

KUVA 16. Kalasatama itäväylältä (Riikonen s.a.)

3.3 MIKÄ VAIKUTTAASUINALUEEN VALINTAAN?

Asumisvalintoihin vaikuttavat samanaikaisesti monet tekijät. Junnonen ja Puhto kirjoittavat Elämänkaariasumisen kehittämisen lähtökohtia – raportissa laajasta kyselytutkimuksesta, jossa tutkittiin pääkaupunkiseudulla asukkaiden asuinympäristöä koskevia kokemuksia, asumispreferenssejä ja muuttohalukkuutta. Tutkimuksen toteuttivat Matti Kortteinen, Martti Tuominen ja Mari Vaattovaara. Tärkeimpiä asuinalueiden ominaisuuksia tutkimuksen mukaan ovat alueen rauhallisuus ja turvallisuus, luonnonläheisyys ja kauneus sekä pientalovaltaisuus. Myös Anneli Juntto kirjoittaa asuinalueiden valinnasta; alueen valintaan vaikuttaa oleellisesti perhe- ja ystävyysuhteet sekä alueelta kotoisin oleminen. Luonnollisesti asukkaiden taloudelliset resurssit ja arkielämän kiinnekohtien, kuten työpaikan, koulujen ja päivähoitopaikkojen sijainti, vaikuttavat asumispäätöksiin, sekä asuinalueeseen kiintyminen ja naapuruussuhteiden kiinteys. (Junnonen ja Puhto 2013, 17, 27; Juntto 2010, 47, 268.)

Muun muassa arvojen, asenteiden, uskomusten ja kokemusten yhteisvaikutuksesta syntyvät erilaiset asumispreferenssit, jotka ovat aina yksilökohtaisia ihannekuvia asumisesta. Yleisesti asumiseen liittyvät toiveet ovat sosioekonomiseen asemasta ja iästä suhteellisen riippumattomia, kuitenkin elämänvaiheet määrittelevät pitkälti

asuinympäristöön liitettäviä odotuksia. Koska asuminen on iso osa jokaisen elämää, siihen liitettävät odotukset liittyvät oleellisesti muihin elämisen osa-alueisiin. Puheen tasolla suomalaiset arvostavat perusasioita asumisessaan, mutta kun tarkastellaan toiveita tarkemmin, havaitaan, että asuinalueelta vaaditaan monia asioita. Esimerkkejä asuinympäristöltä toivottavista asioista ovat yhteisöllisyys, yksityisyys, luonnonläheisyys, palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä käytännöllisyys mutta myös esteettisyys. Asuinalueelta vaaditaan siis paljon ja sen tulisi vastata mahdollisimman monen asukkaan tarpeisiin. (Hasu 2010, 88; Junnonen ja Puhto 2013, 34; Juntto 2010, 36, 299.)

3.3.1 PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Eija Hasu kuvailee tekstissään päätökseen vaikuttavien tekijöiden jakautuvan neljään kategoriaan. Hasun määrittely perustuu muun muassa Kotlerin luomaan jakoon. Heidän mukaan päätökseen vaikuttavat kulttuurisidonnaiset, sosiaaliset, henkilökohtaiset ja psykologiset tekijät. Kulttuurisidonnaisilla tekijöillä tarkoitetaan niitä malleja sekä käyttäytymis- ja motivaatiotekijöitä, jotka kukin yksilö omassa kulttuurikontekstissaan sisäistää. Esimerkiksi suomalaisten arvostama luonnonläheisyys on yksi kulttuurisidonnainen tekijä. Kulttuurisidonnaiset tekijät eivät muutu yleensä helposti tai nopeasti. (Hasu 2010, 66-67; Kotler ym. 2005, 256-291.)

Sosiaaliset tekijät puolestaan voivat muuttua nopeammin ja selkeämmin kuin kulttuuriset vaikuttimet. Niihin luetaan eri perhevaiheet, sosiaaliset roolit ja statushakuisuus. Myös sillä on vaikutusta, mihin ryhmiin kuluttaja kokee kuuluvansa tai joihin kuulumista hän tavoittelee. Esimerkkinä tästä voisi olla ekologisten arvojen kannattaminen ja siten kulutuskäyttäytymisellään tavoitella yhdenmukaisuutta tietyn viiteryhmän kanssa. Tällaisilla referenssiryhmillä voi olla suurikin vaikutus päätöksenteossa. Kuitenkin vanhemmilta peritään asumiseen liittyvä arvomaailma ja se monesti heijastuu myös aikuisiän asumismielitymyksiin. (Hasu 2010, 66-67; Kotler ym. 2005, 256-291.)

Henkilökohtaisiin tekijöihin kuuluvat kuluttajan ikä, elämänvaihe, persoona ja minä-käsitys yhdistettynä yksilön taloudelliseen tilanteeseen. Oleellista on, miten paljon kuluttaja kokee voivansa sijoittaa asumiseensa ja mihin hän haluaa panostaa. Eri elämänvaiheissa taloudelliset tilanteet vaihtuvat monesti. (Hasu 2010, 66-67; Kotler ym. 2005, 256-291.)

Motivaatio, havainnointi-, käsitys- ja oppimiskyky uskomuksien ja asenteiden kanssa kuuluvat psykologisiin tekijöihin. Yksilön omat havainnot ja käsitykset omasta tilanteestaan ja ympäristön luomista mahdollisuuksista vaikuttavat yksilön tekemiin valintoihin. Tällaisen henkilökohtaisen tulkinnan johdosta kaikki eivät päädy samoihin ratkaisuihin, vaan tekevät omat valintansa. (Hasu 2010, 66-67; Kotler

ym. 2005, 256-291.)

3.3.2 MAINE JA KIINNOSTAVUUS

Varmasti jokaisella kaupungilla ja kunnalla on ne asuinalueet, joiden maine koetaan hyvänä ja toisten taas huonona, yleensä huonomaineiset asuinalueet liitetään kaupunkien tarjoamiin vuokra-asuntoihin. Asuinalueen maineella on suuri merkitys asuinpaikan valinnassa ja huonokin maine voi tiukasti jäädä tietylle asuinalueelle, vaikka olosuhteet olisivat muuttuneet parempaan. Monesti taas tietylle asuinalueelle halutaan niin paljon, että ollaan valmiita joustamaan muissa asumista koskevilla valinnoilla, kuten asumismuodossa tai asunnon koosta (Hasu 2010, 81). Usein muuttoa suunniteltaessa valitaan ensin asuinalue, jolle halutaan muuttaa ja vasta sen jälkeen valitaan talotyyppi asuinalueella olevista vaihtoehtoista.

Asuinympäristöistä tekee erilaisia alueiden fyysinen ja sosiaalinen rakenne ja alueisiin liitettävät mielikuvat ja merkitykset. Jokaisella asuinalueella olisi hyvä olla jokin niin sanottu erikoisvaltti, jolla houkutella asukkaita, sillä anonyymi asuinympäristö ei pidättelee muuttoja. On todennäköistä, että kalliissa asunnoissa sijainti maksaa suhteessa enemmän kuin itse asunto.

Monesti hyvämaineisina asuinalueina pidetään niitä alueita, joilla asuu lapsiperheitä ja jonka läheisyydessä on hyvät palvelut. Omaa identiteettiään ja arvojaan voidaan myös ilmaista muuttamalla tietyle asuinalueelle. Tällaisissa tilanteissa asuinpaikalla voi kuvata omaa identiteettiä enemmän kuin esimerkiksi ammatilla (mm. Featherstone 1991). (Hasu 2010, 94; Heinonen ja Ratvio 2007, 14, 18; Lahti ja Heinonen 2010, 269;)

Oleellista onkin, että asuinalueet seuraavat aikaansa ja luovat siten erilaisia houkuttumia, jotta alueen mielenkiinto säilyisi. Mitä monipuolisempia ja rikkaampia asuinympäristön ominaisuudet ovat, sitä vahvemmin asuinalueilla viihdytään ja niihin kiinnytään. Tarjolla olevat talo- ja korttelityypit, työmatkaetäisyydet ja palvelujen ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien paikallinen tarjonta vaikuttavat asuinalueen vetovoimaan. Jotta asuinalueelle voitaisiin luoda niin sanottu paikallisbrändi, edellä mainittujen asioiden tulisi herättää ulkopuolisissa arvostusta ja ihailua. (Hasu 2010, 97; Juntto 2010, 289; Lahti ja Halonen 2007, 89.)

Kaupungeissa arvostetaan riippumattomuutta, jonka voi mahdollistaa muun muassa helpolla liikkuvuudella eli toimivilla liikenneyhteyksillä ja erilaisilla peruspalveluilla, kuten lasten päivähoido, koulu, kirjasto, puistot ja kauppa. Toimivat julkiset liikenneyhteydet ovat kaikkien

ikäryhmien kannalta hyödylliset ja niiden puute on yksi yleisimmistä tyytymättömyyden aiheista. Lapset ja nuoret voivat liikkua joukkoliikenteellä turvallisesti ja helposti muun muassa harrastuksiin, eivät-
kä aina siten tarvitse autokyytiä esimerkiksi vanhemmiltaan. Hyvät kulkuyhteydet liittyvät myös oleellisesti uusioperheiden arkeen, joissa pyritään monesti siihen, että vanhemmat asuvat kohtuullisen lähellä toisiaan, jolloin lasten koulut ja päiväkodit pysyvät samoina. Aikuiset puolestaan arvostavat sujuvia kulkuyhteyksiä työpaikoilleen, mikä mahdollistaisi jopa elämisen ilman autoa. Joukkoliikenne mahdollistaa myös ikääntyvien helpon ja vaivattoman liikkumisen esimerkiksi lähi-
palvelujen luokse, antaen samalla mahdollisuuden tutustua lähialueen ihmisiin. Joukkoliikenne voi toimiakin parhaimmassa tapauksessa eräänlaisena kohtaamispaikkana eri-ikäisille ihmisille. (Junnonen ja Puhto 2013, 32, 34, 38; Juntto 2010, 288.)

A stylized silhouette of a city skyline with various buildings and trees, rendered in a light yellow color against a white background.

4. TULEVAISUUDEN ENNAKOINTI

4. TULEVAISUUDEN ENNAKOINTI

Tulevaisuutta on aina pyritty tutkimaan ja ennakoimaan, ja jotta siinä onnistuttaisiin, on ymmärrettävä, mitä tulevaisuudentutkimus on. Ennakoinnilla tarkoitetaan tutkittavan kohteen tarkastelua tavanomaista pidemmällä aikavälillä, kokonaisvaltaisesti kaikki elementit huomioon ottaen (Heinonen ja Ratvio 2007, 25). Anneli Juntto (2010, 259) toteaa myös, että ennakoinnit vaativat tiettyä tietopohjaa ollakseen mahdollisia. Sirkka Heinonen ja Rami Ratvio (2007, 24) kirjoittavat, että tulevaisuudentutkimus on monien tieteenalojen osaamista ja menetelmiä yhdistävää tutkimustoimintaa, joka kokonaisvaltaisesti kuvaa, selittää ja ymmärtää laaja-alaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niihin liittyviä eri elämänalueiden muutos- ja kehitysprosesseja pitkällä aikatahtäyksellä. Heinosen ym. (401-404) mukaan tulevaisuuden perusteesejä ovat, ettei tulevaisuutta voi ennustaa eikä sitä ole ennalta määrätty, mutta tulevaisuuteen voidaan kuitenkin vaikuttaa. Heinosen määrittely perustuu Amaran (1981) päätelmiin.

Jotta tulevaisuutta voitaisiin tutkia, täytyy siis ymmärtää suuria kokonaisuuksia ja osata tulkita niitä tulevaisuuden kannalta. Tulevaisuuden ennakkointiin liittyy myös niin sanotut psykologiset vaikutteet, joihin Pekka Lahti ja Sirkka Heinonen (2010, 243) ottavat kantaa Anneli Junton julkaisussa. Heidän mukaansa modernissa tulevaisuuden tutkimuksessa

ennusteiden perimmäinen arvo määräytyy niiden vaikuttavuuden kautta. Näin epätoivottu ennuste voi olla hyvä, jos sen esittäminen johtaa käytännön toimiin kyseisen ennusteen ehkäisemiseksi. Nykypäivän esimerkkinä tällaisesta voidaan pitää ilmastonmuutosta, joka on johtanut moniin maailmanlaajuisiin toimiin ennusteen ehkäisemiseksi tai ainakin sen lieventämiseksi.

Tulen käsittelemään tähän lukuun liittyvissä teksteissä tulevaisuuden näkymiä yleisellä tasolla. Tarkoitán tällä sitä, etten perehdy pelkästään asuinalueen suunnitteluun vaikuttaviin tekijöihin. Sen sijaan pyrin luomaan yleiskatsauksen siihen, mitä tulevaisuuden asumiseen liittyy, jotta voin ymmärtää tulevaisuutta muovaavia tekijöitä. Tämän luvun pohjalta on hyvä lähteä soveltamaan kerättyä tietoa asuinalueen suunnittelussa.

Tulevaisuuden ennakkointiin liitetään monia käsiteitä, kuten trendi, megatrendi ja heikot signaalit. Trendi on piirre nykyhetkessä, joka voi jatkua tulevaisuudessa sellaisella tavalla, että se on suhteellisen helppo jäljittää. Trendin ja megatrendin ero ei aina ole selvä, mutta megatrendiksi kutsuttava ilmiö on kehityksen suuri aalto tai linja, joka sisältää globaalin tason vaikutuksia ja alailmiöitä. (Rubin s.a.)

Heikko signaali voi olla ensimmäinen merkki muutoksesta, oraalla oleva vain vähäisesti tunnistettu ilmiö tai heikko kehityssuunta ja niiden jäljittäminen on yksi haastavimmista tulevaisuudentutkimuksen osa-alueista (Futurix s.a; Heinonen ja Ratvio 2007, 49).

Heinonen (2012, 7, 9) tulkitsee, että tulevaisuuteen vaikuttavia globaaleja megatrendejä ovat ilmaston- ja väestönmuutos, globalisaatio, digitalisaatio ja elämystalous. Väestönmuutoksella hän tarkoittaa väestön ikääntymistä, määrän kasvua sekä monikulttuurisuuden lisääntymistä. Ilmastonmuutokseen pyritään vaikuttamaan erilaisilla säädöksillä sekä globaalisti että maakohtaisesti, kun taas väestönmuutokseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi elämäntapaolosuhteiden ja asenteiden muutoksella.

Esa Lehtinen (2014) selventää, että digitalisaatio tarkoittaa informaation purkamista bitteihin, mikä mahdollistaa tiedon tallentamisen, järjestelemisen ja muuntelun. Sen myötä kokonaiset elinkeinot alat mullistuvat, varsinkin kun edellä mainittu yhdistetään mobiiliteknologiaan, kuten sosiaalisiin verkkoihin, tabletteihin ja pilvipalveluihin. Digitalisaatio on ajankohtainen jo nykyään, mutta tulee olemaan tulevaisuudessa varmasti vaikuttava tekijä kehittyvän tekniikan myötä.

Elämystalous puolestaan on käsitteenä ilmennyt jo 1950-luvulta lähtien ja sillä kuvataan kulutusyhteiskunnan, palvelualojen ja samalla aineettoman pääoman roolin kasvua viime vuosina.

Elämystalous voidaan ryhmitellä kolmeen eri luokkaan: amerikkalainen, keskieurooppalainen ja pohjoismainen suuntaus. Brändäys kuuluu ennen kaikkea amerikkalaiseen suuntaukseen, kun taas keskieurooppalainen suuntaus tarkastelee asiaa koko yhteiskunnan tasolla. Pohjoismainen ajattelutapa yhdistää kahden aikaisemman hyvät puolet ja sen painopiste on erityisesti Lapissa ja miten elämyksiä tuotetaan sekä miten luodaan puitteet elämyskokemuksille. (Alanen 11/2007.)

Tulevaisuuden ennakkointia voidaan tutkia myös niin sanotun polkuriippuvuus-teorian kautta. Anneli Junto (2010, 18, 20, 264) kirjoittaa, miten polkuriippuvuudella tarkoitetaan, että aiemmat päätökset ja syntyneet käytännöt vaikuttavat myöhempiin ratkaisuihin ja ohjaavat niitä. Juntton pohdinta perustuu Petersin (1999) ja Mahoneyn (2000) tulkintoihin. Historialliset polut ohjaavat usein tulevaa kehitystä asettamalla rajoja ja tarjoamalla luontaisia etenemissuuntia, minkä takia tulevaisuutta ennakoitaessa on tärkeää tuntee myös menneitä tapahtumia. Menneisyydessä asumista on leimannut paljon perheen ja yhteisöllisyyden muutokset sekä sosiaalisen elämän eri muotojen kehitys; on todennäköistä ajatella, että tulevaisuudessakin sosiaalinen elämä määrittelee asumista.

4.1 ERILAISTUVA ASUMINEN

Erilaistuvalla asumisella tarkoitetaan asumisessa tapahtuvia muutoksia, kuten ikääntyneiden lisääntyminen, uusien elämänvaiheiden syntyminen (vrt. luku 2.3 Eri ikäryhmät ja erilaiset asujat), kallistuva energia ja ympäristöongelmat. Asuminen tulee erilaistumaan tulevaisuudessa myös asumisen hinnan, asuinalueen arvostuksen, asuntotyypin ja asunnon koon mukaan (Juntto 2010, 281) (vrt. luku 1.1 Käsitteet). Asumisen tulevaisuus on sidoksissa yhteiskunnan kokonaiskehitykseen, joka puolestaan riippuu olennaisesti esimerkiksi globaalista maailmantalouden kehityksestä, energia- ja tietoteknologian sekä energiatalouden kehityksestä kuin ympäristöongelmien ja sosiaalisten ongelmien ja kriisien ratkaisutavoistakin (Lahti ja Heinonen 2010, 253).

Nykyajan elämää kuvaillaan hektiseksi ja pirstaleiseksi muun muassa lyhyiden työsuhteiden ja työn vaativuuden kasvun takia. Ihmisten tiuhaan tahtiin vaihtuvien elämäntilanteissa vapaa-aika ja työ tulevat lomittumaan yhä voimakkaammin, mikä lisää haasteita erityisesti työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiselle. (Junnonen ja Puhto 2013, 9.) Jotta asuminen tukisi mahdollisimman paljon eri elämäntilanteita, tulisi asuntoja ja asuinalueita suunnitella enemmän asukkaiden ehdoilla.

Asukkaiden osallistumismahdollisuudet on turvattu maankäyttö- ja rakennuslaissa (vrt. luku 5.1. Lainsäädäntö...), joten heidät pitäisi saada myös aktivoitua kertomaan mielipiteensä ääneen. Nykyään asunnot ja asuinalueet suunnitellaan niin sanotusti tuntemattomille asukkaille, jolloin asukkaiden mielipiteitä ei ole mahdollista kuulla (Lahti ja Heinonen 2010, 239). Vaikka asuinalue suunniteltaisiin tiettyjä käyttäjäryhmiä ajatellen, ei silti voida olla varmoja mitä asukkaat todellisuudessa haluavat. Asukkaiden toiveista tulisi saada ajankohtaista tietoa, jotta heidän tarpeisiin voitaisiin löytää ratkaisuja.

Vaikkakin asukkaita tulisi kuulla enemmän suunnittelussa, on silti perusteltua olettaa, että asiantuntijalla olisi laajempi ja objektiivisempi näkemys kuin asukkailla, jonka näkemykset ovat monesti subjektiivisia (Lahti ja Heinonen 2010, 239). Asukasnäkökulman huomioiminen on osa käyttäjälähtöistä suunnittelua, jossa käyttäjän tarpeet ja mielipiteet otetaan huomioon. Heinonen ja Lahti (2010, 255) uskovat, että uudet asuntosuunnittelun ja rakentamisen teknologiat, kuten joustavuuden ja muunneltavuuden vaatimusten kasvu, mahdollistavat tulevaisuudessa entistä suuremman asukkaan valinnoista riippuvan asumismuotojen kirjon. On tärkeää, että asukkaat kokevat asuvansa haluamallaan tavalla ja, että tulevaisuudessa panostetaan älykkäisiin ratkaisuihin, jotka mukautuvat jopa käyttäjien päivä- ja viikkorytmien mukaan (Tuohimaa ym. 2011, 24).

On todennäköistä, että muun muassa lisääntyvän asumisväljyyden, kakkosasuntojen yleistymisen ja asuntojen yhteyteen liitettyjen työ- ja harrastetilojen myötä lisääntyvät myös asukkaiden kaipaamat variaatiot ja asumisratkaisujen kokonaiskirjo (Lahti ja Heinonen 2010, 254).

Asumisväljyys ja asuntojen kokonaispinta-ala ovat kasvaneet vuosien saatossa, ja mielenkiintoista on, jatkuuko sama myös tulevaisuudessa. Asumisväljyydellä tarkoitetaan tiettyä neliömäärää asukasta kohti. Asumisväljyys tulee kasvamaan nykykehityksen jatkuessa vuoden 2000 tilanteesta 25 % ja asuntojen kokonaispinta-ala 32 % vuoteen 2030 mennessä. Yhdyskuntarakenteen hajautuminen puolestaan on kuin vastakohta tiheille asuinalueille. Yhteiskunnalle ja asukkaille olisi paljon edullisempaa asua lähellä suuria asutuskeskuksia ja palveluita. Uusien rakennuspaikkojen valintaa tullaankin mahdollisesti ohjaamaan, kannustamalla rakentamaan lähelle valmista yhdyskuntainfrastruktuuria. (Lahti ja Halonen 2007, 7-8.) Asukastiheys tai tehokas rakentaminen synnyttävät riittävän asiakaspohjan tarjottaville palveluille ja uutena lisänä asumiseen olisikin mahdollista myydä erilaisia palveluja asunnon ja asumisen kautta; asunto nähtäisiin eräänlaisena palvelualustana. Asumistason nousua voitaisiin tavoitella myös palvelujen kautta (Lahti ja Halonen 2007, 9; Lahti ja Heinonen 2010, 254, 258). Monipuolisen palvelutarjonnan myötä liikkumisen tarve vähenee

alueiden välillä ja samalla se vahvistaa paikkaan kuulumisen tunnetta. Ideaalitilanteessa lähiympäristössä on sekä työpaikkoja, asuntoja että kulttuuri- ja harrastusmahdollisuuksia, jolloin alue on toiminnoiltaan sekoittunut. (Junnonen ja Puhto 2013, 14.)

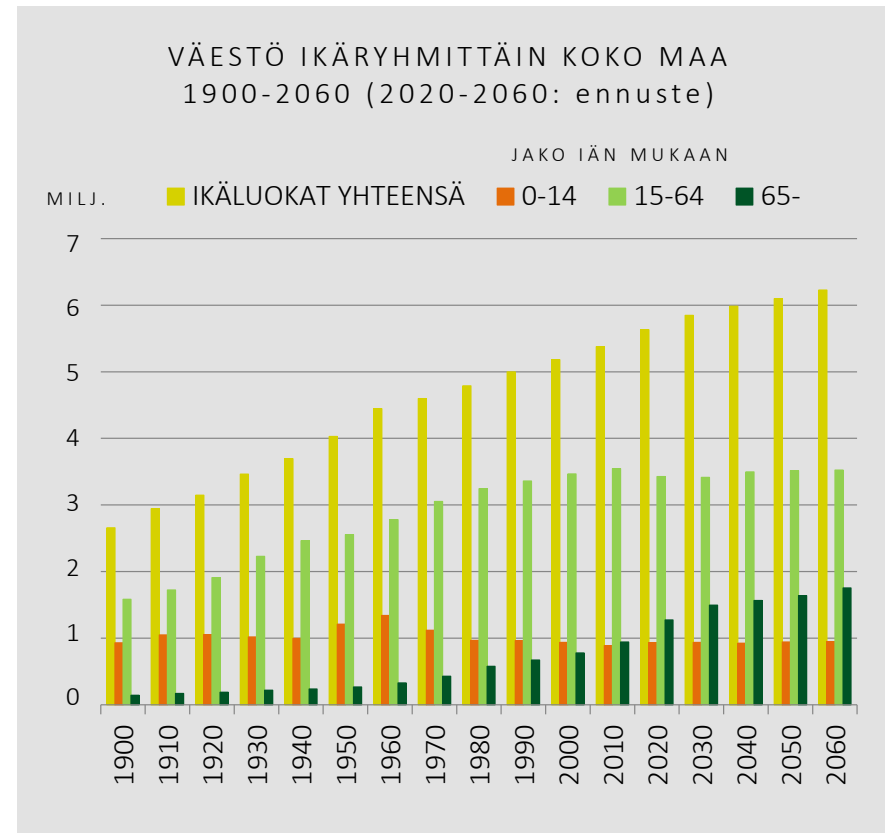
4.2 SUOMI 2040

Jotta pystytään luomaan näkemys tulevaisuuden asuinalueesta, täytyy ensin tarkastella vuotta 2040. Millaisessa Suomessa me silloin elämme ja ovatko tämän päivän ennusteet toteutuneet? Mitä todennäköisimmin ilmastonmuutos, ekologiset arvot, tekniikka ja väestömuutokseen liittyvät asiat ovat edelleen ajankohtaisia. Haasteellista on hahmottaa ajankulu ja sen tuomat mahdollisuudet ja uudistukset; noin 30 vuoden päässä häämöttävä aika tuntuu olevan kaukana, mutta kuitenkin tarpeeksi lähellä, jotta sen hahmottamiseen on jo luotu eri visioita. Tämän takia kyseinen aikaväli on sopiva konseptin suunnittelulle.

Maapallon väkiluku tulee nousemaan ennusteiden mukaan 9,6 miljardiin vuoteen 2050 mennessä. (Heinonen 2012, 9.) Myös Suomen väestö tulee kasvamaan, vuonna 2040 maassamme ennustetaan olevan lähemmäs kuusi miljoonaa asukasta. (ks. KUVIO 6., 49) Suurimpana ikäryhmänä silloin olisivat edelleen 15-64-vuotiaat ja seuraavana tulisivat yli 65-vuotiaat.

Suomen väestörakenne muuttuu siis melko hitaasti, eikä radikaaleja muutoksia ole näkyvissä. Mielenkiintoista on havaita miten yli 65-vuotiaiden osuus on tasaisesti kasvanut 1900-luvun alusta lähtien, kun taas nuoremmat ikäluokat ovat vuosien saatossa lähteneet laskusuuntaan. Vaikka ikääntyneiden osuus väestöstä ei tule merkittävästi lisääntymään tulevien vuosien aikana, tulisi heitä huomioida entistä enemmän yhteiskunnassamme. Uusien elämänvaiheiden myötä (vrt. luku 2.3 Eri ikäryhmät ja erilaiset asujat) asuinalueiden suunnittelussa on tärkeää, ettei mitään ikäryhmää syrjitä tai aseteta eriarvoiseen asemaan. (Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste.)

Tekes julkaisi vuonna 2013 Kristiina Nurmenniemen, Marleena Aho-sen ja Ville Niemen ideoiman aikamatkan Suomalaisen perheen arkeen vuoteen 2040, jossa pohditaan tulevaisuuden eri mahdollisuuksia. Asiantuntijat ovat kommentoineet visioiden todennäköisyyttä. (Ahonen, Nurmenniemi ja Nieminen 2013, 5) Hanna Tuohimaa, Laura Haapola, Pekka Kauppi, Jurki Kettunen, Susanna Kivelä, Jukka Laitinen ja Tarja Meristö (2011, 33) puolestaan ideoivat tulevaisuutta Tulevaisuuden kestävä yhdyskunta- reitit ja umpikujat loppuraportissa. He loivat neljä tulevaisuus-skenaariota: Kuplahallin, Kaupunkikylät, Porkkanamafia ja Virtuaaliverkosto. Kerään näistä kahdesta aineistosta erilaisia asiantuntijoiden tulevaisuusvisioita muodostaakseni kuvan tulevaisuuden Suomesta.

KUVIO 6. Väestö ikäryhmittäin koko maa 1900-2060
(Koponen 2014-05-05.)

4.2.1 LIIKKUMINEN

Ahosen ym. (2013, 8) visiossa kerrotaan älyautosta (ks. KUVA 17.), jonka akun voi ladata käyttämällä esimerkiksi aurinkovoimaa. Autossa on myös niin sanottu tekoäly, joka muun muassa seuraa muuta liikennettä ja ohjaa itseään. Se myös osaa valita tehokkaimmat ajoreitit, jolloin myös energiaa säästyy ja liikenteen sujuvuus paranee. ”200 metrin jälkeen tien yli juoksee hirvi, joten hidastan vauhtia. Olen jo ilmoittanut takana tulevalle liikenteelle” (Ahonen ym. 2013, 8). Tällainen lause voisi esimerkiksi syntyä tulevaisuuden älyautolta. Lauseessa mainituksa muun liikenteen kanssa kommunikoimisessa on selkeä hyöty, sillä silloin voidaan ennakoida paremmin vaaratilanteita. Auton ohjatessa itseään matkustajat voivat sisällä esimerkiksi työskennellä tai katsella elokuvaa. Yhteisomistuksessa olevaa autoa voi varata omien tarpeidensa mukaan, jolloin yksityisautoilu vähenee ja auton käyttö maksimoidaan.

Tulevaisuuden liikkumisessa voitaisiin yhdistää yksityiset ja julkiset liikennevälineet yhden palvelun alle. Näin laajennettaisiin liikkumismahdollisuuksia ja tarjottaisiin mahdollisuus monipuolisempaan toimintaan matkan aikana. Esimerkiksi junamatkan aikana voitaisiin osallistua erilaisille luennoille tai tarjota oma panostuksensa matkan kulkuun polkemalla kuntopyörällä lisäsähköä junan liikkumiseen.

Yhdistämällä julkiset ja yksityiset liikennevälineet, voi reittiinsä yhdistää halutessaan sekä kimppekyydillä ja junalla kulkemista. (Ahonen, Niemi ja Nurmesniemi 2013, 14.)

KUVA 17. Tulevaisuuden älyauto? (Tekes 2013.)

Kotona työskentely tulee mitä todennäköisemmin yleistymään etätyöskentelyn yleistymisen myötä. (Tuohimaa 2011, 45.) Jotta ihmiset saataisiin liikkumaan työmatkansa muuten kuin yksityisautoilun keinoin, voitaisiin työntekijöitä kannustaa tällaiseen tarjoamalla niin sanottuja päästöoikeuksia. Päästöoikeudet toimisivat rahana ostettaessa korkeapäästöisiä tuotteita, kuten lihaa. Jussi Nykänen antaa vaihtoehdoksi vihreiden työmatkojen kannusteille uudenlaisen hinnoittelun, jossa korkeapäästöisiin tuotteisiin, kuten ulkomaalaiseen juustoon tai lihaan, lisättäisiin tuntuvasti hintaa. Hinta laskettaisiin kuljetuksesta ja tuotannosta syntyvistä päästöistä. Näin kotimaiset tuotteet olisivat edullisempia. (Ahonen, Niemi ja Nurmesniemi 2013, 16.)

Ahosen ym.(2013, 32) mukaan myös avaruusmatkailu tulee yleistymään ja avaruudessa asuisikin yhteisöjä ja ruokaa voitaisiin tuottaa esimerkiksi Marsissa. Tällainen mahdollisuus voisi ilmastonmuutoksen ja maapallon pelastumisen kannalta olla toivottava, sillä silloin maapallomme ei tulisi ainakaan niin pian ylikuormittumaan ihmisten toiminnasta.

4.2.2 HYVINVOINTI

Uudenlainen terveydenhuolto on mahdollista tulevaisuudessa, jolloin lihasten lisäksi keskityttäisiin treenaamaan aivoja. Terveydentilansa ylläpitoon ja parannukseen on kehitetty terveystakuutus, joka antaa rahallista vastinetta terveydentilassa tapahtuneelle myönteiselle kehitykselle. Tekniikan uudistuksiin kuuluu myös Terveysnäyttö, joka ehdottaa eri liikuntavaihtoehtoja ja useanlaisia harrastemuotoja edistämään mielen hyvinvointia. Sen ehdotukset perustuvat kyseisen henkilön mieltymyksiin, perimään, kotidiagnostiikan ja älyvaatteiden välittämiin tietoihin. Älyvaatteilla voidaan mullistaa hyvinvoinnin seurantaa, sillä jo paidan avulla esimerkiksi kuntoutuksen edistymistä voisi seurata ja sen kautta voisi jopa annostella lääkkeitä suoraan kehoon (Tolvanen 2013, 13). Tarpeen mukaan vaate voisi myös lähettää hätäsignaalin tulevasta vaarasta hätäkeskukseen eli ennakoida esimerkiksi tuleva sydänkohtaus. (Ahonen, Niemi ja Nurmesniemi 2013, 9, 13.)

Tulevaisuudessa myös kodin arkiset esineet voivat arvioida terveydentilaa, esimerkiksi hammasharja voi arvioida suun kunnon ja mitata verenpaineen. Oman terveydentilansa seuraaminen mahdollistaa turhien terveystakeskuskäyntien vähenemisen. Myös juomaveden vitamiinitasoa voidaan säätää älykkäällä vedenkierrätysjärjestelmällä.

Tuomas Teurin (2013, 12) mukaan tällaisia innovaatioita ei tarvitse odottaa 2040-luvulle asti, vaan tähän tarvittava teknologia on jo lähes olemassa. Koska teknologia on jo melkein valmis, suurempi muutos tarvitaan yksilöiden ja heitä tukevien organisaatioiden ajattelussa, asenteissa ja toimintamalleissa. Tulevaisuudessa omaan lääkäriinsäkin voidaan olla yhteydessä kotoa käsin, sillä tarvittavat arvot, kuten verenpaine, siirtyvät kodin esineistä tai älyvaatteista lääkärin tietoihin. (Ahonen, Niemi ja Nurmesniemi 2013, 12, 18.)

Hyvinvointiin panostettaessa myös ruokaan panostetaan ja on entistä helpompi tarkkailla omaa syömistään. Lounaslinjasto voi antaa vinkkejä, siihen tulisiko syödä proteiinipitoista ruokaa vai omega-3-rasvahappoja sisältävää ruokaa (ks. KUVA 18.). Omaa ravinnontarvetta voi seurata koska tahansa, esimerkiksi ennen kauppaan lähtöä pystyttäisiin luomaan ostoslista ravinnontarpeiden mukaan. Ruokaostokset voi suorittaa uudenlaisessa elämysmyymälässä, jonne voi halutessaan varata ajan ravitsemusneuvojan kanssa. Heli Paavolan (2013, 25) mukaan tulevaisuuden myymälöissä kokemukset ja asiakaskohtainen räätälöinti tulevatkin korostumaan. (Ahonen, Niemi ja Nurmesniemi 2013, 10, 25.) Tuohimaan ym. (2011, 45, 48-49) eräässä skenaariossa paikallisella lähikaupalla on mahdollisuus järjestää kampanjaviikot, jonka aikana kertyneestä tuotosta 2% käytetään lähialueen viihtyisyyden parantamiseksi. Kehityskohde varataan äänestyskellä.

Yhä useammat hankkivat tarvitsemansa tavarat ja ruoat netin välityksellä, jolloin tuotteet tuodaan kotiinkuljetuksena (Tuohimaa 2011, 48).

KUVA 18. Alykäs lounaslinjasto ehdottaa oikeanlaista ruokavaliota (Tekes 2013.)

Tulevaisuudessa asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavia palveluja pystyy yhä enemmän hankkimaan netin kautta, mikä luo haasteita ikääntyvälle väestölle, joka ei ole tottunut lapsesta saakka verkkoasiointiin. Ikääntyville tulisikin järjestää nettiin helposti ymmärrettäviä palvelupaketteja kohtuuhintaan tai virtuaaliavustajia, jotka pitävät huolen, että ikääntyvät löytävät juuri heille sopivat palvelut. Vaikka 2040-luvulla jo suurin osa väestöstä kuuluu niin sanottuun nettisukupolveen, on todennäköistä, että tällaisia virtuaaliavustajia netin käytön kanssa tarvitaan. (Tuohimaa 2011, 45, 49.) Tulevaisuudessa kasvavan digitalisoitumisen (vrt. luku 4. Tulevaisuuden ennakointi) myötä syntyykin varmasti paljon uusia ammatteja.

KUVA 19. Hukkaenergian hyödyntäminen puutarhaan (Tekes 2013.)

4.2.3 YMPÄRISTÖ

Ympäristöongelmiin kaivataan kipeästi tulevaisuudessa ratkaisuja, kuten esimerkiksi Ahosen ym. (2013, 23) ideoima nollahukkatalo, jonka ylimääräinen energia hyödynnetään tehokkaasti hyötykäyttöön. Energia voitaisiin ohjata esimerkiksi puutarhan hyötykasvien kasvun tehostamiseen (ks. KUVA 19). Piia Viitanen (2013,23) kommentoi, että esimerkiksi tiiviillä asuinalueilla innovatiivisia ratkaisuja hyödyntämällä voitaisiin kierrättää hukkalämpö ja -vesi. Näin saataisiin myös rahallisia säästöjä energiasäästöjen lisäksi. Myös Pekka Lahti ja Sirkka Heinonen (2010, 258) ennustavat, että kaikki rakennukset, korttelit ja asuinalueet voivat tuottaa oman energiansa sekä kierrättää tai hyödyntää omat jätteensä.

Tulevaisuudessa voidaan panostaa myös jokaisen mahdollisuuden tuottamaan energiaa itselleen ja muille. Ahosen ym. (2013, 21) mukaan tulevaisuudessa muun muassa veneissä käytettäviä aurinkopurjeita tai melkein mihin tahansa asennettavia aurinkokennoja voitaisiin hyödyntää energian tuotossa. Ylimääräisen energian henkilö voi myydä vaikka naapureille tai ansaita niillä Aurinkobonuksia. Ihmisten mukaan saaminen energiatuotantoon edistää hajautettua, omavaraista energiantuotantoa, jota pidetään ideaalivisiona (Saaranen 2013, 21).

Energiasta tulisi kaikkien saatavilla olevaa ja sen käyttöön voitaisiin entistä enemmän vaikuttaa henkilökohtaisesti. (Saaranen 2013, 21.)

Jos nykyään palautetaan pulloja ja pattereita, niin tulevaisuudessa kerätään melkein mitä tahansa, mitä voisi hyödyntää uusien tuotteiden materiaalina (ks. KUVA 20.). Tulevaisuudessa ei katsota hyvällä niin sanottujen neitseellisten raaka-aineiden hyödyntämistä, jos vaihtoehtona on luonnonvaroja säästävä vaihtoehto (Lukkala 2013, 22). (Ahonen, Niemi, Nurmesniemi 2013, 22.)

Tulevaisuuden oppimisympäristöt tulevat myös muuttumaan ja esimerkiksi kouluissa annettaisiin mahdollisuus suorittaa vapaavalintaisia opintoja myös vapaa-ajalla. Ahonen ym. (2013, 17) havainnollistavat tilannetta esimerkin kautta, jossa vaari opettaa lapsille puutöitä ja lapset saavat oppitunnista opintopisteitä ja merkinnän ansioluetteloonsa harrastuneisuudesta. Aija Bärlundin (2013, 17) mielestä tällainen osaamisen kasvattaminen olisi hyvävaihtoehto, jossa nuoria kannustettaisiin monipuoliseen oppimiseen. Vapaavalintaisilla opinnoilla kannustettaisiin häivyttämään koulun ja vapaa-ajan välillä oleva raja, jolloin oppimista voisi tapahtua missä ja milloin vaan.

KUVA 20. Tulevaisuudessa melkein mistä tahansa voi saada pantin (Tekes 2013.)

4.3 ASUINALUE 2040

Kun halutaan ennakoida esimerkiksi tulevaisuuden asuinaluetta, täytyy miettiä, mikä tai mitkä asiat muuttuvat ja mitkä eivät tule muuttumaan. Oleellista on myös miettiä, minkä haluamme tai emme halua muuttuvan. (Heinonen 2012, 7.) Jotta voidaan ennakoida asuinalueen tulevaisuutta, täytyy tunnistaa puhutaanko mahdollisesta, todennäköisestä vai toivottavasta tulevaisuuskuvasta (Lahti ja Heinonen 2010, 245). Haluan luoda oman tulevaisuus-visioni, ajatellen sen olevan osittain näitä kaikkia, mutta eritoten haluaisin sen olevan mahdollisimman realistinen eli todennäköinen, samanaikaisesti kuitenkin sekoitettuna tulevaisuudessa hämmöittäviin mahdollisuuksiin. Asuinalueen ideoinnissa haluan kiinnittää huomiota elämäntapa-asumiseen, alueella liikkumiseen sekä alueen rakenteeseen ja palveluihin.

Tulevaisuutta ajatellen uskon teknologian kehitykseen ja siihen, että sitä tulisi valjastaa yhä enemmän ekologisuuden ja erilaisten palvelujen mahdollistamiseksi. On epätodennäköistä, että kaikki ongelmat ilmastonmuutokseen liittyen ovat ratkenneet 2040-vuosikymmenelle mennessä, mutta mielestäni siihen mennessä asian eteen tulisi olla tehty enemmän uusia säädöksiä, jotta sitä voitaisiin hillitä jokapäiväisten asioiden kautta. Vaikka nykyään säädetään paljon asioita ajatellen

esimerkiksi ekologisia arvoja, elämme silti tällä hetkellä mielestäni aikaa, jolloin nämä tulevaisuuden kannalta oleelliset arvot, kuten myös kierrätys, eivät ole jokaisen maamme asukkaan arvoja. Mielestäni tulevaisuuden asuinalue on oleellisesti riippuvainen ihmisten mielipiteistä ja ajatusmaailmasta. Oleellista on siis huomioida, että 30 vuoden päästä nykyiset nuoret ovat lähellä keski-ikää ja siten myös nykypäivän arvot, muun muassa ekologisuuteen liittyen, ovat todennäköisemmin osa jokaisen perusarvoja. Tällöin esimerkiksi kierrätystä ja elämäntapa-asumista pidetään itsestään selvänä.

Mielestäni Heinonen (2012, 7, 9) (vrt. luku 4. Tulevaisuuden ennakointi) on löytänyt oleelliset tekijät liittyen tulevaisuuden muokautumiseen. Ilmaston- ja väestönmuutos tulevat olemaan suuria vaikuttajia tulevina vuosikymmeninä ja näihin asioihin tullaan varmasti panostamaan, jotta ennusteet maapallon mahdollisesta tuhoutumisesta eivät toteutuisi. Voidaan siis ajatella, että tässä on kyseessä vaikuttava ennuste (vrt. luku 4. Tulevaisuuden ennakointi) ja varsin hyvä sellainen, sillä ilman tällaisen ennusteen esittämistä, ei sen ehkäisemiseksi oltaisi ryhdytty käytännön toimiin.

Myös digitalisoituminen (vrt. luku 4. Tulevaisuuden ennakkoin-
ti) ja tekniikan kehittymisen yleistymisen on todennäköistä. Toisaalta
on mielenkiintoista ajatella, voidaanko tekniikan ja digitalisoitumisen
varaan laskea liikaa ja miten käy jos näin tapahtuu ja ne eivät täytä-
kään niille asetteja odotuksia. Mielestäni tulevaisuutta kannattaa
suunnitella kokonaisvaltaisesti useiden painopisteiden kautta, jotta
mikään ei jää niin sanotusti yhden kortin varaan. Esimerkiksi palve-
lut ja niiden kehittyminen ovat varmasti tulevaisuuden valttikortteja.
Palveluihin panostaminen tarjoaa paljon uusia työpaikkoja ja samalla
vastaa ihmisten tarpeisiin mahdollistaen myös ympätistöystävällisen
toiminnan. Ympäristöystävällisyydellä tarkoitan esimerkiksi, ettei kai-
killa tarvitse olla omaa autoa, vaan auton voisi halutessaan vuokrata
palvelun kautta tai auto voisi olla myös yhteisomistuksessa naapurei-
den kanssa.

4.3.1 ESTEETTÖMYYS JA SOSIAALISUUS

Anneli Juntto (2010, 271) tuo esille ajatuksen, jonka mukaan niin
sanotut ikäspesifit ympäristöt saattavat yleistyä tulevaisuudessa.
Ikäspesifeillä ympäristöillä hän tarkoittaa ikääntyville rakennettuja
omia alueita, yhdyskuntia ja taloja. Itse toivon sen sijaan, että elämän-
kaariasuminen ja eri ikäryhmien sekoittuminen tulisivat yleistymään,
sillä on todettu, että ympäristön vanhusystävällisyyttä lisäävät omi-
naisuudet vahvistavat myös muiden ikäryhmien viihtymistä ja hyvin-
vointia (vrt. luku 2.2. Miksi suunnata kohti elämänkaariasumista). En
näe hyvänä vaihtoehtona ikäryhmien lokeroimista, sillä näin vältetään
tärkeitä, monipuolisilta kohtaamisilta ja kanssakäymisiltä, jotka rikas-
tuttavat kaikkien elämää.

Kulkuväylien, pihojen ja tilojen suunnittelu sekä lähipalvelut
ja erilaiset kohtauspaikat ovat asuinaluekontaktien kannalta tärkei-
tä (Juntto 2010, 266). Toivon, että tulevaisuudessa yhteisöllisyys
ja paikallisuus ovat vallitsevia arvoja, jolloin oma asuinalue ja sen
lähiympäristö muodostavat tärkeän elinympäristön. Erilaiset ja luon-
nolliset kohtauspaikat mahdollistavat edellä mainitut eri ikäryhmien
kohtaamiset, jolloin asuinalueelle on mahdollista muodostua kestävä
sosiaalinen verkosto, jolla voidaan halutessaan tavoitella entisaikojen
maaseutujen yhteisöllisyyttä.

Koska suunnittelen tulevaisuuden asuinalueita elämäntapa-asumisen näkökulmasta, on yksi oleellisimmista elementeistä suunnittelussa esteettömyyden huomioiminen. Asuinalueella tulisi mahdollistaa liikkuminen pihojen, virkistysalueiden ja liikennereittien yhteydessä esimerkiksi lastenvaunujen tai pyörätuolin kanssa. Esteettömyydellä voidaan viitata fyysiseen, sosiaaliseen tai psyykkiseen esteettömyyteen ympäristössä. Fyysinen esteettömyys tarkoittaa nimensä mukaisesti, ettei ympäristössä ole esteitä vaivattomalle liikkumiselle. Sosiaalinen esteettömyys puolestaan takaa, että ympäristö on tasavertainen kaikille. Psyykkinen esteettömyys sen sijaan luo mahdollisuuden hyödyntää asukkaan omia tietoja, taitoja ja kykyjä sekä antaa vapauden toteuttaa itseään. (Junnonen ja Puhto 2013, 33.) Tällä tarkoitetaan, ettei asukasta tulisi aliarvioida, vaan sen sijaan haastaa toimimaan itsenäisesti ja uusilla tavoilla. Esimerkiksi, jos asuinympäristössä on mielekkäitä, esteettömiä ulkoilumahdollisuuksia eri tasoille liikkujille, on todennäköisempää, että asukas kokee ulkoilun mielekkäänä ja haluttavana toimintona.

Suunnitelmassani en ota varsinaisesti kantaa asuntoihin, vaan keskityn asuinalueeseen ja eri toimintojen sijoittamiseen siinä. Esteettömyyttä ajatellen pihojen ja katu ympäristöjen huomioiminen on tärkeää, tähän vaikuttaa myös tulevaisuuden liikenne ja erityisesti yksityisautoilun kohtalo. Mielestäni on mahdollista, että tulevina vuosina

kehitetään ekologisempia autoja tai ympäristöystävällisemmät polttoaineet yleistyvät fossiilisten polttoaineiden, kuten öljyn, vähentyessä ja kallistuessa. Näen kuitenkin, että ylipäätään asenteiden muuttuminen autoilun suhteen olisi hyväksi. Varsinkin tiheämmin asutetuissa kaupungeissa ja niiden lähialueilla yksityisautoilua voitaisiin varmasti vähentää hyvällä julkisella liikenteellä ja autojen yhteisomistajuudella, käsittelen myös nopeasti alueen ekologisuutta.

Parkkipaikkojen sijoittelua suunniteltaessa, täytyy kuitenkin huomioida niin sanotusti välttämätöntä henkilöauton käyttöä esimerkiksi invalidipaikkojen sijoituksella mahdollisimman lähelle asunnon sisäänkäyntiä (Junnonen ja Puhto 2013, 49). Toivoisin, kuitenkin, että autoilu ja muilla liikennevälineillä liikkuminen painottuisi asuinalueen reuna-alueille, jolloin asuinalueen sisin voisi olla turvallinen liikkua myös lapsille ja ikääntyville. Toisaalta, jos tulevaisuuden autot ovat kuin Ahosen ym. ideoima älyauto (vrt. luku 4.2.1 Liikkuminen), olisi autoilukin alueen sisällä turvallista auton säätäessä oikean nopeuden ja tutkimalla ympäristöä. Alue voisikin olla pääsääntöisesti autovapaa, lukuunottamatta muutamia pääkatuja, joiden myötä myös autoilla ja muilla kulkuneuvoilla pääsee lähemmäs yksittäisiä asuntoja.

4.3.2 PALVELUT

Monipuolinen asukaskunta mahdollistaa kattavan palvelutarjonnan alueella. Lähipalvelut voivat olla yksi reitti monenlaisiin asukaskontakteihin alueilla, mutta toisaalta palvelut, kuten lähikauppa, voivat tuoda myös ei-toivottua levottomuutta alueelle. Niiden puuttuminen on siis osaltaan rauhallisuutta lisäävä tekijä. (Junnonen ja Puhto 2013, 34.) Toisaalta asuinalueelta toivotaan rauhallisuutta, mutta samalla arvostetaan toimivia ja läheisiä palveluja (vrt. luku 2.1 Asumisen ongelmat). Mielestäni tarpeellisimmat palvelut, kuten ruokakauppa ja apteekki, olisi hyvä löytäjä asuinalueen läheisyydestä, jolloin ihmisiä ei tarvitse pakottaa kulkemaan pitkiä matkoja päivittäisten asioiden takia. Asukkaita kannustettaisiin hyödyntämään lähipalveluita, järjestämällä esimerkiksi lähikaupassa kampanjaviikkoja, joiden aikana osa kertyneestä tuotosta käytetään asuinalueen kehittämiseen (vrt. luku 4.2.2 Hyvinvointi). Innostus lähipalveluiden hyödyntämisestä kohtaan lisääntyy varmasti, kun sillä voidaan vaikuttaa oman alueen viihtyisyyteen.

Eräänlainen palvelukeskus voisi olla sopiva ratkaisu asuinalueelle. Palvelukeskus tarjoaisi erilaisia palveluja asuinalueen käyttöön hyödyntäen tiloja monipuolisesti ja tehokkaasti. Sen yhteyteen sijoittuisivat ruokakauppa, apteekki sekä asukkaiden käytössä kaikkina vuorokauden aikoina oleva kuntosali. Kuntosalin laitteet ohjaisivat

treenatessa syntyvän energian hyötykäyttöön, esimerkiksi tuottamaan sähköä palvelukeskuksen käyttöön. Tulevaisuudessa ei haluta synnyttää lainkaan hukkaan menevää energiaa, vaan kaikki pyritään ottamaan hyötykäyttöön.

Palvelukeskus voisi tarjota myös lääkäri- ja sairaanhoitopalvelua, esimerkiksi siten, että tietty lääkintäyksikkö saapuisi kerran tai kahdesti kuussa keskuksen pitämään vastaanottoa. Suomessa on ollut muutamia kokeiluja yhdysvaltalaisen mallin kaltaisista terveystioskeista, joiden tarkoitus on vähentää terveyskeskusten kiirettä ja tuoda palveluita lähelle asukkaita. Terveystioskeissa tarjotaan pienimuotoisia hoitotoimenpiteitä sekä neuvontaa ja ne sijaitsevat esimerkiksi kaupakeskuksissa. (Kork et al. 2010; Junnonen ja Puhto 2013, 65-66.) Terveystioskin ansiosta, asukkaiden ei tarvitse aina asioida terveyskeskuksessa asti, vaan tarvittavat toimenpiteet voitaisiin myös suorittaa lähellä ja nopeasti.

Asuinympäristöön toivotaan monesti kohtuuhintaista lounasravintolaa tai kahvilaa, mutta kannattaakseen se edellyttää riittävää asiakaskuntaa ravintolan aukioloaikoina (Kytö et al. 2011). Lounasravintolan kannattavuutta voitaisiin edesauttaa pitämällä mielessä kaiken ikäiset asukkaat kohderyhmänä sekä monipuolistamalla sen tarjoamia palveluja. Lounasravintolan ja kahvilan lisäksi myös ateriapalvelun mahdollisuutta pitäisi miettiä. Todennäköisesti alueella asu-

vat ikääntyvät olisivat kiinnostuneita tilaamaan ruoka-annoksia myös kotiinsa. (Kyllönen ja Kurenniemi 2003.) Junnonen ja Puhto (2013, 70-71) kirjoittavat, että asuinrakennuksiin toivotaan, erityisesti ikääntyvien osalta, yhteistä ruokasalia ja keittiötä (Neittaanmäki 2008). Yleinen lounasravintola vastaisi tähän tarpeeseen.

Junnonen ja Puhto (2013, 70-71) esittelevät Lehtosen (2010) kehittämän James-konseptin, jonka mukaan portieerin eli ovimiehen toimesta asukkaat saisivat henkilökohtaista ja jatkuvaluonteista asukaspalvelua. Tarkoituksena olisi tarjota arkielämää tukevien palvelujen välittämistä asukkaille. Lehtosen mukaan potentiaalisia asiakkaita olisivat palveluja ja avustusta kaipaavat eläkeläiset sekä kosmopoliitit. James-portieerin palveluihin voisi myös kuulua esimerkiksi auton pesettäminen, kodintarvikkeiden vuokraus ja myynti, asuntojen oman intranetin päivitys, kotihoitopalvelujen tilaaminen sekä asukkaiden juoksevien asioiden hoitaminen. Päivänen (et al. 2004) puolestaan vertaa James-konseptia niin sanottuun sosiaaliseen talonmieheen, joka auttaa erityisesti iäkkäitä arjen ongelmissa selviämisessä. Mielestäni tällainen ratkaisu olisi ideaali asuinalueella, jolloin iäkkäät, ja mikseivät muutkin ikäryhmät, voisivat saada tarvittavaa tukea ja apua arkeen. Asuinalueella James-toiminnan tukikohta voisi olla palvelukeskuksessa, jonne asukkaat voisivat olla yhteydessä esimerkiksi nettisovelluksen kautta. Palvelun kautta voitaisiin myös vuokrata kulkuvälineitä.

Palvelukeskus voisi sisältää myös tilat lasten päivähoitoon ja kerhotoimintaan. Mahdollisesti tällaista toimintaa voitaisiin myös ylläpitää lähistöllä sijaitsevan koulun yhteydessä. Tärkeintä palvelukeskuksen toiminnassa kuitenkin olisi se, että se tarjoaisi palveluja kaikenikäisille. Lapsille kerhotoimintaa, nuorille kahviloita ja hengailupaikkoja ja aikuisille mahdollisuuden harrastaa ja hyödyntää lähipalveluita. Ikääntyvät puolestaan saisivat tarpeen mukaan apua jokapäiväiseen elämäänsä tai harrastus- ja viriketoimintaa läheltä ja helposti. Palveluja suunniteltaessa olisi tärkeää kuulla myös asukkaiden mielipiteitä asiaan liittyen.

4.3.3 ALUEEN RAKENNE

Tietyt ikäryhmät ovat monesti mieltyneet erilaisiin asuinrakennuksiin. Yleisesti ajatellaan, että lapsiperheet haluavat asua omakotitalossa ja ikääntyvät haluavat asua pienemmissä kerros- tai rivitaloasunnoissa. Nykyään yleisimmät asuinrakennukset ovat kerrostalo, omakotitalo, paritalo, pienkerrostalo ja rivitalo. Näiden lisäksi kaivattaisiin myös uudenlaisia ratkaisuja, niin sanottuja välimuotoja. (vrt. luku 2.1 Asumisen ongelmat.) Tuohimaan ym. (2011, 45) visiossa puhutaan monimuotokerrostalosta, jota valitettavasti ei avata käsitteenä tarkemmin. Voisiko monimuotokerrostalo olla sekoitus useista eri asuinrakennuksista? Tällainen rakennus voisi muistuttaa mielestäni Kalasataman korttelissa sijaitsevaa Galleriataloa (vrt. luku 3.2.3 Kalasataman kehityskortteli).

Vaikkakin tulevaisuuden asuinalue tulee tarvitsemaan uudenlaisia välimuotoja asuinrakennuksiksi, en silti aio tässä opinnäytetyössä perehtyä tarkemmin niihin, vaan keskityn asuinalue-konseptin luomiseen. Vaikka haluan yhdistää samalle asuinalueelle useita eri talotyypppejä, niiden sijoittamisessa täytyy mielestäni silti olla jokin logiikka. Eri talotyyppien sijoittelussa on havaittava kullekin tyyppille ominaiset piirteet ja huomioitava ne sijoittamisessa. On muistettava, että asukkaat haluavat tietynlaista asumista ja odottavat saavansa sille vastinetta. Ei siis ole kuitenkaan yhdentekevää mihin esimerkiksi pientalo sijoitetaan

asuinalueella, vaan on mietittävä siltä odotettuja ominaisuuksia ja mitä ne edellyttävät ympäristöltä toteutuakseen. Esimerkiksi pientaloihin liitetään toive omasta pihamaasta ja yksityisyydestä, jolloin sille otollisin sijainti ei ole keskellä muita rakennuksia.

5. ASUINALUEEN SUUNNITTELU

5. ASUINALUEEN SUUNNITTELU

Asuinaluetta suunniteltaessa aion hyödyntää luvussa 4.3, Asuinalue 2040, esille tuomiani ominaisuuksia ja esimerkkejä. Ideointia ja luonnoksia osion (luku 5.3) myötä suunnittelun kehitysprosessi kuvataan ja esitellään luonnoksien avulla. Asuinalue osion (luku 5.4) myötä puolestaan suunnitelmat tulevat tarkentumaan ja hahmottumaan paremmin erilaisten visualisointien myötä.

5.1. LAINSÄÄDÄNTÖ ELÄMÄNKAARI-ASUMISEN NÄKÖKULMASTA

Lainsäädäntöön tutustuminen auttaa ymmärtämään maankäyttöön ja rakennuksiin liittyviä rajoituksia, määräyksiä ja käytäntöjä. Vaikka suunnittelun tavoitteena on luoda konsepti tulevaisuuden asuinalueesta, on tärkeä ymmärtää ja tiedostaa edellä mainitut lainsäädäntöön liittyvät asiat tämän päivän näkökulmasta. Näin voidaan saavuttaa mahdollisimman realistinen suunnitelma. Poimin lainsäädännöstä erityisesti ne asiat, joita voin hyödyntää elämäнкаariasumiseen perustuvan asuinaluekonseptin suunnittelussa.

Hyvälle elinympäristölle pyritään luomaan edellytykset maankäytön suunnittelulla ja rakentamisen ohjauksella, jotka muodostavat

alueiden käytön ja kehityksen puitteet. (Heinonen ja Ratvio 2007, 16.) Tällä hetkellä kaavoitustyö on ajautunut niin sanotusti funktiota palvelevaksi, tarkoittaen, että esimerkiksi teollisuudelle, kaupalle, kerrostalo- ja yksilöasumiselle varataan omat alueensa, eivätkä ne sekoitu keskenään. Tämän takia ihmisten on monesti liikuttava pitkiä matkoja työn, koulun tai palvelujen takia. (Tuohimaa ym. 2011, 61.) Tämä ei tue nykyisiä toiveita muun muassa yksityisautoilun vähentämisestä, sen sijaan se luo paineita julkiselle liikenteelle. Kaavoituksella on mahdollista niin sanotusti opettaa ihmisiä arvostamaan uudenlaisia toimintamalleja ja sillä voidaan ohjata kehitys tiettyyn suuntaan. (Tuohimaa ym. 2011, 24.)

Maankäyttö- ja rakennuslain (1999, §1) yleinen tavoite on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväää kehitystä. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa.

Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet on säädetty ja niiden tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää seuraavia asioita. Ensimmäinen tavoite on edistää turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista. Tämä tukee elämäntapa-asumisen tavoitteita ja kannustaa myös esteettömään ympäristöön, jossa eri ikä- ja väestöryhmät kohtaavat. Seuraavat tavoitteet koskevat luonnon ja ympäristön vaalimista; tavoitteena on edistää rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista, luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonvarojen säilymistä, ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä sekä luonnonvarojen säästeliästä käyttöä. Lisäksi tavoitellaan yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta, yhdyskuntien toimivuutta, hyvää ja taloudellista rakentamista sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Myös palvelujen saatavuutta ja liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä, halutaan edistää. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §5.)

Rakentamisen ohjauksen tavoitteet perustuvat samoihin arvoihin kuin alueiden käytön suunnittelussa, mutta ovat tiivistetty kolmeen eri kohtaan; ensimmäisenä hyvän ja käyttäjien tarpeita palve-

levan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen ympäristön. Toisena tavoitteena on edistää rakentamista, joka perustuu elinkaariominaisuuksiltaan kestäviin ja taloudellisiin, sosiaalisesti ja ekologisesti toimiviin sekä kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin. Lisäksi kolmantena tavoitteena on edistää rakennetun ympäristön ja rakennuskannan suunnitelmallista ja jatkuvaa hoitoa ja kunnossapitoa. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §12.) Näihin tiivistyy olennaisimmat tavoitteet rakentamisen suhteen; turvallinen, terveellinen, elinkaariominaisuuksien tarkkailu ja kunnossapito.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §9). Näitä asioita käsitellään myöhemmin asuinalueen suunnittelussa.

5.1.1 YLEISKAAVA

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Siinä esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Yleiskaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §35.)

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon monia asioita, kuten yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys. Myös asumisen tarpeet, palvelujen saatavuus sekä mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla ovat huomioitavia asioita. Lisäksi virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys on huomioitava. Muut pykälässä määrätyt kohdat risteävät edellä mainittujen alueiden käytön suunnittelun ja rakentamisen ohjauksen kanssa. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §39.)

Yleiskaava esitetään kartalla ja kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Yleiskaavaan liittyy selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä rat-

kaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §40.)

5.1.2. ASEMAKAAVA

Asemakaava laaditaan alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten. Sen tarkoitus on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §50.) Se on siis paljon tarkempi kuin yleiskaava.

Asemakaava esitetään kartalla, jossa osoitetaan asemakaava-alueen rajat (asemakaava-alue), asemakaavaan sisältyvien eri alueiden rajat, ne yleiset tai yksityiset tarkoitukset, joihin maa- tai vesialueet on aiottu käytettäväksi sekä rakentamisen määrä ja rakennusten sijoitusta ja tarvittaessa rakentamistapaa koskevat periaatteet. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §55.) Asemakaavan sisältövaatimukseen kuuluu, että sillä ei aiheuteta kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §54.)

5.1.3. MUUTA HUOMIOITAVAA

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. Asuinrakennuksen yhteyteen tulee järjestää riittävästi ulkotilaa leikkipaikkoja ja oleskelualueita varten ja ne on turvallisesti erotettava liikenteelle varustusta alueesta. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §155; §117 e.) Esteettömyyden ja riittävien ulkotilojen lisäksi myös meluntorjuntaan ja ääniolosuhteisiin tulee kiinnittää huomiota; rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen oleskelu- ja piha-alueet niiden käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että rakennuksen sekä rakennuspaikan piha- ja oleskelualueiden melualtistus ja ääniolosuhteet eivät vaaranna terveyttä, lepoa tai työntekoa. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §117 f.)

Jätehuolto tulee toteuttaa siten, ettei sen järjestäminen aiheuta haittaa terveydelle eikä ympäristölle. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §157.) Jos varastointia aiotaan järjestää ulkona, tulee se järjestää niin, ettei se turmele tieltä tai muualta yleiseltä kulkuväylältä tai alueelta näkyvää maisemaa taikka häiritse ympäröivää asutusta. Myös asemakaavassa määrätty autopaikat tulee järjestää rakentamisen yhteydessä. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §169; §156.)

Palvelujen sijoittuminen alueelle puolestaan on tärkeä huomioida siten, ettei vähittäiskaupan suuryksiköllä (tässä laissa yli 2000 kerrosneliömetrin suuruista vähittäiskaupan myymälää) ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Suotavaa olisi myös, että alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä ja, että suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset. (Laki, Maankäyttö- ja rakennuslaista 1999, §71 b.)

Hallinto- ja palvelurakennuksen sekä muussa rakennuksessa olevan sellaisen liike- ja palvelutilan, johon tasa-arvon näkökulmasta kaikilla on oltava mahdollisuus päästä, sekä näiden rakennuspaikan tulee soveltua myös niiden henkilöiden käyttöön, joiden kyky liikkua tai muutoin toimia on rajoittunut (Laki, Maankäyttö- ja rakennusasetuksesta 1999, §53).

Asuinrakennuksen sijoittelussa ja rakennuksen tilojen järjestyksessä sekä muussa asuntosuunnittelussa on erityisesti otettava huomioon ympäristötekijät ja luonnonolosuhteet. Asuinhuoneen tulee saada riittävästi luonnonvaloa. Asuntosuunnittelulla tulee edistää asumiseen tarkoitettujen tilojen toimivuutta sekä soveltuvuutta erilaisiin ja muuttuviin asumistarpeisiin. (Laki, Maankäyttö- ja rakennusasetuksesta 1999, §51.)

5.1.4 YHTEENVETO

Lainsäädäntö kannustaa selkeästi elämänkaariasumista noudattavien asuinalueiden suunnitteluun sekä kaikkien eri väestöryhmien huomioimiseen. Elin- ja toimintaympäristön on oltava ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävän kehityksen mukainen; näitä kaikkia voidaan edistää asuinalueella kiinnittämällä huomiota esimerkiksi käytettäviin materiaaleihin, rakennusten sijoittamiseen sekä palvelujen ja liikenneyhteyksien toimivuuteen. Erityisesti jouk-

koliikenteen ja kevyen liikenteen toimivuutta halutaan edistää, jolloin yksityisautoilun tarve vähenee. Myös viihtyvyyteen halutaan panostaa varmistamalla, että ulkoilutilaa ja leikkipaikkoja on tarpeeksi, ja että edellä mainitut eivät ole liian lähellä liikennettä. Myös meluntorjuntaan ja esteettömyyteen täytyy panostaa unohtamatta jätehuollon toimivuutta. Asuinrakennusten sijoittelussa puolestaan täytyy huomioida, että luonnonvalon määrä on sama kaikille, eivätkä rakennukset ole liian lähellä toisiaan.

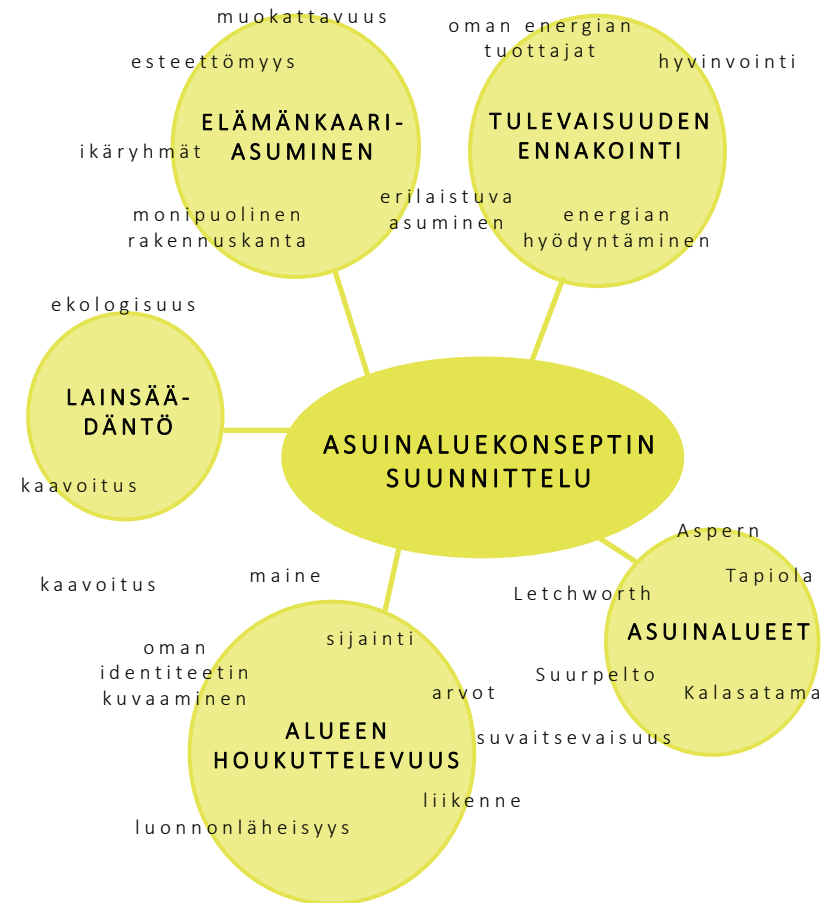
5.2. VISIOIDEN SIIRTÄMINEN ASUINALUEESEEN

Tässä kappaleessa aion lyhyesti kerrata tähän mennessä keräämäni tiedon ja ominaisuudet, joita haluan asuinaluekonseptin sisältävän. Määritän ensimmäisenä asuinalueen sijaintia sekä sen peruslähtökohtia. Tämän kertauksen pohjalta lähdän seuraavissa kappaleissa käymään läpi luonnosteluvaihetta sekä itse kaavoitus ja visualisointivaihetta.

Suunniteltava asuinalue tulee olemaan lähiö (vrt. luku 1.1 Käsitteet), jonka yhteyteen sijoittuu peruspalveluja, ja sen on noin 10 kilometrin päässä suuremmasta keskuksesta. Koska halusin suunnittelussa

ottaa vaikutteita puutarhakaupungeista (vrt. luku 1.2 Työn tavoitteet ja työskentely sekä 3.1 Puutarhakaupungit), alueella tulee olemaan myös paljon viheralueita. Luonnollisesti elämäнкаariasuminen tulee olemaan myös suunnittelun lähtökohtana. Nämä kolme tekijää muokkaavat asuinalueen perusominaisuuksia. (ks. KUVIO 7.)

Tutkittuani elämäнкаariasumista (vrt. luku 1.1 Käsitteet sekä 2.2 Miksi suunnata kohti elämäнкаariasumista) ja asumista yleensä koen entistä tärkeämpänä suunnitella asuinalue nimenomaan elämäнкаariasumisen näkökulmasta. Loppujen lopuksi elämäнкаariasumisen mahdollistaminen tapahtuu useiden asioiden yhdistämisestä. Alueella tulee olla mahdollisimman monipuolinen asutuskanta, tarkoittaen sitä, että eri talotyyppisiä, kuten kerros- ja pientaloja, tulisi olla sekaisin samalla alueella. Asuinrakennusten lisäksi myös asuinhuoneistot tulee suunnitella avoimen rakentamisen periaatteella (vrt. luku 3.2.3 Kalasataman kehityskortteli), jonka myötä asukkailla on mahdollisuus muokata joustavaa pohjaratkaisua mielensä mukaan. Myös palvelut ja niiden saavutettavuus vaikuttavat suuresti elämäнкаariasumisen toteutumiseen. Näillä kaikilla asioilla varmistetaan se, että kaikilla ikään tai muuhun elämäntilanteeseen katsomatta on mahdollisuus asua alueella.

KUVIO 7. Suunnittelun lähtökohdat (Koponen 2014-05-05.)

5.3. IDEOITA JA LUONNOKSIA

Aloitin asuinalueen suunnittelun kokoamalla ideataulun, hain Internetistä mielenkiintoisia ja inspiroivia kuvia tulevaisuuden asuinalueista (ks. KUVA 22., 69). Kuvien avulla hahmottelin tulevaisuuden mahdollisuuksia ja hain inspiraatiota asuinalueen ulkoasun, rakenteen ja toimintojen suhteen. Mielestäni tämä oli tarpeellinen ja palkitseva ratkaisu, sillä kuvien etsiminen synnytti paljon ideoita, joiden sijoittamista asuinalueeseen lähdin miettimään ja kehittämään. Valitsemani kuvat tukevat aikaisempaa päätöstäni suunnitella asuinalue puutarhakaupungin periaatteita mukaillen.

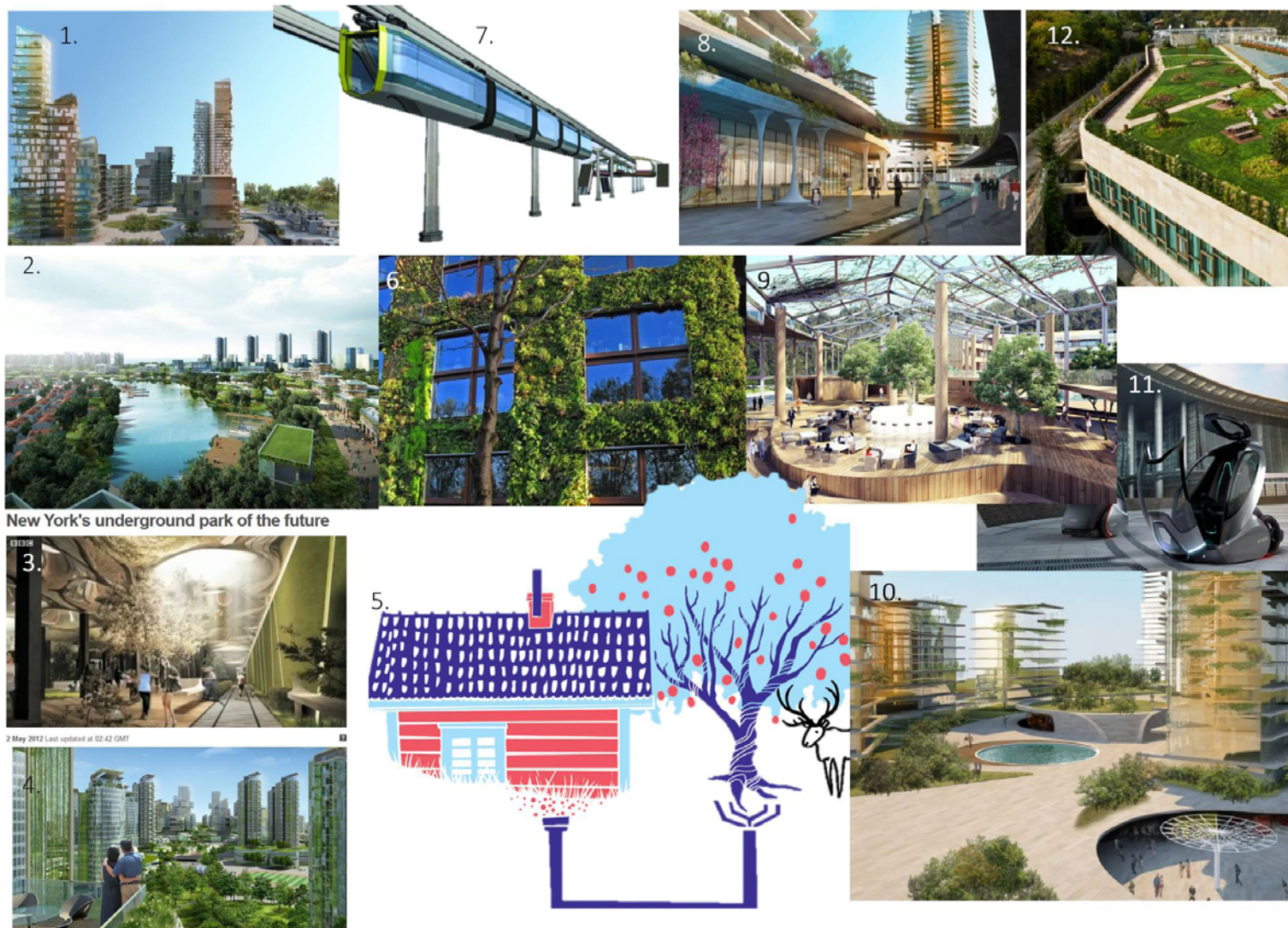

KUVA 21. Monorail (Makkah&Madina (s.a.)

Halusin, että asuinalueella olisi asukkaiden toivomaa luonnonläheisyyttä ja siten viihtyisämpiä ympäristöjä. Kuvia etsiessäni löysin myös mahdollisen uuden julkisen liikennevälineen suomalaiselle asuinalueelle, monorailin (ks. KUVA 21.), jota on muualla maailmassa hyödynnetty varsin paljon. Suomessa vastaavanlaisia kulkuvälineitä löytyy huvipuistoista, kuten Linnanmäeltä (Linnanmäki s.a).

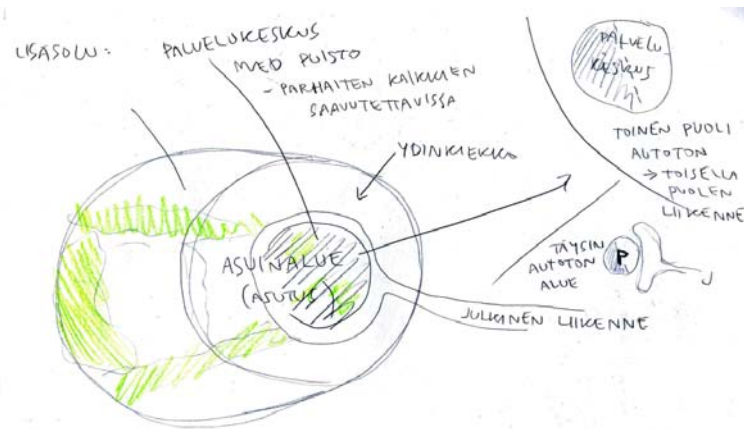
5.3.1 ALKUIDEOINTIA

Ensimmäisenä lähdin miettimään asuinalueen muotoa. Tarkastelin aiemmin luvussa 4 Erilaisia asuinalueita esiteltyjä asuinalueita. Kaikkein mielenkiintoisinpana alueena muodoltaan pidin Aspernin asuinaluetta Itävallassa (ks. KUVA 12., 38). Alueellisesti se muodostaa melkein suorakulman, mutta alueen sisällä kulkeva ring road muodostaa ympyrän, jonka mukaan koko alue muotoutuu suorakulman sisään. Alueen keskellä on suuri tekojärvi ja sen läheisyydessä palvelut. (vrt. luku 3.2.2 Aspern) Mielestäni Aspernissa yhdistyy mielenkiintoinen ja erilainen muotokieli toiminnallisuuden kanssa. Muissa asuinalueissa, kuten Letchworthissa, ei ole edellä mainitun kaltaisia selkeitä muotoja (ks. LIITE 1.). Suomalaiset asuinalueet Tapiola ja Suurpelto, eivät myöskään ole millään tavalla erikoisen muotoisia. Sen sijaan Kalasataman korttelissa esiintyy selkeästi suorakaiteen muoto, luonnollisesti johtuen siitä, että kortteli on suunniteltu ruutukaava-alueelle.

KUVA 22. Ideataulu tulevaisuuden ennakkoinnista (Koponen 2014-03-26.)

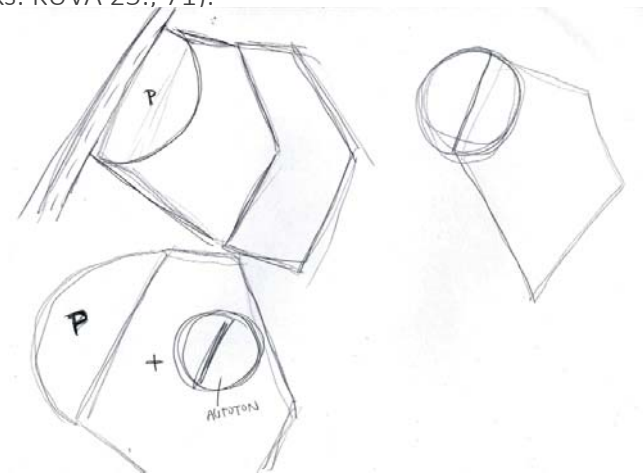
Aspernin asuinalueesta inspiroituneena, halusin jotain pyöreää asuinalueen muotoon. Halusin siten myös rikkoa perinteistä suomalaista ruutukaava-ajattelua ja kehitellä jotain hieman erilaista. Ensimmäisissä suuntaa hakevissa luonnoksissani (ks. KUVA 23.) hahmottelin alueen reunamille pyöreään osion, johon sijoitin palvelukeskuksen. Tavoitteenani oli suunnitella asuinalue, jonka yhteyteen liittyy peruspalveluita, kuten kauppa, mutta myös muutamia palveluita, jotka eivät ole niin yleisiä kaikilla asuinalueilla. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi, terveystiskioski ja yhdistetty lounasravintola ja kahvila (vrt. luku 4.3.2 Palvelut).

KUVA 23. Luonnos (1), muodon hahmottamista (Koponen 2014-03-21.)

Kaikki nämä palvelut sijoittuvat samaan rakennukseen, kutsun tätä rakennusta palvelukeskukseksi. Palvelukeskuksen läheisyyteen sijoittuvat myös niin sanotut poistumistiet alueelta.

En halunnut asuinalueesta täysin pyöreää, joten päätin yhdistää siihen muitakin muotoja. Lähdin miettimään erilaisia vaihtoehtoja piirtämällä uusia luonnoksia, joissa yhdistän eri muotoja keskenään (ks. KUVA 24.). Eräs mielestäni hyvä idea syntyi, kun piirsin oman naapurustoni talojen sijoittumisen paperille. Mielestäni talojen muodostama kuvio synnytti hyvän sekoituksen useita kuvioita ja päätin hyödyntää tätä suunnittelussa (ks. KUVA 26., 71). Yhdistin ympyrän ja monikulmion, josta muodostui ensimmäinen luonnos koko asuinalueesta (ks. KUVA 25., 71).

KUVA 24. Luonnos (2), muodon kokeilua (Koponen 2014-03-22.)

[illegible]

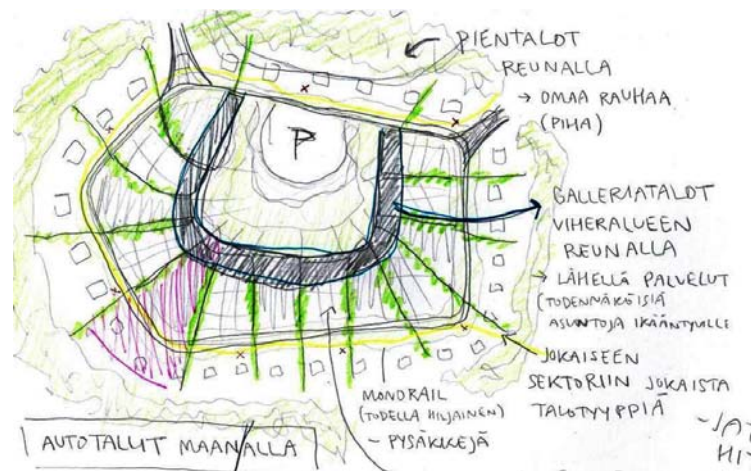
71

Ideoin tähän ensimmäiseen luonnokseen niin sanotun lenkkimallin (ks. KUVA 25., 71). Ideana on, että koko aluetta kiertää niin sanottu pääkatu, josta erkanee tietty määrä pienempiä katuja säännöllisin välein. Nämä kadut kiertävät pienen lenkin ja liittyvät taas pääkatuun. Asuinrakennukset sijoittuvat katujen yhteyteen ja yhdessä lenkissä on muutamia yhteisautotalleja kulkuneuvoja varten. Asuinrakennukset sijoittuvat tiiviisti, mutta niin, ettei alue tunnu liian ahtaalta.

Asuinrakennukset, joita alueelle tulee, ovat erikokoiset kerros-, rivi- ja pientalot sekä galleriatalot. Mielestäni nämä kaikki asuntotyytit luovat monipuolisen ja kattavan valikoiman erilaisia asumismahdollisuuksia. Kaikki rakennukset suunniteltaisiin avoimen rakentamisen periaatteita noudattaen (ks. luku 3.2.3 Kalasataman kehityskortteli), jonka ansiosta ne olisivat helposti muokattavissa yksilöllisten toiveiden mukaan. Talotyytit tarjoaisivat sekä omistus- ja vuokrasumista että osaomistus- ja asumisoikeusasumista, jotta mahdollisimman monelle löytyisi omaan elämäntilanteeseen sopiva asumisratkaisu. Galleriataloja (ks. luku 3.2.3 Kalasataman kehityskortteli) tulee olemaan alueella, mutta rakennukset tulevat muotoutumaan erimuotoisina keskiaulan ympärille.

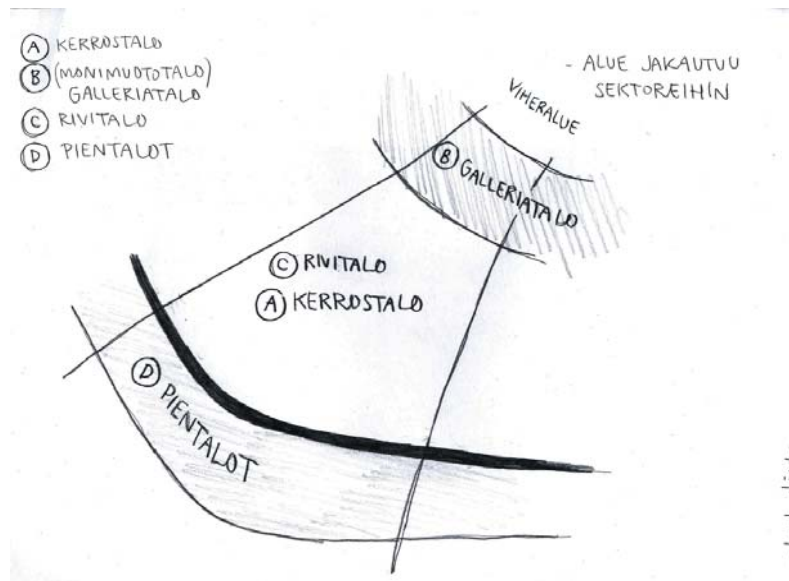
5.3.2 JATKOKEHITTELYÄ

En ollut täysin tyytyväinen lenkkimalliin, joten jatkoin ideointia. Mielestäni lenkkimalli oli sekava ja uskoin pystyväni vielä yksinkertaistamaan alueen rakennetta paremmin toimivaksi ja selkeämmäksi. En myöskään onnistunut luomaan mieleistäni rytmiä talojen asetteluun. Lähdin etsimään alueelle uutta suuntaa muokkaamalla vielä hieman alueen muotoa; kokeilin laajentaa aluetta oikealle, ympäröimään palvelukeskuksen aluetta. Lopulta alue laajentui ympäröimään melkein kokonaan palvelukeskuksen; muodoksi muotoutui eräänlaiseksi muunnelmaksi suorakulmasta (ks. KUVA 28.). Halusin edelleen pitää kiinni autottomasta alueen keskuksesta, joten myös viheralue jäi alkuperäiselle sijainnilleen ympäröimään palvelukeskuksen aluetta.

KUVA 28. Luonnos (6), lopullinen muoto (Koponen 2014-03-27.)

Koska minulla oli aiemmin hankaluuksia talojen sijoittelussa, päätin lähestyä asiaa uudesta lähtökohdasta. Aiemmin sijoittelua pohtiessani en miettinyt tarkemmin alueelle sijoittuvien rakennusten ominaisuuksia; esimerkiksi sitä onko niillä todennäköisiä asukaskuntia tai mitä ominaisuuksia asukkaat niihin toivovat yhdistettävän. Näitä lähtökohtia miettiessäni, alkoivat talojen sijainnit hahmottua. Ryhdyin ensin miettimään pientaloja ja niiden ominaisuuksia. Pientalot, kuten omakotitalot, mielletään yleisesti suomalaisten unelma-asumisen muodoksi (vrt. luku KÄSITTEET, omistusasuminen). Omakotitaloista

KUVA 29. Luonnos (7), talojen sijoittaminen (Koponen 2014-03-27.)

haetaan omaa rauhaa ja päätäntävaltaa sekä usein myös omaa pihaa ja siten hieman etäisyyttä naapureihin. Näiden syiden takia ajattelin, ettei pientaloja kannattaisi sijoittaa alueen niin sanottuihin sisäosiin, koska siellä oman rauhan saavuttaminen siinä määrin mitä sitä toivotaan saavan, on melko haasteellista. Ainoana mahdollisuutena oli siis sijoittaa pientalot alueen reuna-alueille. Mielestäni pientalot oli hyvä sijoittaa aluetta kiertävän kadun toiselle puolelle (ks. KUVA 29.), jossa ne saavat parhaiten omaa rauhaa ja myös talojen yhteyteen kuuluvaa piha-aluetta. Päädyin siis sijoittamaan pientalot alueen reuna-alueille.

Seuraavaksi minun täytyi miettiä pientalojen ja viheralueen väliin jäävän alueen suunnittelu; jäljellä olevat talot olivat rivi-, kerros ja galleriatalot. Ryhdyin seuraavaksi miettimään galleriatalojen sijoittelua. Kuten aiemmin on jo mainittu (vrt. luku 3.2.3 Kalasataman kehityskortteli) galleriatalo tarjoaa monipuolista asumista. Se on melkein kuin kerrostalo, mutta suunniteltu yhteisöllisemmäksi. Vaikkakin se on suunniteltu useita eri käyttäjäryhmiä ajatellen, mielestäni se soveltuu erityisen hyvin ikääntyville asukkaille. Koska ikääntyviä asukkaita ajatellen lähimpien palvelujen, kuten julkisen liikenteen pysäkit ja lähikauppa, tulisi olla varsin lähellä (vrt. luku 2.3.3 Ikääntyvät), mielestäni galleriatalot tulisi sijoittaa palvelukeskuksen läheisyyteen. Päätin sijoittaa galleriatalot viheralueen läheisyyteen, jolloin ne ovat myös mahdollisimman lähellä palvelukeskusta.

Jäljellä olivat enää rivi- ja kerrostalojen sijoittelu. Koska olin jo jakanut kaksi aiempaa talotyyppiä niin sanotusti omiin alueisiinsa, päätin että rivi- ja kerrostalot sijoittuisivat samalle alueelle, joka jää pientalojen ja galleriatalojen väliin. Rivi- ja kerrostalot sekoittuisivat keskenään, jotta talojen sijoittelu ei olisi liian järjestelmällistä. Rivi- ja kerrostaloja olisi muutamia eri malleja, joita sekoittamalla alueen monimuotoisuus säilyy. Esimerkiksi kaikki kerrostalot eivät olisi perinteisiä suuria rakennuksia, vaan ne voisivat olla pienempiä kokonaisuuksia, joissa voisi olla myös vain muutaman asunnon kokonaisuuksia. Kerrostaloja tarkemmin suunniteltaessa täytyy kiinnittää huomiota erityisesti niiden korkeuteen, jotteivät ne vie kaikkea huomiota muilta rakennuksilta. Myös rivitaloissa olisi monipuolisuutta; ne voisivat olla osittain kaksi tai jopa kolmikerroksisia ja muunkin mallisia kuin perinteisiä pitkiä rakennuksia.

5.3.3 VIIMEISTELYÄ

Jotta asuinalueesta syntyisi mahdollisimman selkeä, päätin jakaa asuinalueen sektoreihin (ks. KUVA 28., 72; KUVA 29., 73), jolloin jokaiseen sektoriin tulee kaikkia talotyyppiejä. Jokaisella sektorilla talojen sijoittelu ja malli on hieman erilainen, jolloin mikään sektori ei ole samanlainen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki talot olisivat erilaisia keskenään, vaan jokaiselle talotyyppille olisi muutama erilainen vaihto-

ehto, jotka rytmittelevät alueella. Näin alueesta ei tule yksitoikkoinen, vaan vaihteleva ja monimuotoinen, jolloin se vastaa mahdollisimman hyvin eri elämänvaiheisiin.

Koska luovuin aiemmin alueen lenkkimallista, aluetta kiertää nyt yksi katu, jonka yhteydessä on myös leveät jalankulku- ja pyöräilyväylät. Halusin sijoittaa parkkipaikat maan alle, kuten Kalasataman kehityskorttelissa on tehty (vrt. luku 3.2.3 Kalasataman kehityskortteli). Näin kulkuvälineet eivät vie tilaa muilta toiminnoilta alueella ja alueen turvallisuus myös paranee (vrt. luku 4.3.1 Esteettömyys ja sosiaalisuus). Maan alle syntyy siis parkkihalleja, joiden yleisilmettä pyrittäisiin uudistamaan, etteivät ne olisi perinteisiä hämäriä betonirakennelmia. Mielestäni parkkihallien suunnittelussa voidaan ottaa esimerkiksi New Yorkiin suunnitellut maanalaiset puistot. Näissä suunnitelmissa tilan puutteen vuoksi puistoja aloitettaisiin rakentamaan maan alle. Näissä maanalaisissa puistoissa voisivat myös puut ja kasvit kasvaa, sillä muun muassa aurinkopaneelien avulla valoa voitaisiin ohjata myös maanalle. (Bressanin 2012.) Tätä ideaa hyödyntäen myös maanalaisista parkkihalleista voisi saada viihtyisämpiä ja monikäyttöisempiä.

Parkkihalleista vähintään kaksi olisivat yhteydessä toisiinsa, jolloin ulospääsyteitä olisi aina enemmän kuin yksi. Myös asukkaiden poistumista varten olisi vähintään kaksi ulospääsyreittiä parkkihallia kohden. Jotta ulospääsytieltä palvelisivat mahdollisimman monia käyttäjiä, tulisi käytettävissä olla portaiden lisäksi myös hissit. Ulospääsy suunniteltaisiin niin, että niiden kautta pääsee mahdollisimman lähelle omaa asuntoaan. Alueella olisi myös autojen ja mahdollisesti myös muiden kulkuvälineiden vuokrausta; tällöin vuokrattavat kulkuvälineet voisivat sijaita helposti saatavilla parkkihalleissa. Näin asukkaita kannustettaisiin yksityisautoilun vähentämiseen helpolla ja miellyttävällä tavalla. (vrt. luku 4.3.2 Palvelut.)

Vaikka alueen keskusta olisi autovapaa, täytyy silti huomioida pelastuskaluston pääseminen alueelle tarvittaessa. Tästä johtuen sektoreiden välissä kulkee leveät kadut, joiden kautta pelastuskalusto pääsee helposti ja nopeasti alueelle. Pelastusreiteillä ei saisi ajaa kuitenkaan, ellei kyseessä ole hätätapaus tai esimerkiksi muutto, jolloin auton tai muun kulkuvälineen saaminen alueelle on tärkeää.

5.4 ASUINALUE

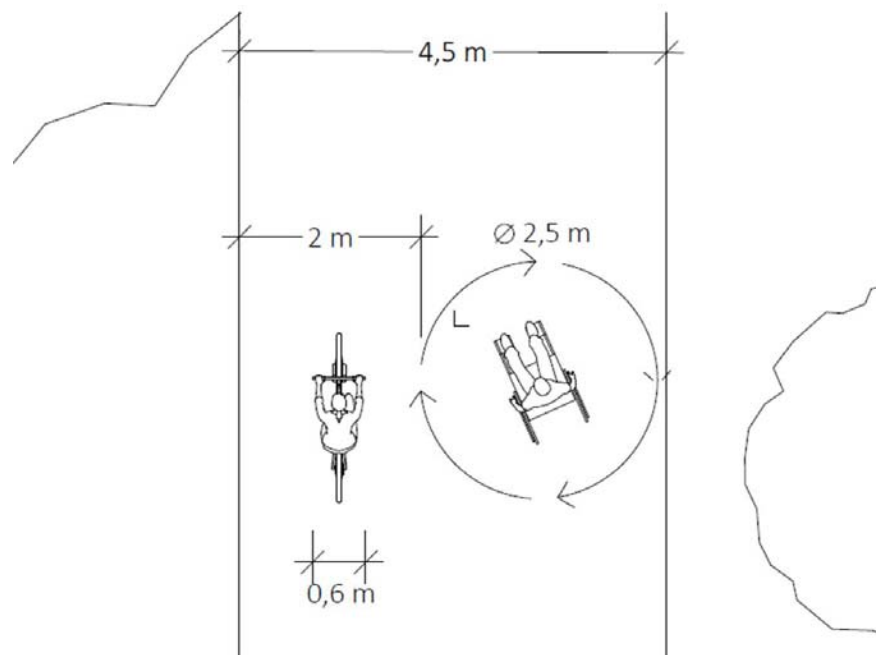
Asuinaluekonseptia tarkemmin suunnitellessani aion ottaa huomioon luvussa 5.1 Lainsäädäntö elämäntapa-asumisen näkökulmasta esille tuomiani asioita. Täten varmistan, että konseptissa on huomioitu myös lainsäädännölliset asiat. Tehdessäni yleis- ja asemakaavaa alueesta, en aio toteuttaa niitä tarkkoina piirrustuksina, vaan pidän tässäkin asiassa kiinni työn luonnosmaisesta linjasta. Aion kuitenkin käyttää edellä mainittuja termejä kuvaamaan ideoimiani suunnitelmia.

Suunnittelen asuinaluekonseptin ilman varsinaista sijaintia asuinalueelle. Tällä tarkoitan sitä, että suunnittelen konseptin sillä idealla, että sitä voi soveltaa erilaisiin kohteisiin. Mielestäni ei ole perusteltua suunnitella aluetta esimerkiksi mihinkään tiettyyn kaupunkiin, vaan hyödynnän ideoitani vapaasti soveltumaan paikkaan kuin paikkaan.

5.4.1 RAKENNE

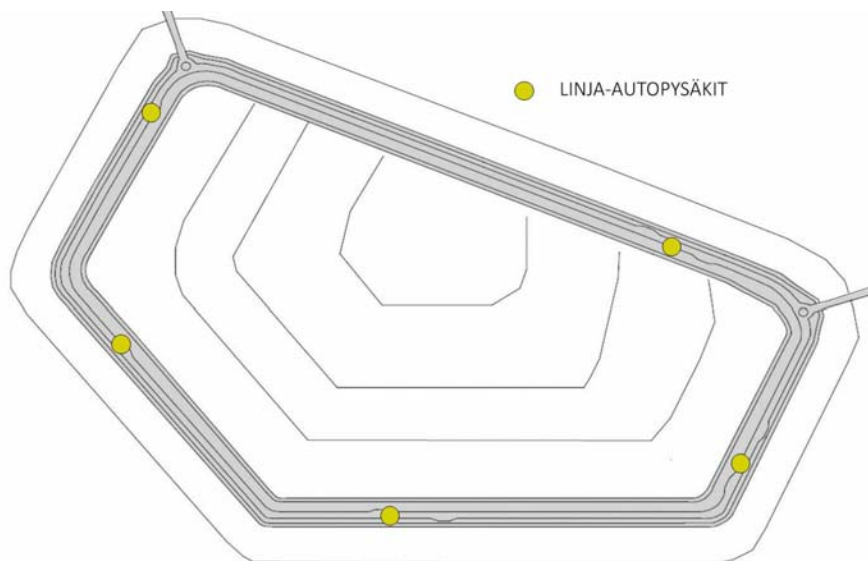
Koska suunnittelen asuinaluekonseptia (vrt. luku 1.1 Käsitteet), en mieti liian tarkkoja yksityiskohtia alueeseen liittyen. Kuitenkin esimerkiksi katuja ja muita kulkemisväyliä sekä tontteja suunniteltaessa, täytyy minun perehtyä edes perustasolla erilaisiin mitoituksiin. Tulen käsittelemään mitoituksiin liittyvät asiat melko pintapuolisesti, sillä mielestäni konseptia suunniteltaessa tarkkojen mittojen käsitteleminen ei ole oleellista. Keskityn sen sijaan luomaan suuntaa antavia esimerkkejä asuinalueesta. Haluan kuitenkin tulevan tuotokseni olevan jonkinlaisessa mittakaavassa, jonka takia etsin mitoituksia suunnittelun avuksi.

Katujen mittoja löysin kolmesta eri lähteestä (Alatalo ym. 2001), joiden tietoja hyödyntämällä määritin kevyen liikenteen väylien sekä katujen leveydet. Kevyen liikenteen väylän leveydeksi määritin 4 - 4,5 metriä (Alatalo ym.), siten että pääväylillä leveys on 4,5 metriä ja muualla 4 metriä. Mielestäni on perusteltua jättää kävely- ja pyöräväylälle tarpeeksi tilaa, sillä jo käsikäyttöisen ulkopyörätuolin pyörähdysympyrä on enimmillään 2,3 metriä ja sähkökäyttöisen pyörätuolin 2,5 metriä (RT-kortti 09-11022). Havainnollistin kulkuväylien mitoituksia mallintamalla kevyen luonnoksen ArchiCADilla (KUVA 30). Kuvassa havainnollistetaan sähkökäyttöisen pyörätuolin ja polkupyörän kohtaaminen kevyen liikenteen väylällä.

KUVA 30. Tiehahmotelma (Koponen 2014-05-10.)

Tällaisessa tilanteessa tilaa on reilusti eikä kohtaamisessa pitäisi syntyä mitään vaaratilanteita. Turvallisuuden takaamiseksi jalankulku- ja pyörätie voidaan erottaa toisistaan esimerkiksi katkoviivalla tai jopa omiksi väyliksi. Päädyin kuitenkin tässä vaiheessa pitämään väylät yhdessä. Leveät kevyen liikenteen väylät ovat myös paremmat talvikunnossapidon kannalta, jolloin reunoille jää tilaa lumivalleille. Koska kaikki kevyen liikenteen väylät ovat leveitä, voidaan talviaikaan aurata lumet koneellisesti.

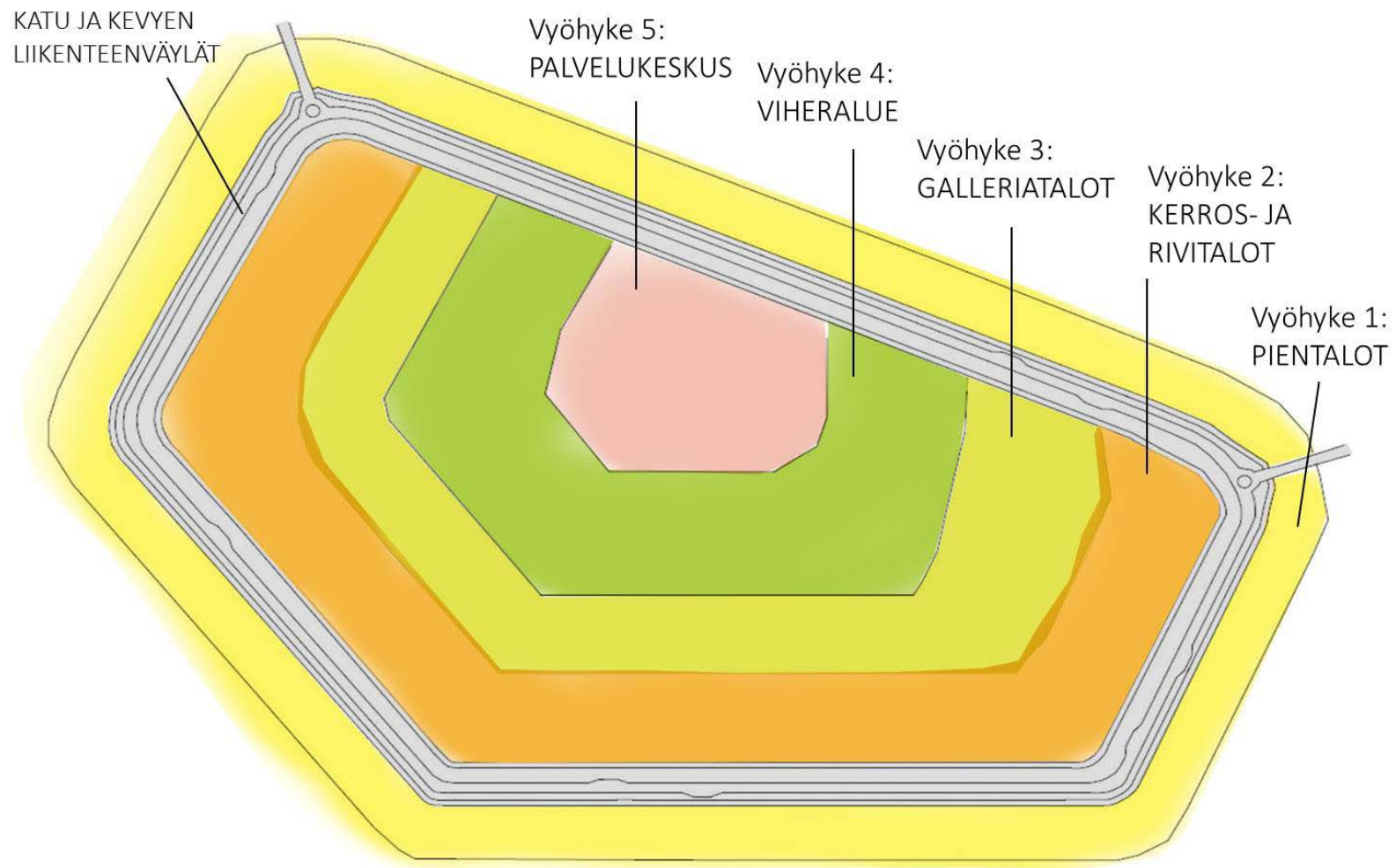
KUVA 31. Linja-autopysäkit asuinalueella (Koponen 2014-05-10.)

Julkisesta liikenteestä vastaisivat pääasiallisesti linja-autot, jotka kulkisivat usein läpi asuinalueen pääkatua. Kävelymatkan linja-autopysäkillä taajamissa kerrostalovaltaisilla alueilla suositellaan olevan enimmillään 400 metriä. Ohjeellinen minimipysäkkiväli puolestaan on 300 metriä, jos nopeus on 50-60km/h. Mielestäni kyseisellä asuinalueella saisi ajaa enintään 40 km tunnissa; päädyin sijoittamaan pysäkit noin 300 metrin päähän toisistaan (ks. KUVA 31.).

Linja-autopysäkkien tulee sijaita suojatiehen nähden niin, ettei suojatien ylitysmatka pitene. Kaksisuuntaisten teiden varsilla olevat vastakaisten ajosuuntien pysäkkien tulisi olla vähintään 20 metrin päässä toisistaan. (Tiehallinto 2003, 16-17.)

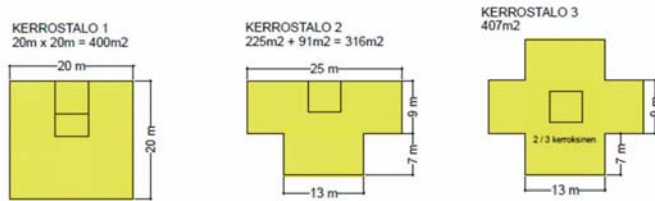
Linja-autojen lisäksi alueella vaikuttaisi myös monorail (vrt. luku 5.3 Ideoita ja luonnoksia). Tosin alkuperäisten suunnitelmien sijaan se ei kulkisi alueen läpi tai ympäri, vaan kuljettaisi ihmisiä pidemmillä etäisyyksillä, esimerkiksi läheisen suuremman kaupungin luo. Päädyin tähän ratkaisuun, koska koin linja-autojen sopivan paremmin asuinalueen julkiseksi kulkuvälineeksi. Monorail vaatii myös suuremman tilan pysähdyspaikalle kuin linja-auto. Monorailin pysäkki sijaitsisi alueen pohjoisosassa, palvelukeskuksen läheisyydessä, josta sen kyytiin olisi helppo ja nopea lähteä.

Asuinrakennusten sijoittelussa hyödynsin luvussa 5.3 Ideoita ja luonnoksia kehittämäni vyöhykejakoja. Pientalot sijoittuvat alueen reunoille, pääväylän toiselle puolelle ja rivitalot, pienkerrostalot ja galleriat talot sijoittuvat alueen sisäosioon (ks. KUVA 32., 78). Mallinsin ArchiCADilla viivapiirroksina eri rakennusten ja tonttien koot, joiden pohjalta alueella esiintyvät esimerkit valikoituivat. Esimerkiksi pientalojen tonteista päädyin valitsemaan pitkänmalliset tontit, koska näin tila tulee hyödynnettyä mahdollisimman hyvin. Jotta tonteista löytyisi jokaiselle sopiva koko, sijoitin alueelle muutamia eri kokoja (ks. KUVA 36., 79). (Yhdyskunta ja kaupunkisuunnittelu.)

KUVA 32. Asuinalueen vyöhykejako yleiskaavamaisessa hahmotelmassa (Koponen 2014-05-10.)

KERROSTALOT

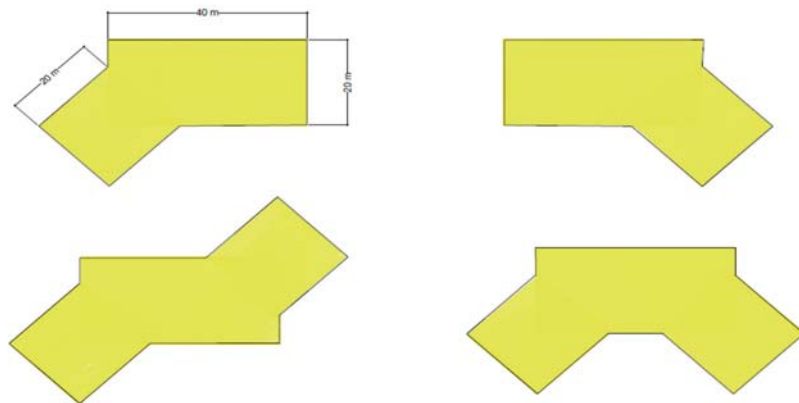

PIENKERROSTALOT

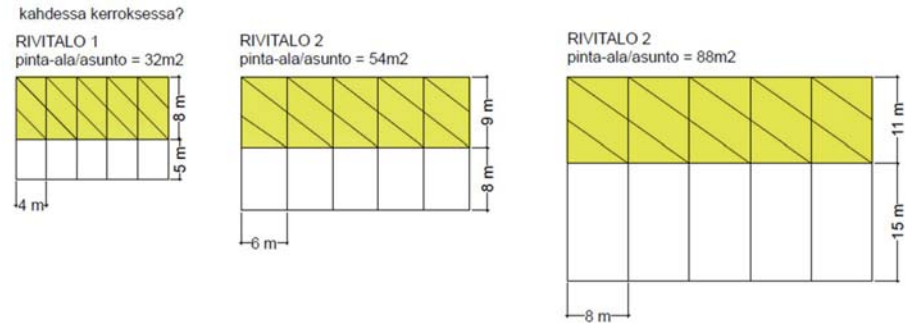
KUVA 33. Kerrostalot ja pienkerrostalot (Koponen 2014-05-11.)

GALLERIATALOT

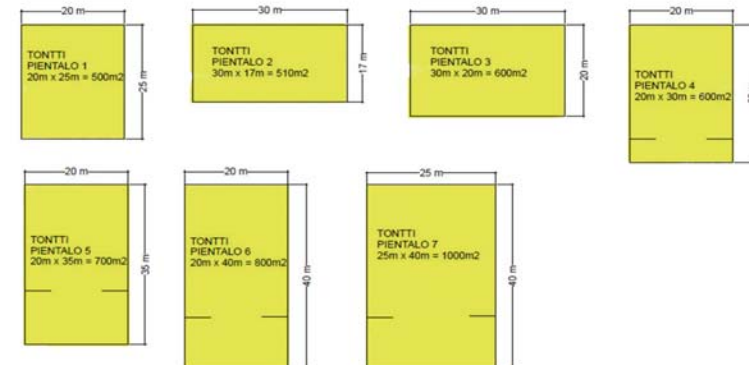
KUVA 35. Galleriatalot (Koponen 2014-05-11.)

RIVITALOT

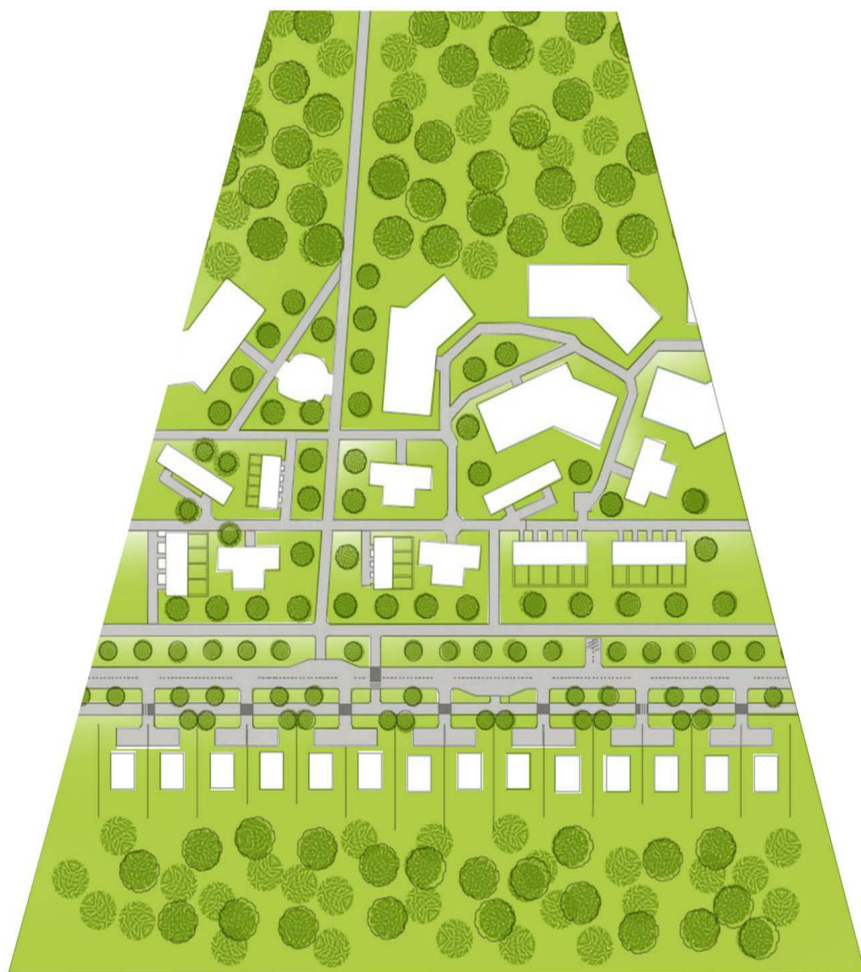

KUVA 34. Rivitalot (Koponen 2014-05-11.)

PIENTALOJEN TONTIT ~ 500-1000m²

KUVA 36. Pientalojen tontit (Koponen 2014-05-11.)

KUVA 37. Asuinalueen esimerkkisektori asemakaavamaisessa hahmotelmassa (Koponen 2014-05-11.)

Mallinsin suuntaa antavat rakennukset Archicadilla, jotta voisin tehdä 3D-mallinnuksia alueesta. Mallinsin myös muut alueelle oleelliset elementit, kuten tiet ja linja-autopysäkit sekä puut. Sen jälkeen aloin hahmotella yhden esimerkkinä toimivan sektorin sisältöä. Asuinrakennusten sijoittelussa en kokemnut oleellisena miettiä rakennusten sijoittelua aurioon nähden, sillä kyseessä on konsepti, jonka tarkoitus on olla havainnollistava esimerkki. Asuinrakennusten väliin sijoitin kulkuväyliä, sekä puita tuomaan viihtyisyyttä ja näköestettä rakennusten väliin. Pyörävarastot ynnä muut vastaavat tilat sijoittuvat rakennusten kellari- tai pohjakerrokseen. Kuvassa 37. näkyy sektori kokonaisuudessaan asemakaavamaisessa hahmotelmassa ja kuvassa 38. (81) näkyy muun muassa talojen sijoittelu paremmin.

Laskin alueen todennäköisen asukasmäärän arvioimalla kunkin tyyppisessä rakennuksessa asuvien asukkaiden määrän. Luvussa (2.1) Asumisen ongelmat mainitsin, että asutokunnan keskikoko vuonna 2010 oli 2,7 henkilöä; päätin laskea tämän keskiarvon avulla todennäköisen asukasmäärän asuinalueelle. Laskin asutokuntien määrän yhden sektorin alueelta; sektorilla on noin 285 asutokuntaa. Kerroin asutokuntien määrän 2,7, jolloin tulokseksi tulee 769,5 asukasta.

Lopuksi kerroin saamani asukasmäärän 4,5, jolloin sain koko asuinalueen asukasmäärän. Päätelin kertoimen 4,5 yhden sektorin koon mukaan, jolloin kyseinen kerroin oli mielestäni lähinnä todennäköistä määrää. Koko asuinalueella on siis yhteensä noin 3500 asukasta.

KUVA 38. Tarkennus sektorista, jossa näkyvät rakennusten sijainnit (Koponen 2014-05-11.)

5.4.2 PIHAPIIRI

Mallinnettua Archicadilla osion asuinalueesta, tein 3D-mallinnukset havainnollistamaan asuinalueen ulkoasua ja pihapiiriä. Tein rendaukset luonnonmaisiksi käyttämällä siihen sopivia asetuksia. Rendaamisella tarkoitan havainnollistavan kuvan tekoa halutusta kohteesta. Asetuksia säätämällä voidaan saada halutunlaisia kuvia valokuvantarkasta luonnoksiin. Rendaus puolestaan on valmis kuva halutusta kohteesta.

KUVA 39. Havainnollistava mallinnus asuinalueesta. (Koponen 2014-05-11.)

KUVA 40. Havainnollistava mallinnus leikkipuistosta
(Koponen 2014-05-11.)

Olen aiemmin käyttänyt kyseistä menetelmää, joten sain melko nopeasti halutunlaisia tuloksia aikaan. Rendaamisen jälkeen siirryin Photoshopin käyttöön. Halusin saada rendauksiini väriä ja tunnelmaa, jotka voisin mielestäni Photoshopia käyttämällä saavuttaa. Tiesin jo alkuvaiheessa millaista värimaailmaa hain kuviini, sillä ajatus oli syntynyt jo aiemmin prosessin aikana.

Vaikka muokkasin kuvia Photoshopilla, halusin silti säilyttää kuvissa luonnosmaisuuuden. En siis tehnyt tarkkoja yksityiskohtia, vaan muokkasin yleisiä elementtejä, kuten puita, teitä ja rakennuksia.

KUVA 41. Mallinnus asuinalueesta (Koponen 2014-05-11.)

Lisäsin lopuksi erilaisia ihmishahmoja kuviin, jolloin mittasuhteet ovat helpompi hahmottaa.

Otin alueesta yleismallinnuksen korkealta, jolloin saadaan yleiskuva mallintamastani kokonaisuudesta (ks. KUVA 39., 81). Halusin kuvista erilaisia, joten otin kuvia neljästä eri paikasta. Valitsin kuvista parhaimmat Photoshopia varten. Paikat valitsin niin, että asuinalueesta tulisi mahdollisimman hyvä yleiskuva. Leikkipuiston ja sen läheisyydestä otin kaksi kuvaa, joissa toisessa näkyy leikkipuisto (ks. KUVA 40. ja toisessa asuinrakennuksia (ks. KUVA 41.). Otin myös kuvan kadun varrelta, jossa näkyy samalla pientaloja sekä bussipysäkki (ks. KUVA 42, 83).

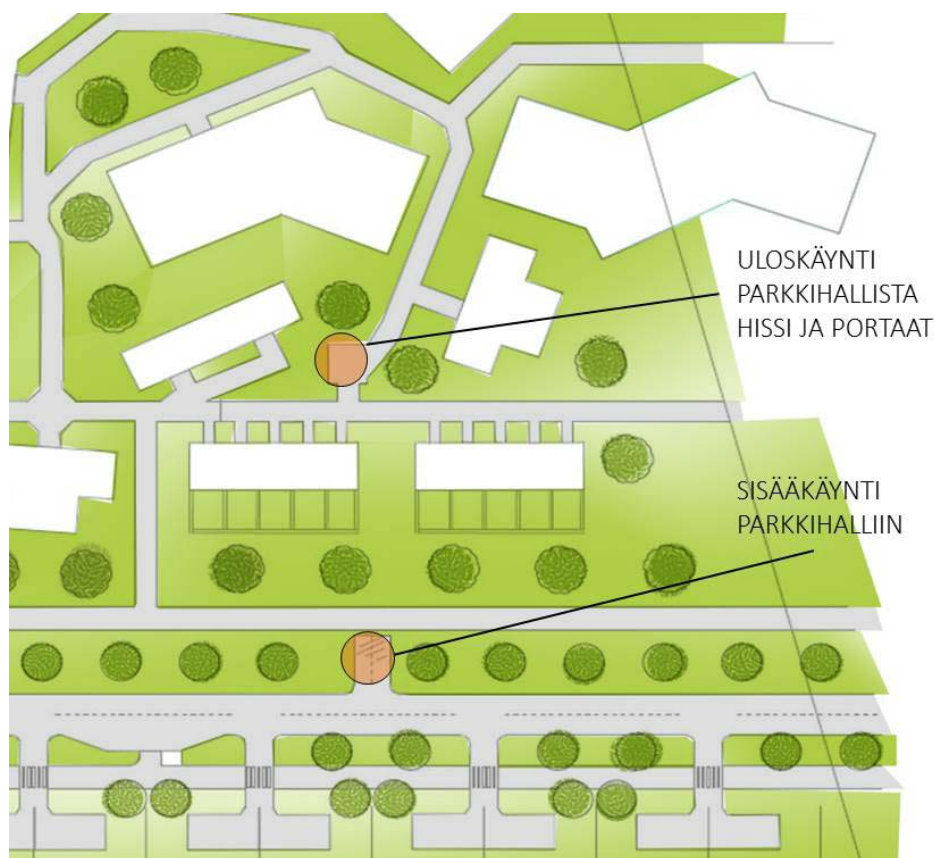

KUVA 42. Mallinnus asuinalueen pääväylästä (Koponen 2014-05-11.)

KUVA 43. Mallinnus pientalojen puolelta kohti alueen keskusta (Koponen 2014-05-11.)

Viimeiseksi valitsin kuvan, jossa katsotaan asuinalueen keskuksen suuntaan (ks. KUVA 43.). Näin mielestäni valikoitui hyvä kokonaisuus. Suuremmat kuvat rendauksista ja mallinnuksista löytyvät opinnäytetyön lopusta nimellä Liite 2. Liite sisältää myös kuvan (8/8), jossa näytetään kuvien 40.-43. sijainnit asuinalueella.

KUVA 44. Parkkihallin sisään- ja uloskäynti (Koponen 2014-05-11.)

5.4.3 PALVELUT

Asuinalueen palvelut keskittyvät alueen pohjoisosassa sijaitsevaan palvelukeskukseen (ks. KUVA 32., 78). Palvelukeskuksessa sijaitsee aiemmin luvussa 4.3.2 Palvelut mainitsemani lounasravintola-kahvila, terveystioski ja James-palvelun toimipiste. Lisäksi siellä on myös ruokakauppa, apteekki ja pankkiautomaatti. Ideana olisi, että kaikki alueen toiminnot keskittyisivät sinne ja lisäksi palvelut voisivat liikkua myös lähemmäs asukkaita tarvittaessa. Lähialueella sijaitsevat myös esimerkiksi koulu ja päiväkoti.

Alueen jätteenkeräys toimii samalla periaatteella kuin Suurpellossa (vrt. luku 3.2.1 Suurpelto, ks. KUVA 8.). Näin alueen keskiosan autottomuus säilyy ja samalla myös turvallisuus paranee. Kuvassa 44. havainnollistetaan, miten parkkihalli-idea (vrt. luku 5.3.3 Viimeistelyä) toimii yksinkertaisimmillaan. Kadulta ajetaan maanalla sijaitsevaan parkkihalliin, jonne oman tai vuokratun ajoneuvon voi parkeerata. Parkkihallista pääsee hissiä tai portaita käyttämällä takaisin maanpinnalle. Hissi ja portaat sijaitsevat alueella niin, että mahdollisimman moni asuinrakennus olisi sen lähietäisyydellä.

5.4.4 JATKOKEHITTÄMINEN

Asuinalue-konseptia hyödyntämällä voidaan tarvittaessa yhdistää useita työssä esitettyjä alueita isommiksi kokonaisuuksiksi. Samalla periaatteella voidaan luoda erimallisia asuinalueita, jolloin ne olisivat mahdollisesti helpommin yhdistettävissä isommiksi kokonaisuuksiksi. Ennen kaikkea suunnittelemani muoto asuinalueelle ei ole se oleellinen asia, vaan sen sisällä olevat vyöhykkeet ja sektorit. Niitä voidaan muokata melkein pä mihin tahansa muotoon sopivaksi, jolloin asuinalueen konsepti on hyvin monikäyttöinen.

Jatkossa asuinalueeseen voisi tehdä tarkennuksia muutamien asioiden suhteen. Esimerkiksi maanalla sijaitsevat parkkihallit olisi syytä miettiä tarkemmin. On myös mahdollista, että parkkihallit olisivat joissain tapauksissa asuinalueen toteutumisen esteenä, esimerkiksi maaperän laadun takia. Näissä tapauksissa olisi hyvä olla varasuunnitelma, jossa parkkipaikat olisi sijoitettu muulla tavoin. Parkkipaikkojen vaihtoehtoinen sijainti voisi olla esimerkiksi kadun jommalla kummalla puolen maanpinnalla, tosin silloin parkkipaikat veisivät paljon tilaa muilta vyöhykkeiltä.

6. POHDINTA JA TYÖN ONNISTUMISEN ARVIONTI

6. POHDINTA JA TYÖN ONNISTUMISEN ARVIOINTI

6.1 POHDINTA

Opinnäytetyössä työskentelyn haasteena oli se, etten aiemmin ole tehnyt mitään näin laajaa työtä, johon sisältyy sekä tutkimus- ja suunnittelutyötä. Suunnittelun alussa ongelmia tuotti myös laajempien kokonaisuuksien hahmottaminen, sillä olen aiemmin opiskelujeni aikana suunnitellut pääasiassa sisustuksia, jolloin mittakaava on huomattavasti pienempi verrattuna asuinalueeseen. Aluksi isompien etäisyyksien hahmottaminen oli haastavaa, mutta onneksi melko pian opin käyttämään millimetrien sijasta metrejä. Työskentelyn aikana haasteena oli myös aikatauluttaminen ja sen pitäminen, jossa koen kehittyneeni, mutta tarvitsevani vielä lisää harjoitusta.

Tiedonhakuvaiheessa haasteita loi runsas lähdeaineistojen määrä; tietoa löytyi koko ajan paljon lisää, mutta jossain vaiheessa uuden tiedon lukeminen täytyi lopettaa. Jos olisin vielä jatkanut uusien lähdeaineistojen selaamista, olisin saattanut tutustua tarkemmin elämäntapa-asumisesta tehtyihin tutkimuksiin. Huomasin nimittäin vasta tiedonhaun loppuvaiheilla, että elämäntapa-asumisesta käytetään

myös käsitettä elämäntapa-asuminen, jonka myötä löysin paljon uutta tietoa, johon minulla ei valitettavasti ollut aikaa perehtyä.

Laajan lähdeaineiston myötä myös työhön kirjoitetusta teoriaosuudesta tuli varsin pitkä. En missään vaiheessa suunnitellut sen venymistä niinkin laajaksi, vaan etenin aihe kerrallaan tehden havaintoja ja vertailuja eri aineistojen välillä. Koen kuitenkin, että kaikki luvut, jotka kirjoitin, ovat olleet tarpeellisia ja auttaneet minua merkittävästi työn suunnitteluvaiheessa. Mielestäni olen myös laajan lähdeaineiston myötä kehittänyt ammattitaitoani sekä saanut paljon tulevaa työelämää varten.

Olisin voinut miettiä opinnäytetyössäni enemmän työelämälähtöisyyttä. Työskentelyn alkuvaiheessa tein päätöksen, etten etsi työlleni yhteistyökumppania, sillä halusin luoda konseptin ilman ulkopuolisen yrityksen asettamia tavoitteita ja toiveita. Toisaalta yhteistyökumppani olisi voinut tuoda työskentelylleni tarkemmat ja pitävämmät aikataulut, sekä lisännyt huomattavasti työni työelämälähtöisyyttä. Yhteistyö olisi myös tuonut tullessaan paljon asioita, joita en ole työssäni ajatellut tai jotka tajusin vasta myöhemmin työskentelyn edetessä; huomattakaan yhteistyön opettavista ominaisuuksista. Kaiken kaikkiaan koen henkilökohtaisesti, että työskentelyni on tuottanut halutun ja tavoitteissa määritellyn lopputuloksen.

Mietin suunnittelun loppuvaiheessa asuinalueelle nimen keksimistä, mutten pitänyt sitä tarpeellisena ja oleellisena tähän työhön. Asuinalueelle nimen keksiminen olisi myös häivyttänyt alueen konsepti- ja luonnosmaisuuksia. Jos alueelle olisi syntynyt luonnostaan nimi, olisin toki käyttänyt sitä, mutten pitänyt tarpeellisena vartavasten keksiä nimeä, joka ei välttämättä aluetta kuvaisi. Nimen miettimiselle ei ollut myöskään tarpeeksi aikaa ja sen miettiminen olisi pitänyt aloittaa aikaisemmassa vaiheessa.

6.2 ELÄMÄNKAARIASUMISEN TOTEUTUMINEN

Asuinalueen suunnittelu elämäнкаariasumisen näkökulmasta oli minulle mieluinen aihe opinnäytetyön aiheeksi, sillä siten pystyin tutkimaan itseä kiinnostavaa aihetta, sekä lisäksi kehittämään omaa ammattitaitoani. Elämäнкаariasuminen toteutuu eniten asuinrakennusten myötä, jolloin eri rakennukset, kuten pientalot ja kerrostalot, sijoittuvat samalle alueelle ja halutun asunnon löytäminen samalta asuinalueelta on mahdollista. Mielestäni elämäнкаariasumisen toteutuminen opinnäytetyössä on onnistunut ja halutunlainen konsepti on syntynyt.

6.3 TULEVAISUUDEN ENNAKOINTI JA SEN HYÖDYNTÄMINEN ASUINALUEESSA

Olen tyytyväinen, että päätin ottaa tulevaisuusnäkökulman työhöni; koen, että siten työni sai lisäarvoa. Haasteellisinta tämän näkökulman kanssa oli päättää, miten paljon tutkin aihetta ja kuinka lähestyn sitä. Koen erityisen hyödylliseksi, että tutkin asumisen tulevaisuuden näkymiä, sillä koen, etten aiemmin työskennellessäni ole ollut tarpeeksi tulevaisuuteen suuntaava. Yleisesti ottaen suunnittelutyössä toivotaan, että saavutettu lopputulos vastaisi uusimpia saatavilla olevia kriteerejä, jolloin ajan hermoilla oleminen ja eteenpäin katsominen ovat suotavia ominaisuuksia. Nyt osaan ajatella tulevaisuuden mahdollisuuksia osana suunnittelua ja hyödyntää tätä ajattelua tulevissa projekteissa ja työtehtävissä.

Itseäni jäi hieman harmittamaan, ettei minulla ollut enempää aikaa asuinrakennusten ulkonäön miettimiseen. Tällä hetkellä rakennukset ovat yksinkertaisia laatikoita, joista muutamiin mallinsin ikkunat, ovet ja parvekkeet tuomaan aitouden tunnetta. Tämä ratkaisu sopii hyvin konseptisuunnitteluun. Mielestäni kuitenkin tulevaisuuteen suuntaavat ratkaisut rakennuksissa olisivat tuoneet mallinnuksilleni lisäarvoa. Näin se olisi kuvastanut tulevaisuuden asuinaluekonseptia kaikilta osa-alueilta. Toisaalta konseptin idea tulee myös näin esille, jo-

ten merkittävää muutosta suuntaan tai toiseen ei olisi sytnyt, vaikka olisin ideoinut rakennukset tulevaisuuteen sopiviksi.

Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen saavuttamiini tuloksiin. Käytin hyvin aikaa tiedonhakuun ja sen myötä pystyin ideoimaan asuinalueen, jota tässä työssä olen käsitellyt. Ennen kaikkea olen iloinen, että valitsin kyseisen aiheen opinnäytetyölleni. Mielestäni muotoilijan työssä parhainta on se, miten monipuolisesti pystymme ideoimaan suurempia tai pienempiä kokonaisuuksia- vaikka asuinalueitakin.

LÄHTEET

LÄHTEET:

AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville ja NURMENNIEMI Kristiina 2013. Suomen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen [Verkkojulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

ALANEN, Aku 11/2007. Elämystalous yhtä suuri Suomessa ja Ruotsissa [Verkkolehti]. Tilastokeskus [Viitattu 2014-03-23]. Saatavissa: http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-02-15_005.html

ALASTALO, Jyrki, JAAKONAHO, Seppo, NIKULINEN, Pekka, PELTONEN, Sanna, PYYKKÖ, Hannu ja WAHLSTEN, Kalevi 2001. Katupoikkileikkausten suunnitteluohjeet [Verkkoaineisto]. Helsingin kaupunki. Kaupunkisuunnitteluvirasto. Liikennesuunnitteluosasto [Viitattu 2014-04-09]. Saatavissa: <http://www.hel.fi/hel2/ksv/Aineistot/Liikennesuunnittelu/Autoilu/katu1.pdf>

AMARA, Roy 1981. New directions for futures research- setting the satge. Futures vol. 16, no 4

ANTTONEN, Sari, ja VIITA, Petri 2011. Galleriatlo Kalasatamaan. Julkaisussa: Rakennustieto Oy. Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen. Tampere: Tammerprint Oy

ARKKITEHTUURIMUSEO 2012. Tapiolan puutarhakaupunki, Johdanto [Verkkosivu]. Museum of Finnish Architecture [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://www.mfa.fi/tapiola>

ARKKITEHTUURIMUSEO 2012. Tapiolan puutarhakaupunki, Asemakaava [Verkkosivu]. Museum of Finnish Architecture [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://www.mfa.fi/asekaava-1>

ARKKITEHTUURIMUSEO 2012. Tapiolan puutarhakaupunki, Puutarhasuunnittelu [Verkkosivu]. Museum of Finnish Architecture [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://www.mfa.fi/puutarhasuunnitt>

ARKKITEHTUURIMUSEO 2012. Tapiolan puutarhakaupunki, Suunnittelijat [Verkkosivu]. Museum of Finnish Architecture [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://www.mfa.fi/suunnittelijat>

ASPERN 2008. Aspern Airfield master plan [Verkkojulkaisu]. Vienna City Administration [Viitattu 2014-02-10]. Saatavissa: <http://www.aspern-seestadt.at/resources/files/2009/3/11/133/masterplan-broschuere-englisch.pdf>

ASPERN BRANDBOOK 2010. "The City + The Brand" [Verkkojulkaisu]. Wien 3420 Aspern Development AG [Viitattu 2014-02-10]. Saatavissa: <http://www.aspern-seestadt.at/resources/files/2010/9/17/1170/brandbook-english-version.pdf>

- BRESSANIN**, Anna 2012. News Magazine: New York's underground park of the future [internet-artikkeli]. BBC [Viitattu 2014-04-09].
Saatavissa: <http://www.bbc.co.uk/news/magazine-17914500>
- BÄRLUND**, Aija 2013. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIEMI Kristiina. Suomisen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen [Verkko-julkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf
- FEATHERSTONE**, Mike 1991. Consumer Culture and Postmodernism. London:Sage.
- FUTURIX** s.a. Tulevaisuudentutkimuksen käsitteitä [Verkkosivu]. Futurix [Viitattu 2014-03-23].
Saatavissa: http://www.futunet.org/fi/materiaalit/tutkimus/04_kasitteet/kasitteita_a-r?C:D=347663&selres=347663
- GARDEN CITY GREENWAY** s.a. About the Greenway [Verkkosivu]. Letchworth Garden City Heritage Foundation [Viitattu 2014-02-23].
Saatavissa: <http://www.greenway.org.uk/about-greenway>
- GARDEN CITY GREENWAY** s.a. Countryside Code [Verkkosivu]. Letchworth Garden City Heritage Foundation [Viitattu 2014-02-23].
Saatavissa: <http://greenway.org.uk/countryside-code>
- GARDEN CITY GREENWAY** s.a. History [Verkkosivu]. Letchworth Garden City Heritage Foundation [Viitattu 2014-02-23].
Saatavissa: <http://www.greenway.org.uk/aboutthegreenway/history>
- GRANOVETTER**, M. 1982. The strength of weak ties: a network theory revisited. In: Marsden P, Lin N, eds. Social structure and network analysis. Beverley Hills: Sage
- JACOBS**, Jane 1961. The Death and Life of Great American Cities. Random House, New York.
- JACOBSON**, Susanne ja PIRINEN, Antti 2010. Esteettömän asumisen edelläkävijät. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, s. 229
- HAAPOLA**, Laura 2011. Kansainvälisten ja kansallisten kestävä yhdyskunta-hankkeiden benchmarking. Tulevaisuuden kestävä yhdyskunta- hankkeen loppuraportin liiteraportti 1. [Verkkojulkaisu]. Corporate Foresight Group CoFi / Laurea AMK [Viitattu 2014-03-16].
Saatavissa: http://www.laurea.fi/fi/cofi/julkaisut/Documents/KY_lis%C3%A4raportti_benchmarking.pdf
- HAGENEDER**, Christiana 2009. Sustainable City Development. [Verkkoaineisto]. Austrian Society for Environment and Technology [Viitattu 2014-02-10].
Saatavissa: http://www.oegut.at/downloads/pdf/bei_nachaspern_issrm09.pdf

- HASU**, Eija 2010. Asumisen päätöksiä- järjellä vai tunteella? Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, 74.
- HEINONEN**, Sirkka 2012. Maailman muutoksen megahaasteet [Verkkoaineisto]. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto [Viitattu 2014-03-23]. Saatavissa: <http://internet.seamk.fi/loader.aspx?id=36f853e0-f5ee-4dd5-97c6-91cf2367032e>
- HEINONEN**, Sirkka ja RATVIO, Rami 2007. Asumisen tulevaisuutta ennakoimassa [Verkkojulkaisu]. Ympäristöministeriö, VTT [Viitattu: 2014-02-22]. Saatavissa: http://www3.vtt.fi/liitetiedostot/cluster6_rakentaminen_yhdyskuntatekniikka/vtt-r-04021-07_asumisen_ennakointi_.pdf
- HUR**, Misun & MORROW-JONES, Hazel 2008. Factors That Influence Residents' Satisfaction With Neighborhoods. Environment and Behavior. (2008) 40, 619-635
- ILONEN**, Pia 2011. Joustavia asuntoja Meritoritalossa. Julkaisussa: Rakennustieto Oy. Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen. Tampere: Tammerprint Oy
- JACOBSON**, Susanne ja PIRINEN, Antti 2010. Esteettömän asumisen edelläkävijät. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus
- JUNNONEN**, Juha-Matti ja PUHTO, Jukka 2013. Elämäнкаariasumisen kehittämisen lähtökohtia [Verkkojulkaisu]. Aalto-yliopiston julkaisusarja TIEDE + TEKNOLOGIA 15/2013 [Viitattu 2014-02-20]. Saatavissa: <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/11454/isbn9789526054308.pdf?sequence=1>
- JUNTTO**, Anneli 2010. Asumisen historiallinen muutos Suomessa ja polkuriippuvuus. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, s. 47
- JUNTTO**, Anneli 2010. Johdanto: Mitä on erilaistuva asuminen? Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus
- JUNTTO**, Anneli 2010. Lopuksi: Parempaa asumista asukkaan ehdoilla. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, 299.
- JUNTTO**, Anneli 2010. Mitä asiantuntijat näkevät asumisen tulevaisuudessa? Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, s. 269

- JUNTTO**, Anneli 2010. Suhdanteet ja trendit muovaavat asumisen tulevaisuutta. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus
- KAHRI**, Esko 2011. Galleriatalo: Urbaani asuntokonsepti. Julkaisussa: Rakennustieto Oy. Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen. Tampere: Tammerprint Oy
- KAUHANEN**, Saija 2014. Elämänkaarijattelu Joensuun palveluihin. Karjalainen, 12.02.2014 .
- KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTO** 2010. Asumisoikeusasunto [verkkosivu]. [Viitattu 2014-02-20.]
Saatavissa: <http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/asuminen/ostaminen/asumisoikeusasunto/>
- KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTO** 2010. Asunnon ostaminen [verkkosivu]. [Viitattu 2014-02-20.]
Saatavissa: <http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/asuminen/ostaminen/>
- KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTO** 2010. Osaomistusasunto [verkkosivu]. [Viitattu 2014-02-20.]
Saatavissa: <http://www.kuluttajavirasto.fi/Page/391609a9-c09f-472c-901f-3c18361927f6.aspx>
- KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTO** 2010. Vuokraaminen [verkkosivu]. [Viitattu 2014-02-20.]
Saatavissa: <http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/asuminen/vuokraaminen/>
- KOISTINEN**, Katri & TUORILA, Helena 2008. Millainen olisi hyvä elinympäristö? – Asukkaiden näkemyksiä elinympäristöstä, asumisesta ja palveluista eri elämänvaiheissa. Kuluttajatutkimuskeskus julkaisuja 9/2008.
- KORK**, Anna-Aurora, STENVALL, J. ja VAKKKURI, Jarmo 2010. Terveyskioski palveluinnovaationa. Peruskartoitus Ylöjärven terveyskioski –hankkeesta (Vaihe I). Sitran selvityksiä 19. Helsinki.
- KORTTEINEN**, Matti, TUOMINEN, Martti ja VAATTOVAARA, Mari 2005. Asumistoiveet, sosiaalinen epäjärjestys ja kaupunkisuunnittelu pääkaupunkiseudulla. Yhteiskuntapolitiikka 702005(2), 121-131
- KOTIMAISEMA** 3/2013. Tuhoavatko muutokset puutarhakaupungin perinnön? [digilehti] Asuntosäätiö [Viitattu 2014-02-06].
Saatavissa: http://www.asuntosaatio.fi/uploaded/files/Kotimaisema_201303.pdf
- KOTLER**, Philip, ARMSTRONG, Gary, SAUNDERS, John, WRONG, Veronica 2005. Principles of Marketing. Fourth European Edition. Harlow: Pearson Education.
- KYLLÖNEN**, Eija ja KURENNIEMI, Marja 2003. Asunto ja elämänkaari. Katsaus asumisen laatua koskevaan tutkimukseen. STAKES, aiheita 23/2003.

KYTTÄ, Marketta 2004. Ihmisystävällinen elinympäristö. Tutkimustietoa ja käytännön ideoita rakennetun ympäristön suunnittelua varten. Helsingin Rakennuspaino Oy.

KYTTÄ, Marketta, PAHKASALO, Katariina ja VAATTOVAARA, Mari 2010. Asuminen – eletty unelma. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki-Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, s.96

KYTÖ, Hannu, VÄLINIEMI-LAURSON, Jenni ja TUORILA, Helena 2011. Hyvillä palveluilla laadukkaaseen asumiseen. Helsinki. Kuluttajatutkimuskeskus. 92.

KÄMÄRÄINEN, Juha 2011. Huviloita kantakaupunkiin. Julkaisussa: Rakennustieto Oy. Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen. Tampere: Tammerprint Oy

KÄRNÄ, Sirpa 1/2009. Uusi ikääntyminen haastaa seniori- ja vanhushpalvelujen käytännöt. Osaaja.net – Ammattikorkeakoulujen verkkojulkaisu [Digilehti]. [Viitattu 2014-02-26.] Saatavissa: <http://www.uasjournal.fi/index.php/osaaja/article/view/445/473>

LAHTI, Pekka ja HALONEN, Mervi 2007. Asuin ympäristön muutos ja ekotehokkuus Suomessa 2000-2030 [Verkkojulkaisu]. VTT – Yhdyskunnat ja infrastruktuuri [Viitattu 2014-02-20]. Saatavissa: http://www3.vtt.fi/liitetiedostot/cluster6_rakentaminen_yhdyskuntatekniikka/kulmakunta_vtt_loppuraportti_190406.pdf

LAHTI, Pekka, HALONEN, Minna, HEINONEN, Sirkka ja SINIVUORI, Paula 2007. Monimuotoistuva asuminen [Verkkojulkaisu]. VTT [Viitattu 2014-02-20]. Saatavissa: http://www.vtt.fi/liitetiedostot/cluster6_rakentaminen_yhdyskuntatekniikka/EA-T_loppurap_VTT-R-09436-07.pdf

LAHTI, Pekka ja HEINONEN, Sirkka 2007. Asuin ympäristön muutos ja ekotehokkuus Suomessa 2000-2030 [Verkkojulkaisu]. VTT Yhdyskunnat ja infrastruktuuri [Viitattu 2014-03-01]. Saatavissa: http://www3.vtt.fi/liitetiedostot/cluster6_rakentaminen_yhdyskuntatekniikka/kulmakunta_vtt_loppuraportti_190406.pdf

LAHTI, Pekka ja HEINONEN, Sirkka 2010. Mitä asiantuntijat näkevät asumisen tulevaisuudessa? Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki-Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, 248-250.

LAKI ASUMISOIKEUSASUNNOISTA. L 1990/650. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2014-02-20]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900650>

LAKI HAJA-ASUTUSALUEIDEN VÄHITTÄISKAUPAN RAHOITUKSESTA. L 1974/1086. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2014-02-22]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1974/19741086>

LAKI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAISTA. L 1999/132. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2014-03-23]. Saatavissa: [http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132?search\[type\]=pika&search\[pika\]=maank%C3%A4ytt%C3%B6%20ja%20rakennuslaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132?search[type]=pika&search[pika]=maank%C3%A4ytt%C3%B6%20ja%20rakennuslaki)

LAKI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSASETUKSESTA. L 1999/895. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2014-03-23]. Saatavissa: [http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895?search\[type\]=pika&search\[pika\]=maank%C3%A4ytt%C3%B6%20ja%20rakennusasetus](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895?search[type]=pika&search[pika]=maank%C3%A4ytt%C3%B6%20ja%20rakennusasetus)

LAPINTIE, Kimmo ja HASU, Eija 2010. Asumisen monet kulttuurit. Julkaisussa: JUNTTO, Anneli (toim.) Asumisen unelmat ja arki- Suomalainen asuminen muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus, 153.

LASLETT, Peter 1989. A Fresh Map of Life. The Emergence of the Third Age. London: MacMillan.

LEHTINEN, Esa 2014. Organisaatiot, johtaminen ja työ digitalisaation murroksessa [Verkkojulkaisu]. Hämeen sanomat [Viitattu 2014-03-23]. Saatavissa: <http://esalehtinen.blogit.hameensanomat.fi/2014/01/29/organisaatiot-johtaminen-ja-tyo-digitalisaation-murroksessa/>

LEHTONEN, H 2010. Kaupunkiasumisen monimuotoisuus, palvelut ja james-konsepti. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 99. Espoo 2010.

LETCHWORTH GARDEN CITY 2012. Quick Facts [Verkkosivu] Letchworth Garden City Heritage Foundation [Viitattu 2014-02-23]. Saatavissa: <http://www.leitchworth.com/heritage-foundation/leitchworth-garden-city/quick-facts>

LINNANMÄKI s.a. Maisemajuna [Verkkosivu]. Linnanmäki [Viitattu: 2014-04-10]. Saatavissa: <http://www.linnanmaki.fi/laitteet-ja-pelit/maisemajuna>

LUKKALA, Seija 2013. Asiantuntijan kommentti. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIEMI Kristiina. Suomen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen [Verkkojulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

LÄHELLÄ KAUPUNGISSA s.a. Asuinalue keskellä luontoa [Verkkosivu]. Turun yliopisto, Maantieteen ja geologian laitos, maantieteen osasto [Viitattu 2014-02-20]. Saatavissa: http://lahellakaupungissa.fi/paikat/lahio/mika-on-lahio/asuinalue_keskella_luontoa/

LÄHELLÄ KAUPUNGISSA s.a. Mikä on lähiö? [Verkkosivu]. Turun yliopisto, Maantieteen ja geologian laitos, maantieteen osasto [Viitattu 2014-02-20]. Saatavissa: <http://lahellakaupungissa.fi/paikat/lahio/mika-on-lahio/>

LÄHELLÄ KAUPUNGISSA s.a. Puutarhakaupunki esikuvana [Verkkosivu]. Turun yliopisto, Maantieteen ja geologian laitos, maantieteen osasto [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://lahellakaupungissa.fi/paikat/lahio/mika-on-lahio/puutarhakaupunki-esikuvana/>

LÄNSIVÄYLÄ 14.6.2013. Opinmäen kampus nousee Suurpeltoon [Verkkojulkaisu]. Länsiväylä [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://www.lansivayla.fi/artikkeli/242169-opinmaen-kampus-nousee-suurpeltoon>

NURMI, Timo, REKIARO, Ilkka ja REKIARO Päivi 1995. Sivistyssanakirja. Jyväskylä: Gummerus.

MAHONEY, James 2000. Path Dependency in Historical Sociology. *Theory and Society*, 29507-29548.

NEITTAANMÄKI, Liisa 2008. Seniorien muuttuvat asumisen palvelut. Seniorit ja teknologia. Agora Center, Jyväskylän yliopisto.

PAAVOLA, Heli 2013. Asiantuntijan kommentti. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIE MI Kristiina. *Suomisen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen* [Verkkajulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

PERMENTIER, Matthieu, BOLT, Gideon, VAN HAM, Maarten 2010. Determinants of Neighbourhood Satisfaction and Perception of Neighbourhood Reputation. *Urban Studies* 2010. 48(5), 977-996

PETERS, B. Guy 1999. *Institutional Theory in Political Science. The New Institutionalism*. London & New York: Pinter.

PÄIVÄNEN, Jani, SAARIKOSKI, Petri ja VIRRANKOSKI, Lauri 2004. Elämänkaarikortteli – Kohti sosiaalisesti kestävää asumista ja kaupunkielämää, Suomen ympäristö 716, Ympäristöministeriö, Helsinki. Saatavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/91701/Rasinkangas%20DigiKokonaan%20050813%20LoRes.pdf?sequence=6>

RT-kortti 09-11022. Perustietoja liikkumis- ja toimintaesteisistä. Rakennustietosäätiö. Helsinki. Rakennustieto Oy.

RUBIN, Anita s.a. Megatrendi [Verkkosivu]. Futurix [Viitattu 2014-03-23]. Saatavissa: http://www.futunet.org/fi/materiaalit/tutkimus/03_lahestymistapoina/07_megatrendit/

SAARANEN, Jarmo 2013. Asiantuntijan kommentti. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIE MI Kristiina. *Suomisen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen* [Verkkajulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

SILVENNOINEN, Heli ja HIRVONEN, Jukka 2002. Koti kerrostalossa – Asukkaiden arjen kokemuksia asumisesta. *Suomen Ympäristö* 575. Helsinki.

SPATIAL AGENCY s.a. Letchworth Garden City [Verkkosivu]. Spatial Agency [Viitattu 2014-02-23]. Saatavissa: <http://www.spatialagency.net/database/garden.cities>

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO (SVT): Väestöennuste [Verkkajulkaisu]. ISSN=1798-5137. 2012, Liitetaulukko 1. Väestö ikäryhmittäin koko maa 1900–2060 (vuodet 2020–2060: ennuste). Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 2014-02-21].
Saatavissa: http://www.tilastokeskus.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_tau_001_fi.html

SUURPELLON MARKKINOINTI OY 8/2013. Fiksu tapa elää [Verkkajulkaisu]. Suurpellon markkinointi Oy [Viitattu 2014-02-06].
Saatavissa: <http://suurpelto.fi/wp-content/uploads/2014/01/FIKSU-TAPA-EL%C3%84%C3%84.pdf>

SUURPELTO s.a. Asuminen [Verkkosivu]. Suurpelto [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://suurpelto.fi/asuminen/>

SUURPELTO s.a. Palvelut [Verkkosivu]. Suurpelto [Viitattu 2014-02-06]. Saatavissa: <http://suurpelto.fi/palvelut/>

TAPIOLA 2014. Tapiolan historia [Verkkosivu]. Tapiola toimii ry [Viitattu 2014-02-06].

Saatavissa: <http://www.tapiolankeskus.fi/tapiola-palveluksessasi/tapiolan-historia/>

TAPIOLA 2014. Kaavoitus ja rakentaminen [Verkkosivu]. Tapiola toimii ry [Viitattu 2014-02-06].

Saatavissa: <http://www.tapiolankeskus.fi/tietoa-projektista/kaavoitus-ja-rakentaminen/>

TAPIOLA 2014. Tapiolan keskustan uudistaminen [Verkkosivu]. Tapiola toimii ry [Viitattu 2014-02-06].

Saatavissa: <http://www.tapiolankeskus.fi/tietoa-projektista/>

TAPIOLA 2014. Pääprojektit ja aikataulut [Verkkosivu]. Tapiola toimii ry [Viitattu 2014-02-06].

Saatavissa: <http://www.tapiolankeskus.fi/tietoa-projektista/paaeprojektit-ja-aikataulut/>

TEKES 11/2012. Muuttuva asuminen [Verkkojulkaisu]. Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus [Viitattu 2014-02-20].

Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/tekes_tila_muuttuva_asuminen.pdf

TEURI, Tuomas 2013. Asiantuntijan kommentti. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIEMI Kristiina. Suomen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen [Verkkojulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

TIEHALLINTO 2003. Linja-autopysäkit [Verkkojulkaisu]. Tiehallinto [Viitattu 204-04-09] Saatavissa: <http://alk.tiehallinto.fi/thohje/pdf/2100015-02lautopys.pdf>

TILASTOKESKUS s.a. Asuinrakennus. Määritelmä 2 [Verkkosivu]. Tilastokeskus [Viitattu: 2014-03-16].

Saatavissa: <http://www.stat.fi/meta/kas/asuinrakennus.html>

TILASTOKESKUS 2010. Nuoret aikuiset muuttavat eniten [Verkkosivu]. Tilastokeskus

[Viitattu 2014-02-28]. Saatavissa: http://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-09-27_002.html?s=4

TILASTOKESKUS s.a. Taajama [Verkkosivu]. Tilastokeskus [Viitattu 2014-02-20].

Saatavissa: <http://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/taajama.html>

TOLVANEN, Pekka 2013. Asiantuntijan kommentti. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIEMI Kristiina. Suomen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen [Verkkojulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

TUOHIMAA, Hanna, HAAPOLA, Laura, KAUPPI, Pekka, KETTUNEN, Jyrki, KIVELÄ, Susanna, LAITINEN, Jukka ja MERISTÖ, Tarja 2011. Tulevaisuuden kestävä yhdyskunta – reitit ja umpikujat loppuraportti [Verkkojulkaisu]. Laurea AMK. Helsingin yliopisto [Viitattu 2014-03-10].

Saatavissa: <http://www.lansi.fi/koko/Materiaalit/Tulevaisuuden%20kest%E4v%E4%20yhdyskunta%20-Loppuraportti%20Cofi%20Group.pdf>

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO (SVT): Asuinhuoneistot hallintaperusteen mukaan [Verkkojulkaisu]. 2013 Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu 2014-03-03].

Saatavissa: http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_asuminen.html#hallintaperuste

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO (SVT): Asunnot ja asuinolot [Verkkojulkaisu].

ISSN=1798-6745. yleiskatsaus 2011, 2. Asuntokunnat ja asuinolot 2011. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 3.3.2014].

Saatavissa: http://www.stat.fi/til/asas/2011/01/asas_2011_01_2012-10-24_kat_002_fi.html

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO (SVT): Perheet [Verkkojulkaisu]. ISSN=1798-3215. Vuosikatsaus 2010, 7. Yhä yleisempää asua yksin tai kahdestaan . Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu 2014-03-03]. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/perh/2010/02/perh_2010_02_2011-11-30_kat_007_fi.html

VIITANEN, Pia 2013. Asiantuntijan kommentti. Julkaisussa: AHONEN, Marleena, NIEMI, Ville, NURMENNIEMI Kristiina. Suomen Perhe 2040, Katsaus tulevaisuuteen [Verkkojulkaisu]. Tekes [Viitattu: 2014-02-21]. Saatavissa: http://www.tekes.fi/Julkaisut/Tekes_Suomisen_perhe_2040.pdf

WIIK, Maarit (2005). Asukasryhmät ja elinympäristö – Selvitys väestöryhmistä ja asukastarpeista. Suomen ympäristö 776. Helsinki: Edita Prima Oy.

WIKIPEDIA 2013. Haja-asutusalue [Verkkosivu]. Wikipedia [Viitattu 2014-02-22]. Saatavissa: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Haja-asutusalue>

YHDYSKUNTA JA KAUPUNKISUUNNITTELU 2007. Mitoitus [Verkkosivut]. Arkkitehtuurin laitos. Teknillinen korkeakoulu [Viitattu 2014-04-09].

Saatavissa: <http://yks.tkk.fi/fi/opinnot/tyokalut/mitoitus.html>

KUVALÄHTEET:

KUVA 1. SPATIAL AGENCY s.a. The three magnets [digikuva]. [Viitattu 2014-03-27].

Saatavissa: <http://www.spatialagency.net/database/garden.cities>

KUVA 2. LETCHWORTH GARDEN CITY 2012. Letchworth Garden City [kuvakaappaus]. [Viitattu 2014-02-23].

Saatavissa: <http://www.leitchworth.com/heritage-foundation/leitchworth-garden-city/quick-facts>

KUVA 3. BROADWAY CINEMA s.a. Broadway Cinema [kuvakaappaus]. [Viitattu 2014-03-27].

Saatavissa: <http://www.broadway-cinema.com/galleries/extras>

KUVA 4. GARDEN CITY GREENWAY s.a. Garden City Greenway (1) [digikuva]. [Viitattu 2014-03-27].

Saatavissa: <http://www.greenway.org.uk/aboutthegreenway/faqs>

KUVA 5. GARDEN CITY GREENWAY s.a. Garden City Greenway (2) [digikuva]. [Viitattu 2014-03-27].

Saatavissa: <http://greenway.org.uk/countryside-code>

KUVA 6. TAPIOLA 2014. Tapiolan viitesuunnitelma [digikuva]. [Viitattu 2014-03-27]. Saatavissa: <http://www.tapiolankeskus.fi/tietoa-projektista/>

KUVA 7. TAPIOLA 2014. Tapiolan keskuksen kävelyalue [digikuva]. [Viitattu 2014-03-27].

Saatavissa: <http://www.tapiolankeskus.fi/tietoa-projektista/>

KUVA 8. SUURPELTO s.a. Jätteenkeräys Suurpellossa [digikuva]. [Viitattu 2014-05-10.]

Saatavissa: <http://i1.wp.com/suurpelto.fi/wp-content/uploads/2014/01/jatteet1.jpg>

KUVA 9. SUURPELTO s.a. Suurpelto, Puna-apila [digikuva]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://i1.wp.com/suurpelto.fi/wp-content/uploads/2014/01/suurpellon-puna-apila.jpg>

KUVA 10. SUURPELTO s.a. Suurpelto, Klariksentie [digikuva]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://i0.wp.com/suurpelto.fi/wp-content/uploads/2014/01/asokodit-klariksentie-3.jpg>

KUVA 11. ASPERN 2008. Luonnos Aspernistä [kuvakaappaus]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.aspern-seestadt.at/resources/files/2009/3/11/133/masterplan-broschuere-englisch.pdf> (s. 3)

KUVA 12. ASPERN 2008. Aspernin luonnosmainen kartta [kuvakaappaus]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.aspern-seestadt.at/resources/files/2009/3/11/133/masterplan-broschuere-englisch.pdf> (s. 10)

KUVA 13. ASPERN BRANDBOOK 2010. Mallinnus Aspernistä [kuvakaappaus]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.aspern-seestadt.at/resources/files/2010/9/17/1170/brandbook-english-version.pdf> (s. 32)

KUVA 14. KAHRI, Esko 2011. Kalastaman korttelin 10585 rakennukset ja piha-alue [asemakaava]. Rakennustieto Oy.

Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen. Tampere: Tammerprint Oy

KUVA 15. KAHRI, Esko 2011. Kalasataman kortteli [mallinnus]. Rakennustieto Oy. Asukasnäkökulma kaupunkiasumiseen. Tampere: Tammerprint Oy

KUVA 16. RIIKONEN, Ville s.a. Kalasatama Itävälältä [digikuva]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://ksv.hel.fi/fi/content/kalasatama-it%C3%A4v%C3%A4l%C3%A4lt%C3%A4-ville-riikonen-voima-graphics>

KUVA 17. TEKES 2013. Tulevaisuuden älyauto? [piirros]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/suomisenperhe2040/maanantai/>

KUVA 18. TEKES 2013. Älykäs lounaslinjasto ehdottaa oikeanlaista ruokavaliota [piirros]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/suomisenperhe2040/maanantai/>

KUVA 19. TEKES 2013. Hukkaenergian hyödyntäminen puutarhaan. [piirros]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/suomisenperhe2040/perjantai/>

KUVA 20. Tulevaisuudessa melkein mistä tahansa voi saada pantin [piirros]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/suomisenperhe2040/torstai/>

KUVA 21. MAKKAH&MADINA s.a. Monorail [digikuva]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://makkah-and-madina.blogspot.fi/2011/09/makkah-metro-train.html>

KUVA 22. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-24. Ideataulu tulevaisuuden ennakkoinnista [kuvakollaasi].

KUVA 1. INHABITAT 2014. Image 9 of 12 [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24]. Saatavissa: <http://inhabitat.com/the-agoras-project-creates-a-quiet-urban-escape-in-busy-istanbul/agoras-istanbul-2/?extend=1>

KUVA 2. BBC 2012. Cleaning up [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24].

Saatavissa: <http://www.bbc.com/future/story/20120503-sustainable-cities-on-the-rise>

KUVA 3. BBC 2012. Kuvakaappaus New York's underground park of the future-videosta [kuvakaappaus]. [Viitattu: 2014-03-24].

Saatavissa: <http://www.bbc.com/news/magazine-17914500>

KUVA 4. BBC 2012. Sustainable living [digikuva]. [Viitattu 2014-03-24].

Saatavissa: <http://www.bbc.com/future/story/20120503-sustainable-cities-on-the-rise>

KUVA 5. TEKES 2013. Nollahukkatalo [piirros]. [Viitattu 2014-03-24].

Saatavissa: <http://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/suomisenperhe2040/perjantai/>

KUVA 6. BBC 2013. Green scene [digikuva]. [Viitattu 2014-03-24].

Saatavissa: <http://www.bbc.com/future/story/20130530-bringing-nature-back-into-cities>

KUVA 7. MAKKAH&MADINA s.a. Monorail [digikuva]. [Viitattu 2014-05-10].

Saatavissa: <http://makkah-and-madina.blogspot.fi/2011/09/makkah-metro-train.html>

KUVA 8. INHABITAT 2014. Image 5 of 12 [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24]. Saatavissa: <http://inhabitat.com/the-agoras-project-creates-a-quiet-urban-escape-in-busy-istanbul/agoras-istanbul-2/?extend=1>

KUVA 9. GAD 2011. Eskisehir Spa & Thermal Hotel [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24].

Saatavissa: <http://gadarchitecture.com/eskisehir-spa-and-thermal-hotel-project-details-0,0,100030>

KUVA 10. INHABITAT 2014. Image 8 of 12 [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24]. Saatavissa: <http://inhabitat.com/the-agoras-project-creates-a-quiet-urban-escape-in-busy-istanbul/agoras-istanbul-2/?extend=1>

KUVA 11. BBC 2012. Road-testing technology [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24].

Saatavissa: <http://www.bbc.com/future/story/20120503-sustainable-cities-on-the-rise>

KUVA 12. GAD 2008. One & Ortakoy [digikuva]. [Viitattu: 2014-03-24].

Saatavissa: <http://gadarchitecture.com/one-and-ortakoy-project-details-0,0,100037>

KUVA 23. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-21. Luonnos (1), muodon hahmottamista [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 24. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-22. Luonnos (2), muodon kokeilua [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 25. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-27. Luonnos (3), lenkkimalli [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 26. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-23. Luonnos (4), muodon kokeilua [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 27. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-25. Luonnos (5), luonnostelua [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 28. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-27. Luonnos (6), lopullinen muoto [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 29. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-03-27. Luonnos (7), talojen sijoittaminen [piirros]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 30. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-10. Tiehahmotelma [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 31. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-10. Linja-autopysäkit asuinalueella. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 32. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-10. Asuinalueen vyöhykejako yleiskaavamaisessa hahmotelmassa [mallinnus].

Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 33. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Kerrostalot ja pienkerrostalot [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 34. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Rivitalot [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 35. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Galleriatilat [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 36. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Pientalojen tontit [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 37. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Asuinalueen esimerkkisektori asemakaavamaisessa hahmotelmassa [mallinnus].

Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 38. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Tarkennus sektorista, jossa näkyvät rakennusten sijainnit [mallinnus].

Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 39. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Havainnollistava mallinnus asuinalueesta [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 40. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Havainnollistava mallinnus leikkipuistosta [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 41. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Mallinnus asuinalueesta [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 42. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Mallinnus asuinalueen pääväylästä [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 43. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Mallinnus pientalojen puolelta kohti alueen keskusta [mallinnus].

Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVA 44. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-11. Parkkihallin sisään- ja uloskäynti [mallinnus]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVIO 1. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Erilaisia asuinalueita. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVIO 2. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Opinnäytetyön eteneminen. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVIO 3. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Asuntokunnat henkilöluvun mukaan [diagrammi]. [Viitattu 2014-05-05].

Lähde: http://www.stat.fi/til/perh/2010/02/perh_2010_02_2011-11-30_kat_007_fi.html

KUVIO 4. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Asuntokunnan keskikoko [diagrammi]. [Viitattu 2014-05-05].

Lähde: http://www.stat.fi/til/perh/2010/02/perh_2010_02_2011-11-30_kat_007_fi.html

KUVIO 5. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Kartta esiteltävien asuinalueiden sijainnista. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

KUVIO 6. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Väestö ikäryhmittäin koko maa 1900-2060 [diagrammi]. [Viitattu 2014-05-05].

Lähde: http://www.tilastokeskus.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_tau_001_fi.html

KUVIO 7. KOPONEN, Hanna-Mari 2014-05-05. Suunnittelun lähtökohdat. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.

LIITTEET

Letchworth Garden City's 13.6 mile Country Trail

Map key

- Main 13.6 mile Greenway route
- New / improved stone surfaced access routes (suitable for cyclists and wheelchairs)
- Pavements suitable for wheelchairs
- Places to visit / things to do
- Car parks
- Historic buildings and features
- Pub
- School
- Footpaths and permissive paths
- Numbered way markers
- Town Centre NCN Route 12
- Slight gradient incline or decline
- Community Orchard
- Nature spot
- Recommended photo point
- Public & Permissive Bridleways

Way markers 60

Want to know how far you've walked; need to locate yourself on the map? 60 way markers have been positioned around the Greenway, allowing you to easily find out where you are. The markers are numbered circular discs located on wooden posts, clearly visible from the Greenway path.

Parking restrictions

Radwell Meadows and Wymondley Wood
Please be aware the Radwell Meadows and Wymondley Wood car parks are only open from 8am to 9pm between 31 March & 31 October and 8am to 8pm between 1 November & 30 March. Outside of these times an automatic barrier is raised preventing entry to or exit from the car park.

Places of interest

- A Radwell Meadows, Nortonbury
- B Standalone Farm
- C Willian Arboretum
- D Norton Pond
- E Wymondley Wood

The perfect route for a charity walk

The 13.6 mile (21.8km) Greenway is perfect for fundraising walks and cycle rides. Previously used by the MS Trust and the Rotary Club, the Greenway provides an interesting route for walkers, and a number of open spaces for organisers and refreshments. To find out more about using the Greenway for charitable activities, please email response@lethworth.com or call 01462 476007.

www.greenway.org.uk

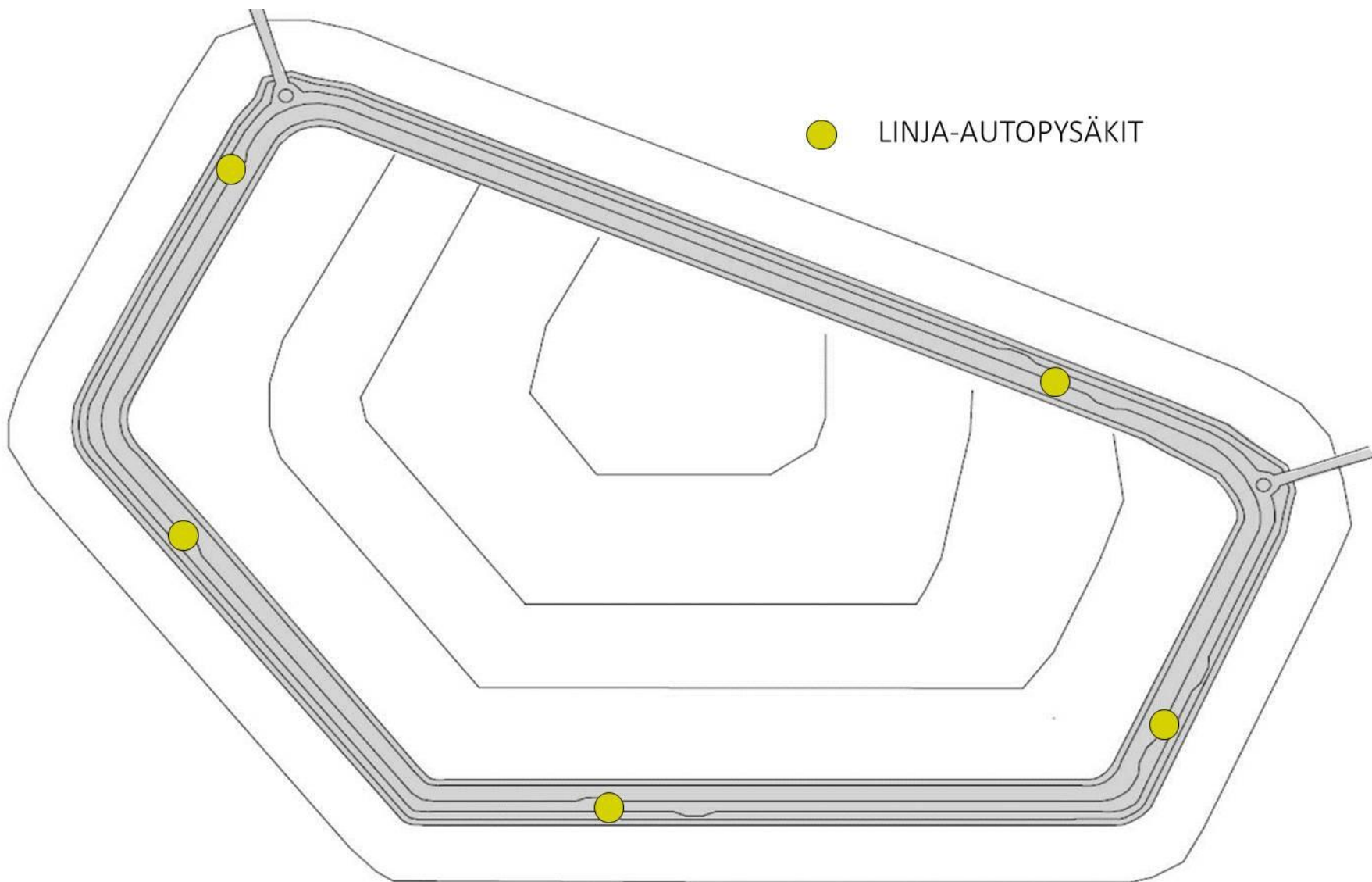
Wildlife information featured on site boards around the Greenway is written by Brian Sawford and is reproduced with his kind permission. All drawings shown are for illustrative purposes only and are intended as a guide to the development of the Greenway project as at June 2010. This map and route is subject to change. Letchworth Garden City Heritage Foundation invites the public to use and enjoy all the areas of the Garden City identified in this brochure at its permission. By doing so, it does not purport to create any public right of way under Section 31 of the Highways Act 1980. Letchworth Garden City Heritage Foundation reserves the right to withdraw its permission at any time.

The Great North Way Cycle Route runs for approximately 50 miles (80 km) from Hadley Wood in the south to Letchworth Garden City and the Bedfordshire cycle network.

**heritage
foundation**
Letchworth Garden City

The Garden City Greenway was the single largest investment delivered by Letchworth Garden City Heritage Foundation in celebration of Letchworth Garden City's Centenary in 2003.

KATU JA KEVYEN
LIIKENTEENVÄYLÄT

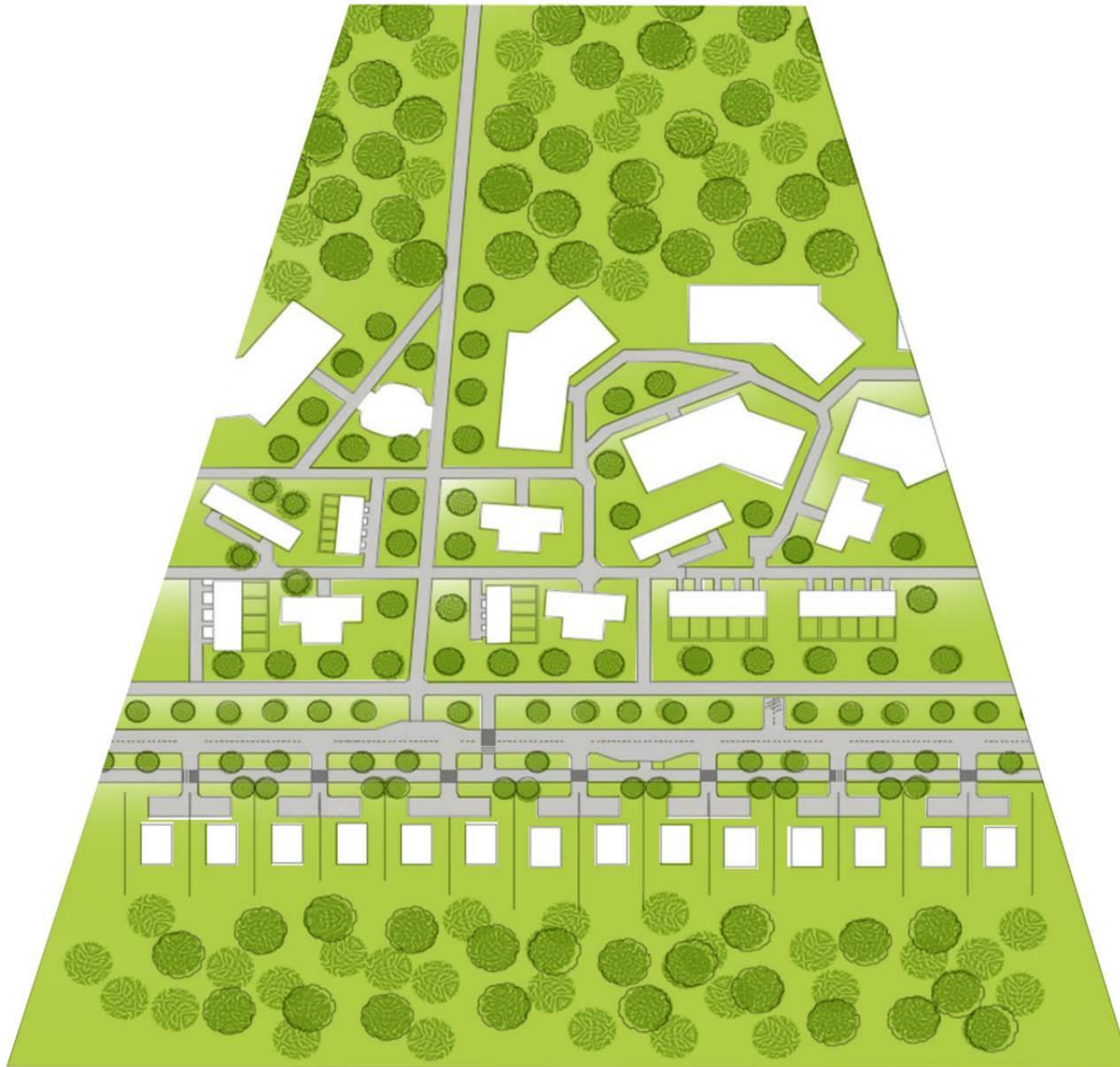
Vyöhyke 5:
PALVELUKESKUS

Vyöhyke 4:
VIHERALUE

Vyöhyke 3:
GALLERIATALOT

Vyöhyke 2:
KERROS- JA
RIVITALOT

Vyöhyke 1:
PIENTALOT

Hanna-Mari Koponen
Opinnäytetyö
Liite 2

